

372.1102

ป 1614

ร.2

ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย

กิ่งอำเภอท่าตะโกชัย จังหวัดฉะเชิงเทรา

22 ต.ค. 2539

ปริญญานิพนธ์

ของ

ปณิดดา อิ่มสกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

ธันวาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

B 51230

ท 121441

ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความสำนึกของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5   โรงเรียนบ้านท่ากลอย

กิ่งอำเภอท่าตะเอบ   จังหวัดยะเชิงเตรา

บทคัดย่อ

ของ

ปนัดดา   อัมสกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร   เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต   วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

ธันวาคม   2538

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความสามัคคี
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย ถึงอำเภอท่าตะเอบ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2537 ที่มีความสามัคคีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน
20 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็น
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้ชุดการแนะแนว และ
กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามความสามัคคี สถิติที่
ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ $t - test$

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นักเรียนมีความสามัคคีสูงขึ้น หลังจากได้รับการใช้ชุดการแนะแนวอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนมีความสามัคคีสูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวมีความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการ
สอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE EFFECT OF GUIDANCE SET ON UNITY OF
PRATHOM SUKSA V STUDENTS OF BANTHAKLOI
SCHOOL IN GINGAMPHOE THATAKEAB,
CHANGWAT CHACHOENGSAO

AN ABSTRACT

BY

PANADDA YIMSAKUL

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

December 1995

The purpose of this experimental research was to study the effect of a guidance set on unity of prathom sukka v students of Bantakloi School in Gingamphoe Thatakeab, Changwat Chachoengsao in the academic year 1994. The 20 subjects were randomly selected from students whose unity were lower than 25 percentile. They were randomly divided into the experimental group and the control group. Each group was consisted of 10 students. The experimental group was exposed to a guidance set while the control group was taught with the conventional instruction. The instrument was unity questionnaire. The data were analyzed by t - test.

The results were as follows :

1. The unity aspect of the students who were exposed to a guidance set was significantly higher than before the experiment at .05 level.

2. The unity aspect of the students who were taught with the conventional instruction was significantly higher than before the experiment at .05 level.

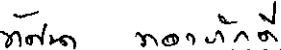
3. The unity aspect of the students who were exposed to a guidance set was significantly higher than those who were taught with the conventional instruction at .05 level.

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

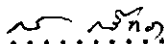
..........ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

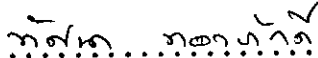
..........กรรมการ

(อาจารย์ทัศนาก ทอภักดี)

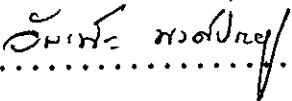
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

..........กรรมการ

(อาจารย์ทัศนาก ทอภักดี)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 14 .. เดือน ธันวาคม .. พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์
กมลรัตน์ กรีทอง ประธานกรรมการที่ปรึกษาและควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ทัศน
ทองภักดี กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประสูตร
กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์
วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ที่กรุณาให้คำแนะนำและ
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและอาจารย์โรงเรียนบ้านท่ากลอย ที่กรุณาให้
ความช่วยเหลือ สนับสนุน ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ด้วยดี และขอขอบใจ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย ปีการศึกษา 2537 ที่ให้
ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคุณสมนึก เอี่ยมศรี คุณทองพูน เอี่ยมศรี คุณปานทิพย์ อัมสกุล
คุณปาริชาติ อัมสกุล คุณปัทมา อัมสกุล คุณอรรพผล อัมสกุล และคุณจารุรัตน์
บุญสมพงษ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด

ผลความดีงามจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้คุณประกิจ อัมสกุล และ
คุณทัศนีย์ อัมสกุล คุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นผู้ให้ชีวิต ให้ความรัก ความห่วงใยและ
เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งในการต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ จนกระทั่งประสบความสำเร็จในครั้งนี้

ปณิดา อัมสกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	5
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการแนะแนว	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี	30
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	43
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	44
การดำเนินการทดลอง	50
วิธีดำเนินการทดลอง	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	58
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	58
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	58
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	58
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	59
วิธีดำเนินการทดลอง	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	61
อภิปรายผล	61
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	76
ประวัติย่อของผู้วิจัย	202

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design.....	51
2	เปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและหลัง จากได้รับการใช้ชุดการแนะแนว.....	55
3	เปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนในกลุ่มควบคุมก่อนและหลัง จากได้รับการสอนแบบปกติ.....	56
4	เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของความสามัคคีภายหลังการ ทดลองกับก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการ การใช้ชุดการแนะแนวและนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการ สอนแบบปกติ.....	57
5	แสดงโครงสร้างแบบสอบถามความสามัคคี.....	96
6	เฉลยคะแนนของแบบสอบถามความสามัคคี.....	97
7	แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสามัคคี.....	98
8	แสดงคะแนนความสามัคคีของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและหลัง การทดลอง.....	99
9	แสดงคะแนนความสามัคคีของนักเรียนในกลุ่มควบคุมก่อนและหลัง การทดลอง.....	100

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการนำความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาวัตถุ เพื่อสนองนโยบายที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ระบบสังคมอุตสาหกรรม โดยการมุ่งเน้นที่จะพัฒนาวัตถุ ไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านจิตใจของคนในสังคม จึงมีผลทำให้เกิดอัตราส่วนของความเจริญทางด้านวัตถุกับจิตใจไม่สัมพันธ์กัน ปัญหาความเสื่อมทรามทางศีลธรรมและคุณธรรมของคนในสังคมจึงทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จนก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมขึ้น เช่น ก่อเกิดอาชญากรรม ยาเสพติด โรคจิต โรคประสาท การคอร์รัปชั่น เป็นต้น (ประยุทธ์ ปยุตฺโต. 2534 : 8) ซึ่งแนวทางในการแก้ปัญหาทางสังคมนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยการปลูกฝังให้คนเป็นพลเมืองดีมีคุณธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจิณิก. 2520 : 14) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2525-2529 ได้ระบุถึงการพัฒนากำลังคนไว้ว่า "...นโยบายพัฒนา กำลังคนของประเทศไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมามุ่งพัฒนาด้านร่างกายและสติปัญญามาก แต่ยังขาดการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาด้านจิตใจ จึงทำให้เกิดปัญหาด้านสังคมต่าง ๆ ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน ให้อธิบายเป็นหน้าที่ของทุกคนในการช่วยกันพัฒนาทางด้านจิตใจ และให้ดำเนินการต่อไป..." (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2525 : 216-222)

ในสภาพการณ์ปัจจุบัน การที่สังคมไม่สามารถอาศัยตัวแบบที่ดี มีผลทำให้เด็ก และเยาวชนสับสนในเรื่องความดี ความงาม และความถูกต้อง ตลอดจนสภาพสังคมมีสิ่งชั่วชัฏงวใจ เช่น สถานเริงรมย์ แหล่งอบาสมุข สถานบริการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งมีผล

ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ฉบับที่ 6. 2530-2534 : 35-36) ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเยาวชน ควรจะต้องกระทำ เป็นอันดับแรกและจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เพราะเด็กคือผู้ที่จะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ออกไป พัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป เด็กทุกคนจึงควรได้รับการปลูกฝังขัดเกลาจิตใจให้มี ความปราณีต มีความศรัทธาและยึดมั่นในคุณงามความดี (กรมวิชาการ. 2522 : 1)

การพัฒนาคุณธรรมที่กระทำกันมากในขณะนี้คือ การพัฒนาคุณธรรมโดยการปลูกฝังให้คนที่อยู่ใน ระบบโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากเด็ก มีความไวต่อการปลูกฝัง เพราะเด็กเปรียบเสมือน "ไม้อ่อนคุดง่าย" และโรงเรียนประถมศึกษา ก็เป็นสถานการศึกษาที่เด็กส่วนใหญ่ได้มีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ประมาณ 6 ปี คือ เริ่มตั้งแต่เด็กจนถึงย่างเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงที่สมควรจะสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึง ประสงค์ ด้วยเหตุนี้โรงเรียนในฐานะเป็นสถานการศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงที่จะ ต้องอบรมสั่งสอน เพื่อเสริมสร้างและปลูกฝังคุณธรรมให้มิในชีวิตจิตใจของเด็กในอันที่จะ ทำให้เขาเหล่านั้นมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

คุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องปลูกฝังให้กับเด็กและเยาวชนของชาติคือ ความสามัคคี เพราะในสังคมปัจจุบันมีระบบการแข่งขันสูงขึ้น การเห็นแก่ตัวก็เกิดขึ้นอย่าง กว้างขวาง เยาวชนของชาติซึ่งเคยชินกับระบบการแข่งขันตั้งแต่การเข้าเรียนในระดับ อนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย แม้กระทั่งการแข่งขันเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งระบบการ แข่งขันเช่นนี้ย่อมจะมีผลทำให้คนขาดคุณธรรมด้านความสามัคคีไปอย่างมาก (ไพฑูรย์ ✓ สีนลารัตน์. 2530 : คำนำ) ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความสามัคคีจึงเป็นสิ่งจำเป็น และเร่งด่วนที่สุด โดยเฉพาะความร่วมมือ การเป็นมิตรไมตรีเกื้อกูลกันหรือที่เรียกว่ามี ความสามัคคีกัน ความสามัคคีก่อให้เกิดพลัง อันเกิดจากการร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงาน และความสามัคคีก็ย่อมทำให้ชีวิตในสังคมแน่นแฟ้น และมีกำลังเข้มแข็ง (บรรพต วีระสัส. 2518 : 109) ซึ่งการสมัครสมานสามัคคีกันของบุคคล ย่อมนำความสำเร็จมาสู่กิจกรรม ต่าง ๆ ที่ประกอบร่วมกัน ทั้งระดับกลุ่มย่อยจนถึงระดับชาติ ดังพระราชดำริสพระราชสมเด็จ พระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2531 : 328) พระราชทานแก่สามัคคีสมาคมใน

พระบรมราชูปถัมภ์ในการเปิดประชุมประจำปี 2525 ระหว่างวันที่ 10-11 เมษายน 2525
 ความว่า

"...ความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งในการปฏิบัติบริหารงานใหญ่ ๆ เช่น งานของแผ่นดิน และความสามัคคีนี้จะเกิดขึ้นมั่นคงได้ด้วยบุคคลในหมู่คณะ มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวผูกพันจิตใจของกันและกันไว้ ได้แก่ การให้ความ สงเคราะห์ช่วยเหลือกัน การมีวาจาดีพูดให้รักใคร่ปรองดองกัน การทำประโยชน์ เกื้อกูลแก่หมู่คณะโดยส่วนรวม และการวางตนให้เหมาะสมไม่เด่นไม่ด้อยเกินไป..."

ความสามัคคี จึงเป็นคุณธรรมที่สำคัญด้านหนึ่ง ซึ่งควรปลูกฝังให้เด็กและ เยาวชน ดังที่กรมวิชาการ (2521 : 14) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของความสามัคคี จึง ได้กำหนดจุดประสงค์ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่จะปลูกฝังให้เด็กมีคุณลักษณะดังนี้ "...มีความ เสียสละ สามัคคี มีวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญู กตเวที รักการทำงาน เห็นคุณค่า ของการออกกำลังกาย" ทั้งนี้เพราะเด็กวัยนี้เริ่มเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม เริ่มมีจิตสำนึกในตนเอง จึงสมควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมให้สูงขึ้นต่อไป แต่การปลูกฝัง คุณธรรมในโรงเรียนเท่าที่ผ่านมาไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะครูใช้วิธีการสอนที่ไม่เหมาะสม โดยมักจะใช้วิธีการเดิม ๆ ข้ำซาก เช่น การบรรยาย การฝึก ให้เด็กท่องจำหรือการให้อ่าน จึงทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและขาดความเข้าใจที่ ถูกต้อง การปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กในระดับประถมศึกษาจะต้องอาศัยเทคนิควิธีการ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่จะกระตุ้นหรือเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดความกระตือรือร้น มีส่วนร่วมในกิจกรรม (สุนน อมรวิวัฒน์. 2530 : 18) ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมย่อมหมายถึง การที่เด็กได้มีโอกาสรับรู้และความรู้สึก ไปพร้อม ๆ กัน ขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งจะทำให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังที่ ไทรแอนดิส (ซูซัน สมิททิไกร และสมชาย เตียกุล. 2530 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Triandis. 1971) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงความรู้ความเข้าใจหรือมี การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรม

จากการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนบ้านท่ากลอยกิ่งอำเภอท่าตะเอบ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ครูผู้สอน จริยศึกษา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมความสามัคคีต่ำ และผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินพฤติกรรมความสามัคคี โดยให้ครูประจำชั้น และครูจริยศึกษาเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมนักเรียน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมความสามัคคีต่ำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมนักเรียนอีกครั้ง พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมความสามัคคีต่ำ สอดคล้องกับที่ได้จากการสัมภาษณ์และการประเมินพฤติกรรมจากครูประจำชั้น และครูจริยศึกษา คิดเป็นร้อยละในแต่ละระดับชั้น ดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 84 คน มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่สามัคคีกัน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 20 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 92 คน มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่สามัคคีกัน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 30 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 90 คน มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่สามัคคีกัน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 28 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 87 คน มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่สามัคคีกัน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 38 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 90 คน มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่สามัคคีกัน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 52 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 83 คน มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่สามัคคีกัน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 41

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่สามัคคีกันมากที่สุด ซึ่งพฤติกรรมที่เป็นตัวบ่งบอกปัญหาดังกล่าว ได้แก่ ก่อการทะเลาะวิวาท ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับกลุ่ม ขาดความรับผิดชอบและหลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม พุดยุสงให้เกิดความแตกแยก มักชิงดีชิงเด่นกันเกี่ยวกับการเรียน ไม่ช่วยทำความสะอาดประจำวันในห้องเรียน และเวรสัปดาห์ในบริเวณโรงเรียน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลให้การทำงานไม่บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนให้สูงขึ้น

การปลูกฝังและพัฒนาความสามัคคีสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การใช้ชุดการแนะนำ การใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้ชุดการแนะนำ เพราะจากการศึกษาพบว่าชุดการแนะนำ เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยวิธีการของกระบวนการกลุ่มและอุปกรณ์ต่าง ๆ (จินดาภรณ์ อังสุวรรณชาติ. 2525 : 5) นอกจากนี้ประเสริฐ วิเศษกิจ (2524 : 2) ได้กล่าวว่าชุดการแนะนำเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอนซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนจิตศึกษา เพราะเป็นการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การสร้างสถานการณ์จำลอง การอภิปราย เป็นต้น และจำเนียร ช่างโชติ (2517 : 12) ได้เสนอแนะว่าชุดการแนะนำยังสามารถใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ รวมถึงการนำมาประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุข เกิดการเรียนรู้ เข้าใจผู้อื่น ตลอดจนปลูกฝังนิสัย เจตคติ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และคุณธรรมต่าง ๆ ด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะนำที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอท่าตะโก จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นเด็กที่มีช่วงอายุระหว่าง 10-12 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีสติปัญญากว้างขวางขึ้น มีความสามารถในการคิด รู้จักการใช้เหตุผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นวัยที่เหมาะสมแก่การปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมอย่างดียิ่ง (กรมวิชาการ. 2522 : 3) ทั้งนี้เพื่อเด็กและเยาวชนจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมอันดีงามเป็นพลเมืองดีของประเทศสืบต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้ชุดการแนะนำ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามัคคีสูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้ชุดการแนะแนว
2. นักเรียนมีความสามัคคีสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวมีความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับครูแนะแนวครูประถมศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่สามารถใช้ชุดการแนะแนวได้จนชำนาญ นำเครื่องมือดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาความสามัคคีให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย ตำบลท่าตะเคียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2537 ที่มีความสามัคคีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 22 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย ตำบลท่าตะเคียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2537 ที่มีความสามัคคีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มละ 10 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการพัฒนาความสามัคคี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วิธี

คือ

3.1.1 การใช้ชุดการแนะแนว

3.1.2 การสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามัคคี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 คู่มือครู ประกอบด้วย คำชี้แจงทั่วไป วัตถุประสงค์ วิธีการใช้และเครื่องมือวัด

1.2 โปรแกรมกิจกรรมเรื่องความสามัคคี ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ อุปกรณ์ และการประเมินผล

2. การใช้ชุดการแนะแนว หมายถึง วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในข้อ 1 ซึ่งใช้วิธีการกระบวนการกลุ่ม ได้แก่ เกม การแสดง บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายกลุ่ม พร้อมทั้งสื่อการสอนที่ใช้ ได้แก่ เอกสาร และวีดิทัศน์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคี โดยมีการใช้ชุดการแนะแนวเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

✓ 2.1 ชี้นำ ครูสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่สอนตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละเรื่อง

✓ 2.2 ชี้นำดำเนินการ

ครูดำเนินการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ

ในแต่ละครั้งสลับกันครั้งละ 1 เทคนิค โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 เกม เกมเป็นวิธีการอย่างหนึ่งซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบการสอนได้ดี โดยครูสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นโดยให้นักเรียนลงเล่นด้วยตนเอง ภายใต้อรรถกลองหรือกติกาอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนั้นยังช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนานอีกด้วย

เกม แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ครูแจกอุปกรณ์การเล่นเกมที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. ครูอธิบายกติกาการเล่น พร้อมกับเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเพื่อเกิดความเข้าใจ
4. ให้สัญญาณเริ่มการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ครูให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อที่กำหนด
2. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย
3. ครูช่วยสรุป ซักถาม และช่วยเชื่อมโยงเรื่องต่างๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ครูสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมและประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรม
2. นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการได้อภิปรายร่วมกัน

รวมทั้งจากการช่วยเหลือจากครู

3. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ครั้งนี้ และสรุปวิธีในการนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมิน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม
2. นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน ในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2.2 การแสดงบทบาทสมมติ เป็นวิธีการซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบการสอนได้ดี วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกมแต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมานั้น แล้วให้นักเรียนเข้าสวมบทบาทนั้น และแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาและวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้ง และยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย

การแสดงบทบาทสมมติ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่นักเรียน เพื่อเป็นการปูพื้นให้นักเรียนให้มีความเข้าใจกันในเรื่องที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. เลือกตัวผู้แสดงโดยใช้วิธีอาสาสมัคร
2. แจกเอกสารเรื่องสั้นและบทบาทสมมติของแต่ละคนให้ผู้แสดงอ่านและเตรียมตัวแสดงพร้อมทั้งจัดสถานที่

3. เริ่มแสดงตามบทบาทสมมติตามบทบาทที่กำหนดให้ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที โดยมีนักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปราย มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม

2. ครูแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่แสดง ให้
นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม

3. ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม และ
ตรวจคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบ ก่อนและ
หลังการร่วมอภิปราย

4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่
นักเรียนได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ ครูจะช่วยซักถามเพื่อให้ นักเรียนได้
ใช้ความคิดพิจารณาความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดง เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ใน
แต่ละเรื่อง

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม โดยครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติม
ตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม ซึ่งเป็นบทบาทที่สอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป โดยครูให้นักเรียน
เล่าประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แล้วให้นักเรียนสรุปตามจุดมุ่งหมายและ
ครูสรุปเพิ่มเติม

2.2.3 กรณีตัวอย่าง เป็นวิธีการซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิด
ขึ้นจริง ๆ นำมาดัดแปลงและเป็นตัวอย่างในการให้นักเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกัน
เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและ
พิจารณาข้อมูลที่ได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน
ข้อมูลซึ่งกันและกันรวมทั้งการนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยทำให้
การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับ
นักเรียนมากยิ่งขึ้น

การใช้กรณีตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการปูพื้น
ให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน

2. ครูแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่แสดง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม

3. ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม และตรวจคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบ ก่อนและหลังการร่วมอภิปราย

4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ ครูจะช่วยชี้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิดพิจารณาความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดง เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละเรื่อง

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม โดยครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม ซึ่งเป็นบทบาทที่สอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป โดยครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แล้วให้นักเรียนสรุปตามจุดมุ่งหมายและครูสรุปเพิ่มเติม

2.2.3 กรณีตัวอย่าง เป็นวิธีการซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง ๆ นำมาดัดแปลงและเป็นตัวอย่างในการให้นักเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันรวมทั้งการนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับนักเรียนมากยิ่งขึ้น

การใช้กรณีตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการปูพื้นให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ครูแจกเอกสารกรณีตัวอย่างให้กับนักเรียนทุกคน
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ปรึกษากันในการตอบปัญหาทำรายการตัวอย่าง

3. ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน

4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกับที่นักเรียนได้ตอบลงในกระดาษโดยในช่วงการอภิปรายนี้ครูจะช่วยซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม ในแง่การเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละเรื่อง

5. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในครั้งนี้

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องที่กำหนดให้เพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติ และครูสรุปเพิ่มเติม

2.2.4 สถานการณ์จำลอง เป็นการจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้นักเรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงนักเรียนอาจจะไม่กล้าแสดง เพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลประโยชน์ที่จะได้รับจนเกินไป

สถานการณ์จำลองแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ครูเล่าเรื่องสถานการณ์ที่นำมาใช้ บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้
2. ครูและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ โดยให้นักเรียนแสดงบทบาทไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ครูให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่กระบวนการและบรรยากาศการแสดง
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษข้อคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะแสดง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็น แล้วตอบลงในกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่มแล้วตรวจคำตอบทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการเริ่มอภิปราย
4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงอภิปรายครูช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
5. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ในเรื่องที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในครั้งนี้

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยกันสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ แล้วครูสรุปเพิ่มเติม

2.2.5 การอภิปรายกลุ่ม เป็นวิธีการซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบการสอนได้ดี โดยมีการประชุมพิจารณาถึงปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่เป็นปัญหาร่วมกันของกลุ่มนั้น ๆ การประชุมเป็นแบบกันเอง ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนโดยเสรี เป็นการเสริมสร้างระบบการประชุมกลุ่ม เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกด้วยกัน และการอภิปรายกลุ่มยังเป็นเรื่องของการแสวงหาข้อยุติ ทุกคนจะยอมรับผลสรุปหรือข้อยุตินี้ร่วมกัน

การอภิปรายกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อเป็นการปูพื้น

ให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ครูกำหนดหัวข้อของปัญหาที่จะอภิปราย ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบของสื่อประกอบการสอน ได้แก่ เอกสาร และวีดิทัศน์
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกใบกำหนดงาน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนด ให้นักเรียนตอบลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม โดยใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที
3. ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่มแล้วตรวจคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน
4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ครูจะช่วยซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดพิจารณาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
5. ครูให้นักเรียนได้เล่าประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในครั้งนี้

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ตัวแทนกลุ่มรายงานสรุปเรื่องที่กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ
  2. ครูสรุปเพิ่มเติม
- พร้อมทั้งสื่อการสอนที่ใช้ ได้แก่ เอกสาร และวีดิทัศน์ โดยแต่ละครั้งใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่งเพียงเทคนิคเดียว และสื่อการสอนที่แตกต่างกันไป

✓ 2.3 ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปและครูสรุปเพิ่มเติม

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลอง

3. การสอนแบบปกติ หมายถึงวิธีการทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้บรรยายพร้อมสื่อประกอบการสอน ได้แก่ เอกสาร และวีดิทัศน์ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน

ได้ซักถามและสรุป โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคีเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง โดยมีขั้นตอนการสอนแบบปกติ ดังนี้

3.1 ขั้นนำ ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่สอนตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละเรื่อง

3.2 ขั้นสอน

3.2.1 ครูอธิบายเกี่ยวกับหัวเรื่องในแต่ละครั้ง พร้อมสื่อประกอบการสอน ได้แก่ เอกสาร และวีดิทัศน์ และเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปรายและซักถาม

3.2.2 ให้นักเรียนเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของแต่ละครั้ง

3.3 ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่อภิปราย และครูสรุปเพิ่มเติม
วิธีนี้ใช้กับกลุ่มควบคุม

4. ความสามัคคี หมายถึง การที่นักเรียนในกลุ่มแสดงออกซึ่งการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของกลุ่ม โดยแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน

4.2 การปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้

4.3 การร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ และร่วมมือกันทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

4.4 การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

4.5 การไม่ยอมให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่
อิจฉาริษยา แย่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการ
แนะแนวและความสามัคคี โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการแนะแนว

- 1.1 ความหมายของชุดการแนะแนว
- 1.2 วิธีสอนการแนะแนว
- 1.3 เทคนิคการแนะแนว
- 1.4 ความหมายของชุดการสอน
- 1.5 แนวคิดในการผลิตชุดการสอน
- 1.6 การสร้างชุดการสอน
- 1.7 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน
- 1.8 คุณค่าของชุดการสอน
- 1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการแนะแนว

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

- 2.1 ความหมายของความสามัคคี
- 2.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี
- 2.3 องค์ประกอบที่มีผลต่อความสามัคคี
- 2.4 ขอบข่ายของความสามัคคี
- 2.5 การพัฒนาความสามัคคี
- 2.6 ความสำคัญของความสามัคคี
- 2.7 ประโยชน์ของความสามัคคี
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการแนะนำ

1.1 ความหมายของชุดการแนะนำ

วิลาวุธ บุตวัฒน์ (2532 : 8) ได้ให้ความหมายของชุดการแนะนำว่า หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ โดยจัดสื่อการสอนแบบประสม ได้แก่ วีดิโอเทป ภาพประกอบเอกสาร และใช้กระบวนการกลุ่มประกอบการสอน

นอกจากที่ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของชุดการแนะนำแล้ว ยังมีผู้ให้ความหมายของชุดการแนะนำในลักษณะของชุดการแนะนำอาชีพแตกต่างกันดังนี้

จินดาภรณ์ อังสุวรรณาติ (2525 : 5) กล่าวว่า ชุดการแนะนำอาชีพ เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการของกระบวนการกลุ่ม และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อทดลองใช้แก้ปัญหาในการเลือกอาชีพ

กฤษณา จันทรวินาศ (2527 : 5) ได้กล่าวถึงชุดการแนะนำอาชีพว่าเป็น เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อสร้างค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับงานอาชีพที่สนใจ เป็นการเตรียมเยาวชนให้ออกไปสู่โลกของงานอาชีพได้อย่างมั่นใจ และเหมาะสม เป็นการเสริมสร้างความสนใจในอาชีพที่ตนมีอยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้น

สมปอง สุขศกุงการกิติ (2530 : 5) ให้ความหมายไว้ว่า ชุดการแนะนำอาชีพ หมายถึง ชุดการสอนที่สร้างขึ้นโดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุมเรื่องที่จะสอนและจากมติของที่ประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตร วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวในครั้งที่ 5/2531 ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2531 ลงวันที่ 27 กันยายน 2531 ในวาระที่ 3 ให้ข้อสรุปว่า "ชุดการแนะนำ" ควรจะต้องมีรายละเอียด ดังนี้

1. คู่มือครู ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงทั่วไป วัตถุประสงค์ วิธีการใช้และเครื่องมือวัด เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น
2. โปรแกรมกิจกรรมเรื่อง... ซึ่งประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ อุปกรณ์ และการประเมิน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายชุดการแนะนำดังนี้

ชุดการแนะนำ หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอน มีรายละเอียด ดังนี้

1. คู่มือครู ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงทั่วไป วัตถุประสงค์ วิธีการใช้และ เครื่องมือวัด ได้แก่ แบบสอบถามความสามัคคี
2. โปรแกรมกิจกรรมเรื่องความสามัคคี ซึ่งประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ อุปกรณ์และการประเมินผล

1.2 วิธีสอนการแนะนำ

ประเสริฐ วิเศษกิจ (2524 : 2) ได้เสนอแนะวิธีการสอนการแนะนำไว้ ดังนี้

1. การบรรยายเนื้อหาและสาระสำคัญต่าง ๆ ตามหัวข้อที่เรียนในแต่ละครั้ง
2. การใช้เกม การละเล่นต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเรียนเข้าใจและมีความคิด

กว้างไกล

3. การอภิปราย การโต้แย้ง
4. การแสดงบทบาทสมมติ
5. การให้ชมภาพยนตร์ สไลด์
6. การปฏิบัติหรือเลียนแบบความจริง เช่น การฝึกการสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพ

ต่าง ๆ

7. การรายงานทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล
8. การใช้เทคนิคกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ

1.3 เทคนิคการแนะนำ

จำเนียร ช่วงโชติ (2527 : 118-120) ได้เสนอแนะเทคนิคในการสอน แนะนำไว้ดังนี้

1. จัดบรรยากาศให้เป็นกันเอง ให้นักเรียนรู้สึกอิสระ สบายใจในการแสดงออก
2. กระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกมากที่สุดทั้งในด้านความคิด ความริเริ่ม สร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าในการพูด และความรู้สึกที่ต้องการระบายออก
3. เปิดโอกาส กระตุ้น ชักจูงให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ แก้ปัญหา และปฏิบัติงานร่วมกันให้มากที่สุด
4. กระตุ้นและชักจูงให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรมต่าง ๆ และมอบหมายความรับผิดชอบให้ทำงานในกิจกรรมนั้น ๆ ตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ
5. ไม่ควรอย่างยิ่งในการสอนแบบปาฐกถา โดยครูพูดคนเดียว และนักเรียนจดเอา ๆ
6. ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เรียนรู้หน้าที่ของตน มีการช่วยเหลือกัน มีความพยายามเข้าใจกัน ให้ความร่วมมือกัน เห็นอกเห็นใจกัน เรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
7. มีการนำเอาหลักการของกระบวนการกลุ่ม หรือกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) ตลอดจนเทคนิคการสอนต่าง ๆ รวมทั้งการนำเกมทางจิตวิทยาเข้ามาประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุข เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตนเอง และเข้าใจผู้อื่น ตลอดจนได้ปลูกฝังนิสัย เจตคติ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจริยธรรมต่าง ๆ ไปด้วย
8. ครูผู้สอนแนะนำแนวความมีสมุดบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ของการสอนไว้ทุกครั้ง
9. ในการสอนครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือเป็นกลุ่ม

การสร้างชุดการแนะนำของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการสอน มาเป็นพื้นฐานในการสร้าง ทั้งนี้เพราะชุดการสอนเป็น

เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยการใช้สื่อประสมที่สอดคล้องกับวิชา หน่วยการสอนและหัวเรื่อง เพื่อช่วยให้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายและการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ความหมายของชุดการสอน

ฮุสตัน และคณะ (Houston and others. 1972 : 10-15) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ที่เป็นสื่อกลางให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ชุดการสอนจะมีรูปแบบต่าง ๆ กันออกไป แต่จะต้องประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 5 ส่วน คือ คำชี้แจง จุดมุ่งหมาย การประเมินผลเบื้องต้น การกำหนดกิจกรรม และการประเมินผลครั้งสุดท้าย

แคปเฟอร์ และแคปเฟอร์ (Kapfer and Kapfer. 1972 : 3-10) ให้ความหมายของชุดการสอนว่า เป็นรูปแบบของการสื่อสารความหมายระหว่างครูกับนักเรียน ประกอบด้วยคำแนะนำให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุพฤติกรรมตามเป้าหมาย การรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดการสอนนั้นได้จากขอบข่ายความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนรู้ และเนื้อหานั้นจะต้องถูกต้อง ชัดเจน ที่จะสื่อความให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียนการสอน

กอร์ดอน (Gordon. 1973 : 10) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นชุดของวัสดุ อุปกรณ์และกระบวนการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน ได้แก่ ความมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล

โฮเวล (Howell. 1973 : 127) อธิบายว่า ชุดการสอนจะต้องประกอบด้วย จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม รายการเนื้อหาวิชาและกิจกรรม หรือวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุถึงพฤติกรรมขั้นสุดท้าย และวิธีการวัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เปรี๊ญ กุมท (2518 : 1) กล่าวถึงชุดการสอนว่า ชุดการสอนเป็นชุดของสื่อประสม (Multi-Media) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยหัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วย โดยจัดไว้เป็นชุดหรือกล่องหรือซอง ภายในนั้นจะมีคู่มือ

การใช้ที่ประกอบด้วย รายละเอียดและคำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้งสื่อการสอนที่จำเป็นสำหรับ ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 55) ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ว่า หมายถึง สื่อการสอนประสมที่จัดอย่างมีระบบให้สอดคล้องกับเนื้อหา และประสบการณ์ที่จัด ให้ในแต่ละหน่วย เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้

วาสนา ชาวหา (2522 : 55) ให้ความหมายของชุดการสอนว่า หมายถึง การใช้สื่อประสมเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และเป็นไปตาม

จุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยจัดเป็นชุดในลักษณะซองหรือกล่อง

นอกจากนี้ นวลนง มังตรีสรรค์ (2530 :5) กล่าวว่าชุดการสอน หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยใช้สื่อประสมที่สอดคล้องกับวิชา หน่วยการสอน และหัวเรื่อง เพื่อ ช่วยให้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมาย และเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ชุดการสอนประกอบด้วยคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

จากความหมายของชุดการสอนที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดการสอน หมายถึง สื่อการสอนประสมที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อช่วยให้เกิดพฤติกรรม ตามเป้าหมายโดยจัดเป็นชุด ซึ่งในแต่ละชุดจะมีคำชี้แจงในการใช้

1.5 แนวคิดในการผลิตชุดการสอน

ชัยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สีนสกุล (2521 : 103-135) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการผลิตชุดการสอน ดังต่อไปนี้

1. การพยายามเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนไปจากเดิมที่ครูเคยยึดเป็นหลัก มาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่ง ประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ การนำสื่อมาใช้ให้ตรงกับเนื้อหา ประสบการณ์ ใน หน่วยการสอนของวิชาต่าง ๆ ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองหรือเรียนร่วมกับกลุ่ม จากชุดการสอนนี้ ผู้สอนจะช่วยเหลือชี้แจงแนวทางในเมื่อผู้เรียนมีปัญหา

2. การใช้วัสดุอุปกรณ์ เป็นการใช้สื่อการสอน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการกิจกรรมต่าง ๆ

3. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเอง นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ฝึกการรับฟัง และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

4. กระบวนการเรียนรู้ เป็นการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน

5. การจัดสภาพการเรียนรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทราบผลการตัดสินใจหรือการทำงานของตนเองว่าผิดหรือถูกได้ทันที มีการเสริมแรงทางบวก อันจะทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก และนักเรียนได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน

1.6 การสร้างชุดการสอน

ชัยองค์ พรหมวงศ์ (2521 : 89-91) กล่าวว่า สื่อการสอนเป็นระบบการนำวัสดุอุปกรณ์ (เครื่องมือ) และวิธีการ (กิจกรรม) มาช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การจัดสื่อการสอนให้อยู่ในรูปชุดการสอน ซึ่งถือว่าเป็นนวัตกรรม การใช้สื่อการสอนที่เริ่มจะมีบทบาทต่อการเรียนการสอนทุกระดับ มีหลักเกณฑ์วิธีการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหา และประสบการณ์
2. กำหนดหน่วยการสอน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการสอน
3. กำหนดหัวเรื่อง
4. กำหนดมโนทัศน์และหลักการ มโนทัศน์และหลักการที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปแนวความคิด สาระ และหลักเกณฑ์ที่สำคัญเอาไว้ เพื่อเป็นแนวทางการจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน

5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง เป็นจุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงทุกครั้ง

6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางเลือก และผลิตสื่อการสอน ซึ่ง"กิจกรรมการเรียนรู้" หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ทำให้ผู้เรียนปฏิบัติ

7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบสอบเกณฑ์ (Criterion Test) เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า หลังจากผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว นักเรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8. เลือกและผลิตสื่อการสอนให้สอดคล้องกับ "หัวเรื่อง" และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม โดยแยกไว้เป็นหมวดหมู่ตามลำดับหัวเรื่อง

9. ทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบรรลุผล

10. นำชุดการสอนไปใช้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 193-198) กล่าวถึงหลักการจัดทำชุดการสอนว่า มีลำดับขั้นตอนการผลิตชุดการสอน ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาทั้งหมดอย่างละเอียดว่าจะมุ่งเน้นให้เกิดหลักการของการเรียนรู้อะไรบ้างให้กับผู้เรียน นำวิชาที่ได้ทำการศึกษา มาวิเคราะห์แล้วมาแบ่งเป็นหน่วยของการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยนั้นจะมีหัวเรื่องย่อย ๆ รวมอยู่ และควรคำนึงถึงการแบ่งหน่วยการเรียนการสอนของแต่ละวิชานั้น ควรจะเรียงลำดับขั้นของเนื้อหาสาระให้ถูกต้องว่าอะไรเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ก่อน อันเป็นพื้นฐานตามขั้นตอนของความรู้และลักษณะธรรมชาติในวิชานั้น

2. เมื่อศึกษาเนื้อหาสาระและแบ่งหน่วยการเรียนการสอนได้แล้วจะต้องพิจารณาตัดสินใจอีกครั้งหนึ่งว่าจะทำชุดการสอนแบบใด โดยคำนึงถึงข้อกำหนดว่า ผู้เรียนคือใคร จะทำอะไรกับผู้เรียน จะทำกิจกรรมอย่างไร และจะทำได้อย่างไร สิ่งเหล่านี้จะเป็นเกณฑ์กำหนดการเรียนรู้

3. กำหนดหน่วยการเรียนรู้การสอน โดยประมาณเนื้อหาวิชาตามชั่วโมงที่กำหนดโดยคำนึงว่าเป็นหน่วยที่น่าสนใจ น่าเรียนรู้แก่ผู้เรียน หาสื่อการเรียนได้ง่าย ศึกษาวิเคราะห์ให้ละเอียดถึงหลักการหรือความคิดรวบยอดของหัวเรื่องต่าง ๆ ที่รวมอยู่ในหน่วยการเรียนรู้สอนนั้น โดยพยายามดึงเอาแก่นของหลักการเรียนรู้ออกมาให้ได้

4. กำหนดความคิดรวบยอด ความคิดรวบยอดที่จะกำหนดนั้นจะต้องสอดคล้องกันกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปแนวความคิดและหลักเกณฑ์ที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกัน

5. จุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องให้สอดคล้องกับความคิดรวบยอด โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การตรวจสอบจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อให้ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาสาระของการเรียนรู้

6. การวิเคราะห์งาน คือการนำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อมาทำการวิเคราะห์งาน เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้สอน แล้วจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมถูกต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ละข้อ

7. เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละข้อให้เกิดการประสมกลมกลืนของการเรียนรู้สอน นำกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละข้อที่ทำการวิเคราะห์และเรียงลำดับกิจกรรมไว้แล้วทั้งหมด นำมาหลอมรวมเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่สมบูรณ์ที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในการเรียน โดยคำนึงถึงพฤติกรรมพื้นฐานของผู้เรียน (Entering Behavior) วิธีดำเนินการให้เกิดการเรียนรู้สอนขึ้น (Instruction Procedures) ตลอดจนการติดตามผล และการประเมินผลพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมาเมื่อมีการเรียนรู้สอนแล้ว (Performance Assessment)

8. สื่อการเรียนรู้ คือ วัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนจะต้องกระทำเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องจัดทำขึ้นและจัดหาไว้ให้เรียบร้อย ถ้าสื่อการเรียนรู้เป็นของที่ใหญ่โตหรือมีคุณค่า จะต้องจัดเตรียมมาก่อน จะต้องเขียนบอกไว้ให้ชัดเจนในคู่มือครูเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอนว่า จะไปจัดหาได้ ณ ที่ใด เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องบันทึกเสียง และสิ่งที่เก็บไว้ไม่ได้ทนทาน เพราะเกิดการเน่าเสีย เช่น

ใบไม้ พืช สัตว์ เป็นต้น

9. การประเมินผล คือ การตรวจสอบดูว่า หลังจากการเรียนการสอนแล้ว ได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่จุดประสงค์การเรียนกำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้จะใช้วิธีการใดก็ตาม แต่จะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนที่ตั้งไว้ ถ้าประเมินผลไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เมื่อใด ความยุติธรรมก็จะไม่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและไม่ตรงเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วย การเรียนรู้ในสิ่งนั้นจะไม่เกิดขึ้น ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมาก็คือเป็นการเสียเวลาและไม่มีคุณภาพ

10. การทดลองใช้ชุดการสอนเพื่อหาประสิทธิภาพ เพื่อพิจารณาถึงรูปแบบของชุดการสอนว่าจะผลิตออกมาในขนาดเท่าใด และรูปแบบของการสอนจะออกมาเป็นซองหรือกล่อง สดแล้วแต่ความสะดวกในการใช้ การเก็บรักษาและความสวยงาม การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม ควรนำไปทดสอบใช้กับกลุ่มเล็ก ๆ ดูก่อน เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และปรับปรุงแก้ไขอย่างดี จึงนำไปทดลองใช้กับเด็กทั้งชั้นหรือกลุ่มใหญ่ โดยกำหนดขึ้นตอนไว้ดังนี้

10.1 ชุดการสอนนี้ต้องการความรู้เดิมของผู้เรียนหรือไม่

10.2 การนำเข้าสู่บทเรียนของชุดการสอนนี้เหมาะสมหรือไม่

10.3 การประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสับสนวุ่นวายกับผู้เรียน และดำเนินไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้หรือไม่

10.4 การสรุปผลการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางไปสู่ความคิดรวบยอดหรือหลักการสำคัญของการเรียนรู้ในหน่วยการสอนนั้นหรือไม่

10.5 การประเมินผลการเรียนเพื่อตรวจสอบดูว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นนั้น ให้ความเชื่อมั่นได้มากน้อยแค่ไหนกับผู้เรียน

1.7 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

ชัยองค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สินสกุล (2521 : 134) ได้กล่าวไว้ว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน (Developmental Testing)

หมายถึง การนำชุดการสอนไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อทดลองใช้ แล้วนำไปสอนจริง (Trial Run) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมากและการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน มีความจำเป็นด้วยเหตุผลหลายประการ คือ

1. เป็นการประกันคุณภาพของชุดการสอนว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการหาประสิทธิภาพก่อน เมื่อผลิตออกมาใช้ประโยชน์ได้ไม่ดี ก็ต้องทำใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงานและเงินทอง
2. ชุดการสอนจะทำหน้าที่สอน ควรสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งต้องช่วยครูสอน บางครั้งต้องสอนแทนครู ดังนั้นก่อนนำชุดการสอนนี้ไปใช้ครูจึงควรมั่นใจว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริง การหาประสิทธิภาพความล่าช้าขึ้น จะช่วยให้เราได้ชุดการสอนที่มีคุณค่าทางการสอนจริง ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจว่า เนื้อหาสาระที่บรรจุลงในชุดการสอนเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจ อันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น และเป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลา และเงินทอง ในการเตรียมต้นฉบับ

สรุปได้ว่า ในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนนั้นเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้ผลิตจะได้ทราบว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมานั้นมีคุณค่าควรแก่การนำไปใช้และการผลิตมากน้อยเพียงใด อีกทั้งทำให้ทราบถึงแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.8 คุณค่าของชุดการสอน

เปรี๊ยะ กุมท (2518 : 12) กล่าวถึง คุณค่าของชุดการสอนไว้ดังนี้

1. ทำให้การเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพ
2. ทำให้การเรียนมีความสมบูรณ์และมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง เพราะเป็นบทเรียนที่สำเร็จอยู่ในตัว
3. ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง และได้เรียนตามความสามารถ

ความสนใจ หรือความต้องการของตนเอง

4. ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู และคุณภาพของการเรียนได้
5. ให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอน จะช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 174-175) กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนไว้

ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อน และมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง ซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ดี
  2. ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเอง
  3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
  4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบไปใช้ได้ทันที
  5. ทำให้การเรียนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าผู้สอนจะมีความขัดข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด
  6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่องจากชุดการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการสอนที่ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพแล้ว
- จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การสร้างชุดการสอน เป็นการนำวัสดุอุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นสื่อประสมจัดไว้เป็นระบบให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และมีการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนก่อนนำไปใช้ ดังนั้นชุดการสอนจึงสามารถช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนและทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างชุดการแนะแนวต่อไป

1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการแนะนำ

ในประเทศไทยได้มีผู้ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะนำ เช่น กมล ประทีปธีรานันท์ (2530 : 76) ศึกษาผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะนำตามหลักสี่ปฐพีธรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสี่ปฐพีธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ผลปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะนำตามหลักสี่ปฐพีธรรม มีคุณธรรมด้านสี่ปฐพีธรรมสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นวลนง มังศรีสรรค์ (2530 : 43) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะนำเรื่องสังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะนำเรื่องสังคหวัตถุ 4 และมีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 เพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิลาวัลย์ บุญวัฒน์ (2532 : 56) ได้ทำการทดลองใช้ชุดการแนะนำที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสิ่งเสด็จให้โทษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกัทธราชมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะนำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธีระ ชัยยุทธธรรมสง (2533 : 52) ได้ทำการทดลองใช้ชุดการแนะนำที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา จังหวัดลพบุรี พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะนำปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศได้สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปิยรัตน์ ศรีสมบัติ (2532 : 64) ได้ทดลองใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อ พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งไกรสพวงษ์ สงเคราะห์ จังหวัดอุดรธานี ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ ชุดการแนะแนวมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดารณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ (2533 : 67) ได้ทดลองใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวีติวิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนว มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในปีเดียวกัน วลัยลักษณ์ ภักดีพล (2533 : 36) ได้ทดลองใช้ชุดการ แนะแนวที่มีต่อความไม่ประมาทในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน วิจิตรวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ ชุดการแนะแนวมีความไม่ประมาทในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เบญจวรรณ ศรีสุริยภานนท์ (2534 : 56) ได้ทดลองใช้ชุดการแนะแนว ที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชนบทวิรุฬเทพนิลารักษ์ กรุงเทพมหานคร ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวมี การทำงานกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ยังมีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับชุดการแนะแนวในลักษณะของ ชุดการแนะแนวอาชีพ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ปริญญ์ บุญศิลาเลิศ (2520 : 45) ได้ทำการทดลองชุดการแนะแนวอาชีพ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพนมสารคาม"พนมอดุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ กลุ่มควบคุมได้รับการแนะแนวอาชีพแบบเดิม

ที่ทางโรงเรียนปฏิบัติอยู่แล้ว ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการแนะนำอาชีพโดยใช้
ชุดการแนะนำอาชีพนี้ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาในการเลือกอาชีพแต่ละด้านต่ำกว่าเมื่อ
ยังไม่ได้รับการแนะนำด้วยชุดการแนะนำอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
และต่ำกว่านักเรียนที่ได้รับการแนะนำอาชีพโดยวิธีอื่นที่เคยได้รับอยู่อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

กฤษฎา จันทรวีภาค (2527 : 34) ได้ทำการทดลองชุดการแนะนำอาชีพ
กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน
แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 35 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนกิจกรรมแนะนำ
ด้วยชุดการแนะนำอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนกิจกรรมแนะนำด้วยวิธีปกติ ผล
ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดการแนะนำมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องอาชีพสูง
กว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทิพมาศ นิยมศักดิ์ (2530 : 52) ได้ทำการทดลองใช้ชุดการแนะนำ
อาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร
จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการ
สอนโดยใช้ชุดการแนะนำ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่
ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะนำอาชีพ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนในกลุ่ม
ควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมปอง สุขสงคารกิติ (2530 : 65) ได้ทดลองใช้ชุดการแนะนำอาชีพ
กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน
เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่
ได้รับการสอนจากชุดการแนะนำอาชีพมีคะแนนความสนใจด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการ
สอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปรณี วงศ์สวัสดิ์ (2533 : 41) ได้ทดลองใช้ชุดการแนะนำอาชีพกับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน
30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน กลุ่มควบคุม 15 คน ผลการทดลองพบว่านักเรียนกลุ่ม

ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะนำอาชีพมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าชุดการแนะนำสามารถพัฒนาคุณธรรมด้านสปีริตธรรม คุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง สิ่งเสพติด พัฒนาการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศ พฤติกรรมประชาธิปไตย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความไม่ประมาทในการเรียน การทำงานกลุ่ม การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ การแก้ปัญหาในการเลือกอาชีพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องอาชีพ การตัดสินใจเรื่องอาชีพ ความสำนึกด้านอาชีพ และความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของผู้เรียนได้สูงขึ้นกว่าการสอนแบบบรรยาย และการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยจึงคิดว่าชุดการแนะนำเป็นเครื่องมือที่น่าจะนำมาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

2.1 ความหมายของความสามัคคี

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2530 : 532) ได้ให้ความหมายของความสามัคคีว่า หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความปรองดองกัน

นภา กัลยาณสูตร (2521 : 147-148) ให้ความหมายของความสามัคคีว่าคือการรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จสมบูรณ์ กล่าวคือกำลังที่รวมกันนั้นเป็นได้ทั้งกำลังกาย กำลังความคิดเห็น กำลังความรู้ โดยใช้กำลังความสามารถเหล่านี้ร่วมกันปฏิบัติงานด้วยความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยไม่มีการทะเลาะวิวาทหรือแก่งแย่งกัน

วิจิตรา สุภากร (2523 : 57) กล่าวว่าความสามัคคี คือ การแสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อปฏิบัติงานให้ลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความอดทน ความเสียสละ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน รับรู้รับฟังในความคิดของผู้อื่นด้วยความใจกว้าง ความมีเหตุผล ความเมตตากรุณา ทำให้เกิดมีไมตรีและก่อให้เกิดบรรยากาศแบบประชาธิปไตย

จงจรัส แจ่มจันทร์ (2524 : 8) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

สุรางค์ รุ่งเรือง (2525 : 59) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง การรวมกำลังของหน่วยต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีพลังในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ความสามัคคีเป็นการรวมกันเพื่อสร้างประโยชน์และความสุขไม่ใช่วางกันเพื่อทำลาย หรือสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

กนกวลี เถ่งอ้วน (2529 : 6) ให้ความหมายว่า ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ไม่คิดเอาดีหรือเด่นแต่ตัวเอง มีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่คณะ

จุฑาทิพย์ อีระภาค (2529 : 36) ได้ให้ความหมาย ความสามัคคีไว้ว่า หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

สุวีรรัตน์ พันธุ์ดี (2529 : 5) กล่าวว่า ความสามัคคี คือ การแสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อปฏิบัติงานให้ลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างประโยชน์และความสุขแก่ส่วนรวม

อาภา ถนัดช่าง (2521 : 49) กล่าวว่า ความสามัคคี คือ การร่วมแรงร่วมใจในการคิดและการปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้กลุ่มบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของความสามัคคี พอสรุปได้ว่า ความสามัคคีเป็นการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการทำงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของกลุ่ม

2.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี

มีผู้กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี ไว้ดังนี้

อาภา ถนัดช่าง (2521 : 1-3) กล่าวว่าพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี ได้แก่

1. สมาชิกทุกคนพร้อมใจกันปฏิบัติงาน

2. เมื่อมีความผิดพลาดบกพร่องเกิดขึ้น สมาชิกร่วมกันรับผิดชอบโดยไม่โอนความผิดให้แก่กันและกัน

3. เมื่องานสำเร็จลงสมาชิกต่างยินดี ถือเป็นความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม และต่างยกย่องให้เกียรติกัน โดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนช่วยกลุ่มอย่างมาก

4. เมื่อกลุ่มต้องการความช่วยเหลือ สมาชิกพร้อมที่จะเสียสละโดยไม่มีการเกี่ยงกัน

5. ร่วมมือกันในการสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น

สุรางค์ รุ่งเรือง (2525 : 59) กล่าวถึง พฤติกรรมของความสามัคคีว่า สมาชิกในกลุ่มต้องมีพฤติกรรม ดังนี้

1. ร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

2. มีความรักใคร่ปรองดองไม่ก่อการทะเลาะวิวาท

3. ไม่อิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน

จุฑาทิพย์ ชีระภาค (2529 : 36) กล่าวถึง พฤติกรรมความสามัคคีว่าต้องแสดงออกดังนี้

1. ปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้

2. รับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

3. เข้ามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจการของส่วนรวม

4. เป็นผู้ประสานความสามัคคีในกลุ่ม

5. ไม่แบ่งแยกพวกเขาพวกเรา

6. รักหมู่คณะ มีใจหวังดี และช่วยเหลือเกื้อกูลในทางไม่ผิดศีลธรรม

7. มองคนอื่นในแง่ดีเสมอ

นอกจากนี้ สุรีย์รัตน์ พันธุ์ดี (2529 : 51) กล่าวว่าพฤติกรรมความสามัคคี

มีดังนี้

1. รู้จักทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

2. มีความรักใคร่ปรองดอง

3. มีความเห็นอกเห็นใจกัน

4. รู้จักแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ให้สมาชิกทำตามความสามารถ

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคี หมายถึง การที่บุคคลในกลุ่มแสดงออกซึ่งร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงานหรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ซึ่งพฤติกรรมสำคัญที่แสดงออกมีลักษณะที่แสดงถึงความรักใคร่กลมเกลียวเห็นอกเห็นใจปรองดองกัน ไม่ยอมให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาทและไม่แก่งแย่งชิงดีกัน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ร่วมกันรับผิดชอบงานที่ทำ และร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ ตามความหมายดังกล่าว ความสามัคคีเป็นการมารวมกันเพื่อสร้างประโยชน์สุข ไม่ใช้รวมกันเพื่อทำลายหรือสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

2.3 องค์ประกอบที่มีผลต่อความสามัคคี

อาภา ฤกษ์ช่วง (2521 : 50) กล่าวว่า ความสามัคคีในกลุ่มจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. สมาชิกแต่ละคนต้องได้รับการยกย่องและมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
  2. บรรดาการทำงานควรเป็นประชาธิปไตย คือสามารถคิดและปฏิบัติงานร่วมกันโดยปราศจากความเกรงกลัวและอคติส่วนตัว
  3. สมาชิกแต่ละคนจะต้องศรัทธาในงานและคณะบุคคลที่ทำงานร่วมกัน
  4. สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีความรู้สึกมั่นใจว่าตนจะได้รับการพิทักษ์จากกลุ่มหรือหัวหน้า
  5. สมาชิกต้องได้รับความเป็นธรรมในการทำงานและการตอบแทนในผลงาน
  6. จะต้องมีการจัดอุปสรรคและความขัดแย้งด้วยสติปัญญา ควรจัดความ
- อิฉาวิชา และตัวบ่อนทำลายสามัคคีหรือความก้าวหน้าของกลุ่มด้วยวิธีการต่าง ๆ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีผลต่อความสามัคคี สรุปได้ว่า ความสามัคคีในกลุ่มจะเกิดขึ้นจากตัวสมาชิกเอง กล่าวคือ สมาชิกต้องฝึกฝนตนให้เป็นคนที่มีหลักธรรม สุภาพอ่อนน้อม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว ซื่อสัตย์อดทน พุดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ มีอารมณ์เย็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและภายในกลุ่ม จะต้องมีการบริหารการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย สมาชิกมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ได้รับการยกย่อง และความเป็นธรรมจากกลุ่ม มีศรัทธาในงานและบุคคลภายในกลุ่ม ตลอดจนรู้สึกปลอดภัยขณะอยู่ในกลุ่ม

2.4 ขอบข่ายของความสามัคคี

คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปลูกฝังค่านิยม (2526 : 134-151)

ได้แบ่งความสามัคคีออกเป็น

1. ความสามัคคีในสถานศึกษา หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของนิสิตนักศึกษาในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่และกิจกรรมเพื่อรักษาระเบียบวินัย ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ชื่อเสียง เกียรติยศและความเจริญรุ่งเรืองของสถานศึกษา ตลอดจนการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนนิสิตนักศึกษาและคณาจารย์ร่วมสถานศึกษาเดียวกัน
2. ความสามัคคีระหว่างสถานศึกษา หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของนิสิตนักศึกษาในการสร้างสัมพันธ์อันดีกับนิสิตนักศึกษาและคณาจารย์ของสถานศึกษาอื่น เพื่อประโยชน์ในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในระหว่างสถานศึกษาและการร่วมแรงร่วมใจกันกระทำการสิ่งอันเป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม
3. ความสามัคคีในชุมชน หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุขและความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชนที่นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมอยู่ด้วย ตลอดจนการมีความสัมพันธ์อันดีต่อสถานภาพต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ๆ ด้วย

บันทึก พัดเย็น (2527 : 5 และ 40) ได้ให้ขอบข่ายของความสามัคคีไว้ดังนี้

ความสามัคคี มี 6 สถานการณ์ ประกอบด้วย

1. ความสามัคคีในทางการพัฒนาสังคม
2. ความสามัคคีในการให้กำลังใจ
3. ความสามัคคีในการให้ความร่วมมือกับหมู่คณะ
4. ความสามัคคีในการร่วมแสดงความคิดเห็น
5. ความสามัคคีในครอบครัว
6. ความสามัคคีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์ (2527 : 189-196 และ 256) ได้ให้ขอบข่าย และพฤติกรรมดังนี้

1. ความสามัคคีในโรงเรียน หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่และกิจกรรมเพื่อรักษาระเบียบวินัย ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม ชื่อเสียงเกียรติยศ และความเจริญรุ่งเรืองของสถานศึกษา ตลอดจนการมีสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนนักเรียนและคณาจารย์ร่วมสถาบันเดียวกัน

2. ความสามัคคีในชุมชน หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุข และความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชน ที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อบุคคลสภาพต่าง ๆ ในชุมชนนั้น

3. ความสามัคคีในชาติ หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุขและความเจริญก้าวหน้าแก่ชาติ ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อบุคคลสภาพต่าง ๆ ในชาติของตน

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายของความสามัคคี สรุปได้ว่า

ขอบข่ายของความสามัคคี ได้แก่

1. ความสามัคคีในครอบครัว
2. ความสามัคคีในโรงเรียน
3. ความสามัคคีในชุมชน
4. ความสามัคคีในชาติ

5. ความสามัคคีในโลก

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความสามัคคีมีหลายด้าน ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาเฉพาะความสามัคคีในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนบ้านท่ากลอย ถึงอำเภอท่าตะโกชัย จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมความสามัคคีต่ำ จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเฉพาะความสามัคคีในโรงเรียน

2.5 การพัฒนาความสามัคคี

คุณธรรมด้านความสามัคคี ไม่ได้เป็นลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม บุคคลจะเกิดการเรียนรู้โดยบังเอิญ หรือการเลียนแบบจากบิดา มารดา ครู อาจารย์ หรือเพื่อน ทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงซ้ำ ๆ จนกลายเป็นนิสัยประจำตัวของคน ๆ นั้นได้ และถ้าบุคคลได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวแล้วได้รับการเสริมแรงทางบวก ก็จะทำให้คุณลักษณะนิสัยนั้นก่อตัวเป็นบุคลิกภาพได้ในที่สุด ดังที่ พยอม อิงคตานุวัฒน์ (2519 : 38-40) กล่าวว่าทารกไม่ได้เกิดมาพร้อมกับคุณธรรมหรือศีลธรรมประจำใจติดตัวมา การที่ทารกจะพัฒนาไปแล้ว รู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูกสิ่งใดดี สิ่งใดเลว สิ่งใดควรประพฤติหรือไม่นั้น ทารกจะต้องเรียนรู้หลังเกิดแล้ว จากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ สอดคล้องกับที่ ซีียร์และคนอื่น ๆ (Sears and others. 1957 : 327) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู และความรักที่เด็กได้รับจากบิดามารดาเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณธรรมของเด็ก สำหรับทอมสันและคนอื่น ๆ (Thompson and others. 1959 : 349) ได้กล่าวว่า โรงเรียนมีหน้าที่ปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กโดยจัดหลักสูตร และกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนและสังคมเห็นว่าดีให้เด็กเรียน เช่น ให้ความรู้ ศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี ตลอดจนกิจกรรมที่ฝึกความมีน้ำใจต่าง ๆ เช่น ให้ความสามัคคี ความอดทน ความรับผิดชอบ การรู้จักกาลเทศะ

นอกจากนี้ ไรท์ (Wright. 1975 : 24-30) กล่าวว่า สังคมมีส่วนมากในการปั้นมนุษย์ ให้มีลักษณะต่าง ๆ กันตามแต่วามมนุษย์จะอยู่ในกลุ่มใดของสังคม ดังนั้น

สังคมและสถานการณ์ในช่วงชีวิตของบุคคลก็มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมของคนได้ ซึ่งสถาบันทางสังคมที่มีส่วนหล่อหลอมลักษณะความสามัคคีของบุคคลประกอบด้วย สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา ตลอดจนสถาบันการปกครองก็มีส่วนในการปลูกฝังความสามัคคีของบุคคลได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความสามัคคีสามารถพัฒนาได้ตั้งแต่วัยเด็ก ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะพัฒนาความสามัคคีในการวิจัยครั้งนี้

2.6 ความสำคัญของความสามัคคี

ความสามัคคีก่อให้เกิดพลัง อันเกิดจากความร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงาน และความสามัคคีก็ย่อมทำให้ชีวิตในสังคมแน่นแฟ้น และมีกำลังเข้มแข็ง (บรรพต วีระสิทธิ์. 2518 : 109) ซึ่งการสมัครสมานสามัคคีกันของบุคคล ย่อมจะนำความสำเร็จมาสู่กิจกรรมต่าง ๆ ที่ประกอบรวมกันทั้งระดับกลุ่มย่อยจนถึงระดับชาติ ดังพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2531 : 328) พระราชทานแก่สามัคคีสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการเปิดประชุมประจำปี 2525 ระหว่างวันที่ 10-11 เมษายน 2525 ความว่า

"...ความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติบริหารงานใหญ่ ๆ เช่น งานของแผ่นดิน และความสามัคคีจะเกิดขึ้นมั่นคงได้ด้วยบุคคลในหมู่คณะ มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวผูกพันจิตใจของกันและกันไว้ ได้แก่ การให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือกัน การมีวาจาพูดให้รักใคร่ปรองดองกัน การทำประโยชน์เกื้อกูลแก่หมู่คณะโดยส่วนรวม และการวางตนได้เหมาะสมไม่เด่นไม่ด้อยเกินไป..."

ดังนั้น กรมวิชาการ (2521 : 55) ซึ่งรับผิดชอบงานด้านพัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของความสามัคคี จึงได้กำหนดหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในหมวดประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนในกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมนิสัยคำนิยม เจตคติ พฤติกรรมและบุคลิกภาพ ที่จะปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมในการพัฒนา

คุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะคุณธรรมด้านความสามัคคี ดังนั้น ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จึงได้กำหนดจุดประสงค์ในกลุ่มประสบการณ์สร้างเสริมลักษณะนิสัยเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะดังนี้ คือ "...มีความเสียสละ สามัคคี มีวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญู ตระหนักการทำงาน เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย" ทั้งนี้เนื่องจากเด็กประถมศึกษาเริ่มมีสติปัญญากว้างขวางขึ้น มีความสามารถในการคิด รู้จักการใช้เหตุผลมากขึ้น รวมทั้งเป็นวัยที่เหมาะสมแก่การปลูกฝังคุณธรรมด้านความสามัคคีอย่างยิ่ง เพื่อให้เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ เกิดความชื่นชมในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อหมู่คณะ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ไม่เห็นแก่ตัว มีใจเป็นธรรม สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะในทางสร้างสรรค์

2.7 ประโยชน์ของความสามัคคี

เดโช สวานานท์ (2520 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า "ความสามัคคีเป็นของดี เมื่อมีขึ้นในกลุ่มใดก็ทำให้คนกลุ่มนั้นมีความสุข / ความเจริญ เช่น ในบ้าน ในห้องเรียน ถ้าทุกคนรักใคร่กันมีงานอะไรก็ช่วยกันทำ ทุกคนก็จะอยู่กันอย่างมีความสุข / การงานก็จะสำเร็จรวดเร็ว หรือแม้แต่ในประเทศถ้าคนในประเทศมีความสมัครสมานรักใคร่กลมเกลียว ก็จะทำให้บ้านเมืองมั่นคงและเจริญรุ่งเรือง ในอดีตที่ผ่านมา เราได้พบว่าด้วยเหตุที่บรรพบุรุษมีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน จึงทำให้ประเทศชาติดำรงเอกราชมาได้ตราบเท่าทุกวันนี้ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างดังต่อไปนี้

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา คนไทยชาวเมืองวิเศษชัยชาญ เมืองสิงห์ เมืองนครสวรรค์ ได้รวมกำลังกันต่อสู้กับพม่าที่เข้ามาล้อมเชิงรังแกจนได้รับชัยชนะ แล้วพาสมัครพรรคพวกไปรวมตัวกันตั้งค่ายต่อสู้พม่าที่บางระจัน และด้วยความสามัคคีพร้อมเพรียงกันนี้เอง ทำให้สามารถตีกองทัพพม่าแตกถึง 7 ครั้ง"

ต่อมากรุงรัตนโกสินทร์ คนไทยก็ร่วมใจกันต่อสู้ข้าศึกอย่างห้าวหาญ ดัง

ปรากฏใน พ.ศ. 2328 พระเจ้าปดุง กษัตริย์พม่าให้ยกกองทัพใหญ่มารุกรานเมืองไทย โดยยกมาถึง 9 ทပ်หวังตีไทยให้แตกพ่ายในคราวเดียวกัน ทပ်หนึ่งยกไปทางใต้ ตีได้ เมืองชุมพร ไซยา และส่งกองทัพเรือเข้าตีตะกั่วทุ่ง ตะกั่วป่า แล้วเข้าล้อมเมืองกลางไว้ ขณะนั้นพระยากลางถึงแก่กรรม ยังไม่ได้แต่งตั้งผู้ใดเป็นพระยากลาง คุณหญิงจันทร์ ภรรยาพระยากลาง นางมุกน้องสาว และนายทองพูนน้องชาย พร้อมทั้งกรรมการเมือง ได้ปรึกษากันต่อสู้ป้องกันเมืองกลางด้วยความสามารถทั้งกลอุบายให้พม่าอดอยาก และขาดเสบียงอาหาร พม่าล้อมเมืองไว้ถึง 3 เดือนเศษไม่สามารถตีหักเอาเมืองได้ในที่สุด ต้องถอยทัพกลับไป เมื่อสงครามสงบ พ.ศ. 2329 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงโปรดเกล้าฯ พระราชทานบำเหน็จแก่ผู้มีความชอบแก่ประเทศ คุณหญิงจันทร์ได้รับแต่งตั้งเป็นท้าวเทพกษัตรี นางมุกเป็นท้าวศรีสุนทร และนายทองพูนได้เป็นพระยากลาง (เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2510 : 17-18) วีรกรรมอันเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของชาวถลางครั้งนั้นได้รับการยกย่องสรรเสริญมาจนถึงปัจจุบันนี้

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

นภา กัลยาณสูตร (2521 : 109-110) ได้ผลิตชุดการสอน 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 เรื่องความกตัญญู ชุดที่ 2 เรื่องความเอื้อเฟื้อ ชุดที่ 3 เรื่อง ความสามัคคี สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ชุดการสอนเรื่องความสามัคคีมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ และคะแนนแบบสอบถามก่อนเรียน และหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิมล เสวตกนิษฐ์ (2521 : 103) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเหนือ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมในลักษณะที่ยังไม่เป็น ที่พอใจ 6 คุณลักษณะ เรื่องตามลำดับดังนี้ การรักษาระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความอดสาเห และความสุจริตธรรม

สุรพล นาควานิช (2521 : 126) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะทาง

จริยธรรมที่ยังไม่เป็นที่พอใจ 6 คุณลักษณะ เรียงลำดับดังนี้ การรักษาระเบียบวินัย
ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความอดสาหัส และความยุติธรรม

สุรศักดิ์ สันติชัยโชค (2521 : 122-123) ได้ศึกษาพฤติกรรมทาง
จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่
มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ พฤติกรรมในด้านการรักษาระเบียบวินัย ความยุติธรรม
และความสามัคคี

ในปีต่อมา พ.ศ.2522 ได้มีการศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมทาง
จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" ในแต่ละท้องที่ โดยมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวก
กัน คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนกับเกณฑ์พฤติกรรมทางจริยธรรมที่คาด
หวัง ดังนี้

ประภาศรี จิตรักดี (2522 : 138) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคใต้ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมในคุณลักษณะทางจริยธรรม
ที่ยังไม่เป็นที่พอใจ 6 คุณลักษณะ ดังนี้คือ การรักษาระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ
ความอดสาหัส ความสามัคคี และความยุติธรรม

พรพิมล สันติวิทยภาส (2522 : 113) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า มีพฤติกรรมที่ยังไม่เป็นที่พอใจ
7 คุณลักษณะคือ การรักษาระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี
ความอดสาหัส ความยุติธรรม และความมีเหตุผล

สุภาพร จุนเจือจาน (2522 : 89) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) พบว่า มีพฤติกรรมที่ยัง
ไม่เป็นที่พอใจ 6 คุณลักษณะคือ การรักษาระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต
ความอดสาหัส ความสามัคคี และความยุติธรรม

อุบล เรืองสุวรรณ (2522 : 90) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของ
นักเรียนในประเทศไทย ปรากฏว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมที่เป็นปัญหาในทุกภาคมี 6 ลักษณะ
คือ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความอดสาหัส

และความยุติธรรม

จากผลการวิจัยดังกล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนกับเกณฑ์พฤติกรรมที่คาดหวัง มีคุณลักษณะทางจริยธรรมที่ยังไม่เป็นที่พอใจอยู่หลายคุณลักษณะ คือ การรักษาระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความอดสาหัส และความยุติธรรม

ทศพร มณีศรีขำ (2524 : 52) ได้ทำการวิจัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มพัฒนาจริยธรรมด้านความสามัคคี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 48 คน ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มกับก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนรู้

ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2532 : 106-107) ได้ศึกษาผลของบทบาทสมมติที่มีต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาวิราษฎร์ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้บทบาทสมมติทำให้นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขจรศักดิ์ จอมหงษ์ (2535 : 77) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนทำให้นักเรียนมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับความสามัคคี ผู้วิจัยยังไม่พบว่าม้งงานวิจัยในต่างประเทศที่เน้นเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีโดยเฉพาะ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความสามัคคีเป็นคุณธรรมที่สำคัญยิ่งและควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนของชาติ โดยเฉพาะเด็กระดับประถมศึกษาซึ่งพฤติกรรมด้านความสามัคคีเป็นพฤติกรรมที่สำคัญ ซึ่งในปัจจุบันเด็กและเยาวชนของชาติส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมด้านนี้อยู่ในขั้นไม่น่าพอใจ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจที่จะพัฒนาคุณธรรมด้านความสามัคคี โดยใช้ชุดการแนะนำพัฒนาคุณธรรมด้านความสามัคคีให้แก่เด็ก อันจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติให้เติบโตเป็นพลเมืองดีต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอท่าตะเอบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2537 ซึ่งมีความสำคัญต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 22 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอท่าตะเอบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2537 ซึ่งมีความสำคัญต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้ครูประจำชั้น และครูจริยศึกษา เป็นผู้ประเมินพฤติกรรมความสำคัญตามแบบประเมินพฤติกรรมความสำคัญ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 90 คน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมความสำคัญต่ำกว่า จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 52

2.2 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยจัดบันทึกพฤติกรรมตามแบบบันทึกพฤติกรรมความสำคัญ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมความสำคัญต่ำกว่า จำนวน 47 คน สอดคล้องกับข้อ 2.1

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 90 คน ทำแบบสอบถามความสำคัญ

2.4 ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำคะแนนของนักเรียนทุกคนมาเรียงลำดับจากสูงลงมาต่ำ และคัดเลือกผู้ที่มีความสำคัญต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 22 คน ซึ่งมีรายชื่อตรงกับที่ได้จากการประเมินของครูประจำชั้น ครูจริยศึกษา และจากการสังเกตของผู้วิจัยในการสำรวจเบื้องต้น และสัมภาษณ์เพื่อถามความสนใจในการเข้ารับการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน

2.5 สุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนที่ให้ความร่วมมือเข้ารับการทดลอง จากข้อ 2.4 จำนวน 20 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบประเมินพฤติกรรมความสามัคคี ใช้ในการสำรวจเบื้องต้นเพื่อคัดเลือก
กลุ่มตัวอย่าง

2. แบบบันทึกพฤติกรรมความสามัคคี ใช้ในการสำรวจเบื้องต้นเพื่อคัดเลือก
กลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสอบถามความสามัคคี

4. โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

5. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินพฤติกรรมความสามัคคี มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาคำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

1.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูประจำชั้น และครูผู้สอนจริยศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรม
ความสามัคคีของนักเรียนในห้องเรียน

1.3 ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมความสามัคคีของนักเรียน และนำข้อมูลที่เกิดขึ้น
สังเกตได้รวมกับข้อมูล จากข้อ 1.1 และ 1.2 มาสร้างแบบประเมินพฤติกรรมความสามัคคี
แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ
อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ไพศาล อินประเสริฐ ตรวจสอบให้สอดคล้อง
กับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำแบบประเมินพฤติกรรมความสามัคคีที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
ของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปให้ครูประจำชั้น ครูผู้สอนจริยศึกษาประเมินพฤติกรรมความสามัคคี

ของนักเรียนในชั้นของคน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2. แบบบันทึกพฤติกรรมความสามัคคี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต การบันทึกพฤติกรรม และความสามัคคี

2.2 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนได้ชัดเจน แล้วจดบันทึกพฤติกรรม ที่สังเกตได้

2.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1, 2.2 และคำตอบที่ได้จากแบบประเมิน พฤติกรรมความสามัคคี ที่สอดคล้องกับการสังเกตของผู้วิจัยมาสร้างเป็นแบบบันทึกพฤติกรรม ความสามัคคี แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกพฤติกรรมความสามัคคีตามคำแนะนำของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำมาใช้ในการสำรวจเบื้องต้นเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของแบบบันทึกพฤติกรรมความสามัคคี

แบบบันทึกพฤติกรรมความสามัคคี เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต พฤติกรรมความสามัคคีที่เกิดขึ้นในช่วงเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยจะบันทึกพฤติกรรมครั้งละ 2 ช่วง ช่วงละ 25 นาที สังเกตนักเรียนคนละ 1 นาที ในแต่ละช่วง

การให้คะแนน

ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ให้นับเพียง 1 ครั้ง โดยเขียนเลข 1 ลงในแบบบันทึกพฤติกรรมตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้น

ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกไม่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ให้เขียนเลข 0 ลงในแบบบันทึกพฤติกรรมตรงช่วงเวลานั้น (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3. แบบสอบถามความสามัคคี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

3.2 ให้นิยามศัพท์เฉพาะของความสามัคคี

3.3 สร้างแบบสอบถามความสามัคคี จำนวน 40 ข้อ โดยปรับปรุงและดัดแปลงจากแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของ ทศพร มณีศรีขำ (2524 : 87-97) ชิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2532 : 215-225) และ ขจรศักดิ์ จอมหงษ์ (2535 : 418-427) โดยผู้วิจัยปรับปรุงเหตุการณ์ ภาษาให้เหมาะสมกับวัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

3.4 นำแบบสอบถามความสามัคคีที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ไพศาล อ้นประเสริฐ ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงและคัดเลือกข้อความที่เหมาะสมทางด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

3.5 นำแบบสอบถามความสามัคคีที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนบ้านหนองปรือกันยาง กิ่งอำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 100 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

3.6 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 187) แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อความแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และพิจารณาเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่า t ระหว่าง 2.71 - 6.76 จำนวน 30 ข้อ

3.7 หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ 3.6 มาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170 - 171) ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92

ลักษณะและวิธีการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามความสามัคคีมีลักษณะเป็นสถานการณ์ เพื่อศึกษาว่านักเรียนเคยปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ โดยให้นักเรียนพิจารณาข้อความถาม ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบ 3 ตัวเลือก ในการตอบให้นักเรียนเลือกได้เพียงหนึ่งตัวเลือกเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แบบสอบถามความสามัคคี

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แต่ละข้อแล้วคิดว่า ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น นักเรียนจะตัดสินใจทำอย่างไร โดยเลือกคำตอบที่กำหนดให้ 3 คำตอบ คำตอบเหล่านี้ไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก ขอให้นักเรียนเลือกคำตอบตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด แล้วเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษรที่ตรงกับคำตอบนั้นเพียงหนึ่งตัวเลือก
2. หากนักเรียนไม่เข้าใจวิธีทำหรือข้อความใด ๆ เรื่องราวใด ๆ ขอให้นักเรียนถามครูก่อนทำ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วให้ลงมือทำได้
3. การทำแบบสอบถามครั้งนี้ไม่มีผลต่อคะแนน หรือผลการเรียนวิชาใด ๆ ทั้งสิ้น และจะไม่เกิดผลเสียหาแก่นักเรียนและโรงเรียนแต่อย่างใด

ตัวอย่าง

ความสามัคคีด้านการมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน

0. สมชายเป็นนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเก่งที่สุดในห้อง เมื่อครูให้การบ้านภาษาอังกฤษ เพื่อน ๆ มักไม่ค่อยเข้าใจ เพื่อน ๆ จึงขอให้สมชายช่วยอธิบายให้ฟังในเวลาว่างหลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว
- ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. บอกเพื่อน ๆ ว่าตนเองไม่มีเวลาว่างเลย (0)
- ข. อธิบายให้เพื่อน ๆ ฟังเพียงเล็กน้อยแล้วรีบอ่านหนังสือต่อ (1)
- ค. เต็มใจที่จะอธิบายภาษาอังกฤษให้เพื่อน ๆ ฟังจนเข้าใจ (2)

ความสามัคคีด้านการร่วมกันรับผิดชอบต่อนักที่ที่ได้รับ และร่วมมือกันทำงาน
หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

00. ในวันแม่แห่งชาติ ทางโรงเรียนขอความร่วมมือจากนักเรียนทุกคน
ไปช่วยพัฒนาทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน สมจิตรชวนสมศรีเพื่อน
ร่วมชั้นไปร่วมพัฒนา สมศรีรู้สึกลังเลใจเพราะอยากอยู่บ้านดูรายการ
เพลงที่เสนอในวันหยุดพิเศษ ถ้านักเรียนเป็นสมศรี นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. บอกสมจิตรว่า ตนเองไม่มีเวลาว่างเลย เนื่องจากต้องอยู่ดูรายการ
เพลงที่ตนชอบ (0)
  - ข. รีบไปร่วมพัฒนาโรงเรียน เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนต้องช่วยกันพัฒนา
โรงเรียนให้สะอาดสวยงาม (2)
  - ค. บอกสมจิตรว่า ขอตนเองอยู่ดูรายการเพลงทางทีวีจบก่อนแล้วจึงจะไป
ร่วมพัฒนาโรงเรียน (1)

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนในแต่ละสถานการณ์ ได้กำหนดน้ำหนักของตัวเลือกในแต่ละ
ระดับ ดังนี้

- ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสามัคคีมาก
- ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสามัคคีบ้าง
- ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่มีความสามัคคี

4. โปรแกรมการใช้ชุดการแนะแนว มีลำดับขั้นในการสร้างดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความสามัคคี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

4.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดการแนะนำจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.3 สร้างโปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

4.4 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสงคำเครือ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภะ และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เนื้อหา อุปกรณ์ และการประเมินผล

4.5 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนบ้านหนองปรือกันฮาง กิ่งอำเภอท่าตะโก จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 10 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องของคู่มือและโปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ ตลอดจนเวลาที่ใช้

4.6 ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ ผู้วิจัยทำการทดลองเป็นเวลา 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือ วันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.20 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

5. โปรแกรมการสอนแบบปกติ มีลำดับขั้นในการสร้าง ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่องความสามัคคี โดยมีวัตถุประสงค์ เนื้อหา อุปกรณ์ เช่นเดียวกับการใช้ชุดการแนะนำ

5.2 นำโปรแกรมการสอนแบบปกติไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ
อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบ ความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องระหว่าง
วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เนื้อหา อุปกรณ์และการประเมินผล

5.3 นำโปรแกรมการสอนแบบปกติไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนบ้านหนองปรือกันยาง กิ่งอำเภอท่าตะโก
จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 10 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหา
ข้อบกพร่องของโปรแกรมการสอน ตลอดจนเวลาที่ใช้

5.4 ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการสอนแบบปกติ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย
ต่อไป

โปรแกรมการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยทดลองเป็นเวลา 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที
เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือ วันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 -
16.20 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

วิธีดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้การวิจัยแบบ Randomized
Control Group Pretest-Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2528 : 77)
ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
R_E	T_{E1}	X	T_{E2}
R_C	T_{C1}	$\sim X$	T_{C2}

ความหมายของสัญลักษณ์

- R_E แทน กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง
- R_C แทน กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มควบคุม
- T_{E1} , T_{E2} แทน การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองตามลำดับ
- T_{C1} , T_{C2} แทน การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุมตามลำดับ
- X แทน การใช้ชุดการแนะแนว
- $\sim X$ แทน การสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นก่อนการทดลอง ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยการให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบสอบถามความสามัคคี
2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยใช้ชุดการแนะนำตามโปรแกรมที่สร้างขึ้น ทั้งหมด 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.20 น. โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 21 สิงหาคม 2538 ถึงวันที่ 27 กันยายน 2538 สถานที่ทดลอง คือ อาคารเอนกประสงค์โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอท่าตะเอบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยใช้การสอนแบบปกติตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.20 น. โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2538 ถึงวันที่ 28 กันยายน 2538 สถานที่ทดลอง คือ อาคารเอนกประสงค์โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอท่าตะเอบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. อันหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบสอบถามความสามัคคีอีกครั้งหนึ่ง (Posttest)

4. นำคะแนนที่ได้จากข้อ 1 และ ข้อ 3 มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดการแนะนำ
2. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความสามัคคีก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะนำและนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 71)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 75)

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามความสามัคคี โดยใช้วิธีการทางสถิติ (t-test) แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน ศาสยศ และอังคณา ศาสยศ. 2524 : 187)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสามัคคี โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (ล้วน ศาสยศ และอังคณา ศาสยศ. 2524 : 171)

3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Dependent (ล้วน ศาสยศ และอังคณา ศาสยศ. 2524 : 96)

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามัคคีระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t-test แบบ Independent (ล้วน ศาสยศ และอังคณา ศาสยศ. 2524 : 96)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
*	แทน	ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติ .05
$\sum D$	แทน	ผลต่างของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลต่างของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง ยกกำลังสอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดการแนะแนว
2. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความสามัคคีก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง
ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวและนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ดังแสดงในตาราง 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 2 เปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและหลังจากได้รับ
การใช้ชุดการแนะแนว

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	10	20.7	4.423			
				286	9182	8.57*
หลังการทดลอง	10	49.3	8.314			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 แสดงว่า ภายหลังการทดลองใช้ชุดการแนะแนว นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสามัคคีสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ชุดการแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสามัคคีสูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้ชุดการแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้

ตาราง 3 เปรียบเทียบความสามัคคีในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	10	20.7	4.138	190	4396	7.45*
หลังการทดลอง	10	39.7	9.753			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงว่า ภายหลังการสอนแบบปกติ นักเรียนในกลุ่มควบคุม มีความสามัคคีสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีความสามัคคีสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของความสามารถก่อนการทดลองกับหลัง
การทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวและนักเรียนใน
กลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	10	28.6	10.554	2.31*
กลุ่มควบคุม	10	19.0	8.069	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 แสดงว่า ภายหลังจากการทดลองใช้ชุดการแนะแนว นักเรียนใน
กลุ่มทดลองมีความสามารถสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนว
มีความสามารถสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อ 3

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้ชุดการแนะแนว
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามัคคีสูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้ชุดการแนะแนว
2. นักเรียนมีความสามัคคีสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวมีความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนบ้านท่ากลอย ถึงอำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2537
ที่มีความสามัคคีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 22 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านท่ากลอย ถึงอำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2537
ที่มีความสามัคคีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน ที่ได้มาโดยวิธีการ
สุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบประเมินพฤติกรรมความสามัคคี ใช้ในการสำรวจเบื้องต้นเพื่อคัดเลือก
กลุ่มตัวอย่าง
2. แบบบันทึกพฤติกรรมความสามัคคี ใช้ในการสำรวจเบื้องต้นเพื่อคัดเลือก
กลุ่มตัวอย่าง
3. แบบสอบถามความสามัคคี
4. โปรแกรมการใช้ชุดการแนะแนว
5. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นตอนการทดลอง ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยการ
ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามความสามัคคี

2. ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยใช้ชุดการแนะนำตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.20 น. ตั้งแต่วันที่ 21 สิงหาคม 2538 ถึงวันที่ 27 กันยายน 2538 สถานที่ทดลอง คือ อาคารเอนกประสงค์โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอท่าตะโก จังหวัดฉะเชิงเทรา

2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยใช้การสอนแบบปกติตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.20 น. ตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2538 ถึงวันที่ 28 กันยายน 2538 สถานที่ทดลอง คือ อาคารเอนกประสงค์โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอท่าตะโก จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามความสามัคคีอีกครั้งหนึ่ง (Posttest)

4. นำคะแนนที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการใช้ชุดการแนะนำ
2. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความสามัคคีก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะนำและนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามัคคีสูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้ชุดการแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนมีความสามัคคีสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวมีความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย ถึงอำเภอท่าตะโก จังหวัดฉะเชิงเทรา ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนมีความสามัคคีสูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้ชุดการแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 แสดงให้เห็นว่า ชุดการแนะแนวสามารถพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะชุดการแนะแนวมุ่งให้ประสบการณ์ตรงกับนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยวิธีต่าง ๆ ได้แก่ เกม การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายกลุ่ม พร้อมทั้งสื่อการสอนที่ใช้ ได้แก่ เอกสาร และวีดิทัศน์ จึงช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถพัฒนาความสามัคคีได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจำเริญ ช่างโชติ (2527 : 12) ที่ได้กล่าวว่า ชุดการแนะแนวสามารถใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ รวมถึงการนำมาประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุข เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ตลอดจนปลูกฝังนิสัย เจตคติ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และคุณธรรมต่าง ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกมล ประทีปธีรานันท์ (2530 : 60) ที่ได้

ศึกษาผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้าน สัปปุริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวมุ่งคุณธรรมด้าน สัปปุริสธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ (2533:67) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตวิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวมุ่งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทางการเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวาลักษณ์ ภักดีพล (2533 : 36) ได้ศึกษาผล ของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความไม่ประมาทในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิจิตรวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ ชุดการแนะแนวมุ่งความไม่ประมาทในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญลักษณ์ อึ้งชัยพงษ์ (2537 : 67) ได้ศึกษาผลของ การใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความ ซื่อสัตย์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ชุดการแนะแนวสามารถนำมาพัฒนา ความสามัคคีของนักเรียนได้

2. นักเรียนที่มีความสามัคคีสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบปกติ สามารถพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการ สอนแบบปกติ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสามัคคีเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง บรรดาภาศครั้งแรก ในการปฐมนิเทศ นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียน ในครั้งต่อ ๆ มาผู้วิจัย เริ่มต้นด้วยการทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้วเชื่อมโยงกับเรื่องที่เรียนต่อ ๆ ไป โดยผู้วิจัยใช้วิธี

การบรรยายพร้อมสื่อประกอบการสอน ได้แก่ เอกสาร และวีดิทัศน์ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม แสดงความคิดเห็นและสรุป จากการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่านักเรียนทุกคนมีความตั้งใจและสนใจในการเรียนดี เช่น ตั้งใจฟังการบรรยาย ตั้งใจตอบคำถาม ตลอดจนช่วยกันแสดงความคิดเห็นในช่วงการอภิปราย นักเรียนก็ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับความรู้และเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีขึ้น ครึ่งสุดท้ายของการทดลอง ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนเรื่องความสามัคคี นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าได้รับความรู้เพิ่มเติมและนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันต่อไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะรัตน์ ศรีสมบัติ (2532 : 64) ที่ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่ง-ไกรสรพงษ์สงเคราะห์ จังหวัดอุดรธานี ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญลักษณ์ อึ้งชัยพงษ์ (2537 : 66) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบปกติสามารถนำมาพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนได้

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวมีความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แสดงให้เห็นว่าชุดการแนะแนวสามารถพัฒนาความสามัคคีได้สูงกว่าการสอนแบบปกติ ทั้งนี้เพราะชุดการแนะแนวเป็นสื่อการสอนที่มีระบบขั้นตอนมุ่งให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยใช้วิธีการของกระบวนการกลุ่ม ได้แก่ เกม การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง

และการอภิปรายกลุ่ม พร้อมทั้งสื่อการสอนที่ใช้ ได้แก่ เอกสาร และวีดิทัศน์ จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522 : 170) ที่เชื่อว่าการสอนโดยการให้ประสบการณ์ตรง จะทำให้เกิดความประทับใจมากกว่าการสอนโดยมุ่งพัฒนาความรู้เพียงอย่างเดียว ดังนั้นจึงทำให้ผลของการใช้ชุดการแนะแนวมีประสิทธิภาพกว่าการสอนแบบปกติ

ส่วนนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติเรื่องความสามัคคี มีการพัฒนาความสามัคคีสูงขึ้นกว่าก่อนที่จะได้รับการสอนแบบปกติ แต่เป็นการเพิ่มขึ้นที่น้อยกว่าการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนว เพราะการสอนแบบปกติมุ่งพัฒนาความรู้เพียงด้านเดียว นักเรียนไม่มีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และจากการสังเกตของผู้วิจัยที่เป็นผู้ทำการทดลองกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม จึงทำให้มองเห็นความแตกต่างของนักเรียนทั้งสองกลุ่มได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติจะมีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในระยะแรก ๆ พอระยะต่อมานักเรียนมีความกระตือรือร้นลดลง แม้จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งก็ตาม ทั้งนี้เพราะสภาพการเรียนการสอนไม่สร้างความสนใจของนักเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากผู้วิจัยใช้วิธีการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ มีการซักถามและเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นบ้าง ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มทดลองที่นักเรียนได้รับการใช้ชุดการแนะแนวเรื่องความสามัคคี ซึ่งพบว่าในระยะแรก ๆ นักเรียนบางคนไม่กล้าออกมาแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ แต่เมื่อผู้สอนได้สร้างความเป็นกันเองกับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง นักเรียนก็เกิดความมั่นใจและกล้าแสดงออกมากขึ้น นักเรียนต่างแย่งกันเป็นอาสาสมัคร บรรยายากาฉิ่งครื้นเครง สนุกสนาน นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง และไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน สืบเนื่องจากการซักถาม การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น และการช่วยกันสรุปตามจุดมุ่งหมายในแต่ละครั้ง ซึ่งผู้สอนได้ทำการประเมินผลทุกครั้ง และในครั้งสุดท้ายของการทดลองผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าได้รับความรู้เพิ่มเติม และเห็นตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมความสามัคคีที่

ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ และมีความประสงค์อยากจะเข้าร่วมกิจกรรมเช่นนี้อีก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะรัตน์ ศรีสมบัติ (2532 : 64) ที่ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งไกรสพวงษ์สงเคราะห์ จังหวัดอุดรธานี ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจวรรณ ศรีสุริยภานนท์ (2534 : 56) ที่ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชนบุรีวรเทพีพลาภิรักษ์ กรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวมีการทำงานกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ชุดการแนะแนวสามารถพัฒนาความสามัคคีได้สูงกว่าการสอนแบบปกติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้ชุดการแนะแนวและการสอนแบบปกติมีผลทำให้นักเรียนมีความสามัคคีสูงขึ้น จึงควรส่งเสริมให้มีการใช้ชุดการแนะแนวหรือการสอนแบบปกติตามความเหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียนประถมศึกษา

1.2 เนื่องจากชุดการแนะแนวมีวิธีดำเนินการหลายวิธี ผู้ดำเนินการใช้ชุดการแนะแนวควรจะต้องศึกษา และทำความเข้าใจขั้นตอนโปรแกรมการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งให้เป็นอย่างดีเสียก่อนที่จะนำไปดำเนินการ

1.3 ควรมีการฝึกอบรมครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาอื่น ๆ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ชุดการแนะแนว เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อ

พัฒนาความสามัคคีในการเรียนชั่วโมงโฮมรูมหรือในชั่วโมงกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรทดลองใช้ชุดการแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรทดลองใช้ชุดการแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านอื่น ๆ เช่น ความเสียสละ เป็นต้น

2.3 ควรทดลองใช้เทคนิคอื่นเพื่อพัฒนาความสามัคคี เช่น การให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นต้น

2.4 ควรมีการติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว 1 เดือน 3 เดือน และ 6 เดือน เพื่อศึกษาความคงทนของพฤติกรรมความสามัคคี

מדגמך

บรรณานุกรม

- กมลวดี เจริญอำนาจ. การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬา. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- กมล ประทีปธำรง. ผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปิยธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม ด้านสัปปิยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- กฤษฎา จันทรวินาศ. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- ทจกรศักดิ์ จอมหงษ์. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ดตอนที่ 1 ต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2530.
- รุ่งจิรา แจ่มจันทร์. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- จำเนียร ช่างโชติ. การฝึกภาคปฏิบัติทางการแนะแนวและการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2527.

จินดาภรณ์ อังสุวรรณชาติ. การทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ

: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

จุฑาทิพย์ ชีระภาค. วิเคราะห์จริยธรรมในหนังสืออ่านนอกเวลาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.

ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัดสำเนา.

ชัยองค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

ชัยองค์ พรหมวงศ์, สุธาวัล เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล. ระบบสื่อการสอน.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ชูชัย สมิกธิโกธ และสมชาย เตือวกุล. รายงานการวิจัยเรื่องผลของประสบการณ์กลุ่ม
นิคมมนุษย์สัมพันธ์ที่มีต่อทัศนคติส่วนบุคคลตามการรับรู้ของผู้รับการฝึก. เชียงใหม่ :

ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

เจริญผล. 2528.

ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก. จริยธรรมของเยาวชนไทย.

รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทาง

การเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวีติวิทยาคม

จังหวัดนครสวรรค์. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

เดโช สวานานนท์. "ลักษณะประจำชาติไทย," รัฐาภิรักษ์. 19(4) : 1-52 ตุลาคม

2520.

ทศพร มณีศรีขำ. การพัฒนาจริยธรรมด้านความสามัคคีโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสมุทรสงคราม. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

ทิพมาศย์ พิมพ์ศักดิ์. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์. ผลของการบทบาทสมมติที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านสามัคคีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาเรินกุล จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

ธีระ ชัยยุทธธรรม. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา จังหวัดลพบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

— ภา กัลยาณสูตร. การสร้างชุดการสอนเรื่อง "ความกตัญญู ความเอื้อเฟื้อและความสามัคคี" สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

นวลนง มังตรีสรณ์. ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องสังคมวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

บรรพต วีระลัย. "ความมั่นคงแห่งชาติและกำลังอำนาจของชาติ," รัฐาภิรักษ์.

17(4) : 107-126 ; ตุลาคม - ธันวาคม 2518.

บันทึก หัดเย็น. การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ในจังหวัดสมุทรสาคร. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

เบญจวรรณ ศรีสุริยากานนท์. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการทำงานกลุ่ม ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธนบุรีวาทะนิพัทธ์ กรุงเทพมหานคร.

ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2534. อัดสำเนา.

ปรกรณ์ วงศ์สวัสดิ์. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความสนใจในอาชีพอิสระในท้องถิ่น

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.

ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2532. อัดสำเนา.

ประภาศรี จิตรักดี. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

2522. อัดสำเนา.

ปรียดา บุญศิลาเลิศ. การทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนพนมสสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ

: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

ประยุทธ์ ปยุตโต, พระมหา. การสร้างสรรค์ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

มหาจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2534.

ประเสริฐ วิเศษกิจ. "การจัดการเรียนการสอนในชั่วโมงแนะแนว," เอกสารประกอบ

การอบรมแนะแนวมัธยม. กรุงเทพฯ : 2524.

ปิยะรัตน์ ศรีสมบัติ. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งไกรสงฆ์สงเคราะห์

จังหวัดอุดรธานี. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

เป็รื่อง กุมท. ชุดการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2518.

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ : ไทวัฒนาพานิช, 2530.

พยอม อิงคตานุวัฒน์. จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : โครงการตำรา - ศิริราช
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2519.

พรพิมล สันติพิทยภาค. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2522. อัดสำเนา.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. "คำนำ," จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ภูมิพลอดุลยเดช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. พระบรมราโชวาท และพระราชดำรัส
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พุทธศักราช 2525.

กรุงเทพฯ : สำนักงานราชเลขา, 2531.

สุภาพร จุนเจือจวน. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2522. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์, 2524.

วลัยลักษณ์ ภักดีผล. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความไม่ประมาทในการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิจิตรวิทยา กรุงเทพมหานคร.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2533. อัดสำเนา.

วาสนา ช่าวหา. เทคโนโลยีทางการศึกษา. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2522.

วิจิตร สุกกร. วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในด้านคุณธรรมเฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาไทย
ระหว่างปี พ.ศ.2520-2522. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

วิชัย วงศ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ : โอเคชั่นสโตร์, 2525.

วิชาการ, กรม. แนวทางการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2522.

----- . หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2521.

วิมล เสวตนิษฐ์. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2521. อัดสำเนา.

วิลาวัลย์ บุญวัฒน์. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง
สิ่งแวดล้อมให้โทษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรารมย์
จังหวัดศรีสะเกษ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์. ศึกษาค่านิยมที่ปรากฏในหนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสงขลา,
2527. อัดสำเนา.

สมปอง สุธงศการกิติ. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสำนึกด้านอาชีพ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

สุนน อมรวิวัฒน์. เอกสารทางวิชาการ หน่วยงานสอนศีลธรรม. กรุงเทพฯ :
วงศ์สว่างการพิมพ์, 2530.

สรุปผล นาควานิช. การศึกษาพฤติกรรมการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.

สรุปศักดิ์ สันติชัยญาโชค. การศึกษาพฤติกรรมการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.

สรุปสร้างคำ รุ่งเรือง. วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย. เล่มละ 3-10 บาท.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

*สรุปรัตน พันธุ์ดี. การศึกษาจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ใช้อยู่ในโรงเรียน
ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

อาภา ถนัดช่าง. "แนวคิดการสอนวิชาจริยธรรมกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย,"
ประชากรศึกษา. 5: 2-13 ; ธันวาคม 2521.

อุบล เรืองสุวรรณ. "ผลการวิจัยทางการศึกษา," การประชุมวิชาการครั้งที่ 17
ภาควิชาการศึกษามหิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์ ป.สัมพันธ์พานิช, 2522.

เอกวิทย์ ณ กลาง. รวมเอกสารเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เมืองกลาง.
 อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพพระยาอมรฤทธิธำรง (พร้อม ณ กลาง)
 18 มิถุนายน 2510.

Gordon, Lawrence. Module on Module O-A. Florida : Florida
 Department of Education, 1973.

Houston, W. Robert and others. Development Instructional Modules :
A Modules System For Writing Modules. Houston, Texas :
 College of Education, University of Houston, 1972.

- Howell, Bruce "TULSAPAC : Anatomy of a Learning Pockage," in
Learning Pockage in America Education. Englewood Cliffs,
New Jersey : Educational Technology Publication, 1973.
- Kapfer, Philip and Miriam Kopfer. "Introduction to Learning
Package," Learning Pockage in America Education. New Jersey
: Education Technology, 1972.
- Sears, R.R., E.E. Maccoby, and Lewin. Pattern of Child Learning.
Evanstan, Illinois : Row, Peterson, Inc., 1957.
- Thompson, George G. and other. Educational Psychology. New York :
Appleton-Century Crofts, 1959.
- Wright, D. The Psychology of Moral Behavior. Middle England :
Penguin Books Ltd., 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- 1. แบบประเมินพฤติกรรมความสามัคคี**
- 2. แบบบันทึกพฤติกรรมความสามัคคี**

แบบประเมินพฤติกรรมความสามัคคี

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้เป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกบ่อย ๆ จนเคยชิน
2. ให้นักเรียนประเมินเท่าที่ท่านสังเกตพฤติกรรมผู้ถูกประเมินว่าเขามีพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยรายการที่ให้ไว้นาน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย (/) ให้สอดคล้องกับการแสดงพฤติกรรมนั้นของนักเรียนแต่ละคนตามเกณฑ์ต่อไปนี้
  - 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ
  - 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบางครั้ง
  - 1 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง
  - 0 หมายถึง นักเรียนไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นเลย

ชื่อผู้ถูกประเมิน .....

ผู้ประเมิน ( ) ครูผู้สอนวิชาจริยศึกษา ชั้น ... ( ) ครูประจำชั้น ป. ...

พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก	ความถี่ของพฤติกรรม			
	3	2	1	0
1. ทะเลาะกับเพื่อน				
2. ชุให้เพื่อนทะเลาะกัน				
3. ทำตัวเด่นกว่าคนอื่น				
4. แบ่งแยกเป็นพวกเขาพวกเรา				
5. หลีกเลียงงานที่ได้รับมอบหมายจาก กลุ่ม				
6. ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม				
7. ไม่ร่วมแสดงความคิดเห็นในการ ทำงานกลุ่ม				
รวม				

แบบบันทึกพฤติกรรมความสามัคคี

ครั้งที่ _____ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 _____

วิชา จริยศึกษา วันที่บันทึก _____

ผู้สังเกต _____ เวลา _____

การสังเกตจะแบ่งเวลาออกเป็น 2 ช่วง บันทึกพฤติกรรมช่วงละ 25 นาที สังเกตนักเรียนคนละ 1 นาที

1 คะแนน หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมความสามัคคี

0 คะแนน หมายถึง นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมความสามัคคี

ช่วง ที่	นักเรียน คนที่	พฤติกรรมความสามัคคี							รวม คะแนน
		ไม่ทะเลาะ กับเพื่อน	ไม่อยู่เพื่อน ให้ทะเลาะ กัน	ไม่ทำตัว เด่นกว่า คนอื่น	ไม่แบ่งแยก เป็นพวกเขา พวกเรา	ไม่หลีกเลี่ยง งานที่ได้รับ มอบหมาย จากกลุ่ม	ให้ความ ร่วมมือใน การทำงาน กลุ่ม	ร่วมแสดง ความคิด เห็นในการ ทำงานกลุ่ม	
	1								
	2								
	3								
	:								
	:								
	:								
	:								
	:								
	25								

ภาคผนวก ข

- 1. แบบสอบถามความสามัคคี**
- 2. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสามัคคี**
- 3. ค่าคะแนนดิบของกลุ่มตัวอย่าง**

แบบสอบถามความสามัคคี

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แต่ละข้อแล้วคิดว่า ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น นักเรียนจะตัดสินใจทำอะไร โดยมีคำตอบให้ 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกตอบได้เพียง 1 ตัวเลือก คำตอบนี้ไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก ขอให้นักเรียนเลือกคำตอบตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด แล้วเขียนเครื่องหมายกากบาท (x) กับตัวอักษรที่ตรงกับคำตอบนั้นเพียงหนึ่งตัวเลือก
2. หากนักเรียนไม่เข้าใจวิธีทำหรือข้อความใด ๆ เรื่องราวใด ๆ ขอให้นักเรียนถามครูก่อนทำ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วให้ลงมือทำได้
3. ทำแบบสอบถามครั้งนี้ไม่มีผลต่อคะแนน หรือผลการเรียนวิชาใด ๆ ทั้งสิ้น และจะไม่เกิดผลเสียหากแก่นักเรียนและโรงเรียนแต่อย่างใด

แบบสอบถามความสมัครใจ

1. สมชายเป็นนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเก่งที่สุดในห้อง เมื่อครูให้การบ้านภาษาอังกฤษ เพื่อนมักไม่ค่อยเข้าใจ เพื่อน ๆ จึงขอให้สมชายช่วยอธิบายให้ฟังในเวลาว่างหลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว ถ้านักเรียนเป็นสมชายนักเรียนจะทำอย่างไร
  - ก. บอกเพื่อน ๆ ว่าตนเองไม่มีเวลาว่างเลย
  - ข. อธิบายให้เพื่อนฟังเพียงเล็กน้อยแล้วรีบอ่านหนังสือต่อ
  - ค. เต็มใจจะอธิบายภาษาอังกฤษให้เพื่อน ๆ ฟังจนเข้าใจ
2. โรงเรียนได้ประกาศเชิญชวนนักเรียนบริจาคหนังสือที่ใช้แล้วเพื่อช่วยเหลือนักเรียนรุ่นน้องที่ครอบครัวยากจน วันชัยเป็นนักเรียนชั้น ป.5 และกำลังจะจบการศึกษาในภาคเรียนนี้ ถ้านักเรียนเป็นวันชัยนักเรียนจะทำอย่างไร
  - ก. ไม่บริจาคเพราะเดี๋ยวเพื่อน ๆ คนอื่นก็คงบริจาคให้โรงเรียนกันหลายคน
  - ข. บริจาคหนังสือบางเล่มที่เหลือเก็บเอาไว้สำหรับตนเองเพื่อค้นคว้าเพื่อตนเอง
  - ค. บริจาคหนังสือที่ใช้แล้วทุกเล่มเพื่อช่วยเหลือรุ่นน้องที่ยากจนอย่างเต็มใจ เพราะการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเห็นอกเห็นใจกันเป็นสิ่งที่ควรกระทำ
3. เทวินทร์กำลังเรียนอยู่ชั้น ป. 5 ขาดเรียนบ่อย เพราะไม่มีเครื่องแบบใส่มาเรียน ครูจึงขอความร่วมมือจากเพื่อนนักเรียนบริจาคเสื้อผ้าให้เทวินทร์ บุญฤทธิ์เป็นเพื่อนนักเรียนของเทวินทร์ ครอบครัวยากจนกว่าเพื่อน ๆ แต่บุญฤทธิ์ไม่ชอบเทวินทร์เพราะเคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน ถ้านักเรียนเป็น

บุญฤทธิณีนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่บอริจาคดีกว่า เพราะเทวินทร์เคยแกล้งตน
- ข. บอริจาคเสื้อผ้าชุดที่เก่าที่สุดให้ไป
- ค. บอริจาคเสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้วหลายชุดด้วยความเห็นอกเห็นใจอย่างเต็มใจ

4. ศิริชัยเป็นคนเรียนหนังสือเก่งที่สุดในชั้นเรียน ชงชัยไม่ถูกกับศิริชัยและคอยกลั่นแกล้งศิริชัยมาตลอด ได้มาขอร้องให้ศิริชัยช่วยอธิบายแบบฝึกหัดภาษาอังกฤษข้อหนึ่งที่เขาไม่เข้าใจและคิดว่าครูจะมาออกข้อสอบ ถ้านักเรียนเป็นศิริชัยนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ช่วยอธิบายแบบฝึกหัดให้ชงชัยฟังเพราะเขาเคยกลั่นแกล้งตนเอง
- ข. ช่วยอธิบายแบบฝึกหัดให้ชงชัยฟังเล็กน้อย แล้วรีบทำแบบฝึกหัดต่อ
- ค. ช่วยอธิบายแบบฝึกหัดให้ชงชัยฟังอย่างเต็มใจ เพราะเพื่อนจะต้องช่วยเหลือเพื่อนถึงแม้ว่าเขาจะเคยกลั่นแกล้งตนก็ตาม

5. บุปผาเป็นคนเรียนหนังสือเก่ง ก่อนการสอบปลายภาครุ่นพี่ได้ให้แนวข้อสอบกับบุปผาและบอกว่าให้เพื่อน ๆ ในห้องดูด้วย บุปผาเกิดความอึดอัดใจ เพราะกลัวเพื่อนจะทำคะแนนได้ดีกว่า ถ้านักเรียนเป็นบุปผา นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เก็บแนวข้อสอบไว้คนเดียว ไม่ให้เพื่อน ๆ ดู
- ข. เอาแนวข้อสอบให้เพื่อนบางคนดู เฉพาะเพื่อนที่สนิทกันเท่านั้น
- ค. เอาแนวข้อสอบให้เพื่อน ๆ ดูทุกคน เพราะเป็นเพื่อนกันต้องช่วยเหลือกัน

6. วัชรราเป็นเด็กที่เล่นวอลเลย์บอลเก่งที่สุดในทีม เธอมักจะได้รับความชื่นชมจากครูผู้ฝึกสอนอยู่เสมอ ทำให้พัชรินทร์ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมทีมเกิดความรู้สึกว่าวัชรราจะเก่งและเด่นกว่าเธอ เธอจึงไม่ชอบวัชรราและพูดจาประชดประชันอยู่เสมอ ซึ่งวัชรราเองก็ทราบวาพัชรินทร์ไม่ค่อยชอบเธอ วันหนึ่งครูผู้ฝึกสอนได้สั่งให้

วิชาช่วยสอนการตอบลูกให้กับพัชรินทร์ ถ้านักเรียนเป็นวิชานักเรียนจะทำ
อย่างไร

- ก. ช่วยสอนการตอบลูกให้ เพราะเป็นเพื่อนร่วมทีมเดียวกัน ควรสามัคคีกัน
- ข. ช่วยสอนการตอบลูกให้เล็กน้อย เพราะไม่กล้าขัดคำสั่งครู
- ค. ไม่ช่วยสอนการตอบลูกให้พัชรินทร์ เพราะไม่ชอบพัชรินทร์

7. สุนทรและสัญญาได้รับมอบหมายจากครูประจำชั้นให้เป็นผู้นำเพื่อน ๆ ในการ
ตกแต่งกระถางเพื่อส่งเข้าประกวด แต่สุนทรไม่อยากให้สัญญาเด่นกว่าตน
ในการทำงานและต้องการให้ใคร ๆ เห็นว่าเขามีความสามารถมากกว่า
สัญญา ด้วยเหตุนี้เขาจึงเกิดความลังเลใจที่จะทำงานร่วมกับสัญญา ถ้านักเรียน
เป็นสุนทรนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ตนจึงเต็มใจที่จะทำงานร่วมกับสัญญาและ
เพื่อน ๆ ทุกคนเต็มความสามารถ
- ข. ไม่ให้สัญญาแสดงความสามารถในการตกแต่งกระถางเลย
- ค. เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ตนยอมให้สัญญาแสดงความสามารถบ้าง
แต่ต้องไม่มากไปกว่าตน

8. ในการทำงานกลุ่มในวิชางานบ้าน ประสิทธิ์ สมพงษ์ และประชาจับฉลาก
ได้อยู่กลุ่มเดียวกัน แต่สมพงษ์และประชาไม่ถูกกันมาก่อน สมพงษ์จึงไปพูด
กับประสิทธิ์ว่าประชาเป็นคนไม่ดี ไม่ควรจะให้เข้ากลุ่มด้วย ถ้านักเรียน
เป็นประสิทธิ์นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ประชาจับฉลากได้ก็มีสิทธิได้อยู่ในกลุ่ม และพยายามไกล่เกลี่ยให้
ทั้งคู่ดีกัน งานจึงจะสำเร็จ
- ข. ไม่ให้ประชาเข้ากลุ่มด้วย เพราะเชื่อว่าประชาเป็นคนไม่ดี
- ค. ประชาจับฉลากได้ก็มีสิทธิได้อยู่ในกลุ่ม แต่ตนก็จะไม่ไปยุ่งกับประชา

9. หลังจากเสร็จการแข่งขันตะกร้อซึ่งมานะเป็นผู้เล่นสำรองคนหนึ่งของทีม สีเขียว ผลปรากฏว่า ทีมของมานะแพ้ทีมสีฟ้า ถ้านักเรียนเป็นมานะนักเรียนจะทำอย่างไร
- ยอมแพ้และเข้าไปแสดงความยินดีกับทีมที่ชนะ
  - คิดว่าฝ่ายตรงข้ามโกงการแข่งขัน ตนจะพาพวกไปดักทำร้าย
  - คิดว่าถ้าตนเองได้ลงแข่งขันคราวนี้อาจจะชนะ แต่ผลการแข่งขันครั้งนี้ ปรากฏว่าแพ้ตนเองก็ยอมรับ
10. ผลการสอบทุกครั้งที่ขวัญศรีมักจะได้คะแนนน้อยกว่าอัจฉราเสมอ เมื่อใกล้จะสอบปลายภาค ขวัญศรีคิดจะชวนอัจฉรามาด่านหนังสือ แต่เกิดความลังเลใจ เนื่องจากกลัวว่าอัจฉราจะได้คะแนนมากกว่า ถ้านักเรียนเป็นขวัญศรีนักเรียนจะทำอย่างไร
- ชวนอัจฉรามาด่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบ
  - ชวนอัจฉราคุยเวลาดูหนังสือสอบ
  - ชวนอัจฉรามาด่านหนังสือเพื่อจะได้ทราบว่าอัจฉราอ่านหนังสือได้เท่าไร แล้ว ตนจะได้อ่านได้ทัน
11. สมพลกับอุทัยเป็นเพื่อนสนิทกัน ขณะที่ทั้งสองกำลังเล่นฟุตบอลอยู่ที่สนาม อุทัยได้เตะลูกฟุตบอลไปถูกศีรษะของแสง แสงโกรธมากจึงได้ชกต่ออุทัยจนได้รับบาดเจ็บ สมพลเข้าไปห้ามแต่แสงไม่เชื่อ ถ้านักเรียนเป็นสมพลนักเรียนจะทำอย่างไร
- พยายามไกล่เกลี่ยให้เลิกแล้วต่อกัน เนื่องจากอุทัยไม่มีเจตนาจะแกล้งแสง และเราทั้งสามคนเป็นเพื่อนกัน ไม่ควรทะเลาะกันด้วยเรื่องนี้
  - ตัดสินใจสู้กับแสง เพื่อสั่งสอนแสงที่ทำร้ายเพื่อนตน
  - พยายามไกล่เกลี่ยไม่ให้ชกต่อยกัน แต่ถ้าห้ามไม่ได้ก็ปล่อยให้ไปตามเลย

12. ดวงใจเป็นเด็กที่เรียบร้อยและเรียนหนังสือเก่ง จึงเป็นที่รักใคร่ของครูทุก ๆ คน ดวงตาเกิดความอิจฉาริษยาดวงใจมาก ดวงตาจึงไปพุดคุยกับดวงแก้ว ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกับดวงใจว่าทั้งดวงใจและดวงแก้วต่างก็เรียนหนังสือเก่ง แต่ทำไมคุณครูจึงรักและเมตตาดวงใจเป็นพิเศษมากกว่าดวงแก้ว ทำให้ดวงแก้วเกิดความลึงเลใจ ดวงตาจึงวางแผนและชักชวนให้ดวงแก้วลั่นแกล้งดวงใจ ถ้านักเรียนเป็นดวงแก้วนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ร่วมกับดวงตาช่วยกันกลั่นแกล้งดวงใจด้วยความอิจฉาริษยา
  - ข. บอกดวงตาว่าอย่าแกล้งดวงใจเลย เพราะพวกเราต่างก็เป็นเพื่อนร่วมชั้นเดียวกัน ควรจะปรองดองกันมากกว่าที่จะมาแตกแยกกัน
  - ค. บอกดวงตาว่าอย่าไปแกล้งดวงใจเลย เพราะดวงใจไม่ได้เป็นคนผิด และถ้าครูรู้เราก็จะถูกลงโทษ
13. ทางโรงเรียนได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการขึ้นมาจำนวน 10 คน เพื่อบริหารงานโรงเรียนในฐานะเป็นสภานักเรียน ซึ่งทองพูนก็ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการคนหนึ่งในนั้น ในคณะกรรมการด้วยกันก็ทราบว่าทองดีกับทองเอก ซึ่งเป็นเพื่อนห้องเดียวกับทองพูนนั้นไม่ค่อยจะลงเอยกัน วันหนึ่งทองดีมาพบทองพูนและได้เล่าเรื่องของทองเอกในทางลบให้ฟัง พร้อมกับขอความร่วมมือจากทองพูนให้ช่วยสนับสนุนขับไล่ทองเอกออกจากคณะกรรมการ ถ้านักเรียนเป็นทองพูนนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไม่เชื่อและไม่ทำตามคำขอร้องของทองดี เพราะในฐานะที่เป็นคณะกรรมการด้วยกัน ควรจะปรองดองกันมากกว่า
  - ข. ไม่เชื่อและไม่ทำตามคำขอร้อง เพราะคิดว่าไม่เกี่ยวข้องกับตน
  - ค. เชื่อทองดีทันทีและหาทางขับไล่ทองเอกออกจากคณะกรรมการ

14. ในการแข่งขันฟุตบอลของโรงเรียน ในรอบชิงชนะเลิศมีการแข่งขันฟุตบอลระหว่างทีมสีแดงกับทีมสีเขียว ปรากฏว่าทีมสีแดงแพ้ วิชาซึ่งเป็นหัวหน้าทีมสีแดงไม่พอใจจึงชวนปิยะพงษ์ลูกทีมไปดักก่อกวนทีมสีเขียว ถ้านักเรียนเป็นปิยะพงษ์นักเรียนจะทำอย่างไร
- ทำการก่อกวนทีมสีเขียวตามคำชวนของหัวหน้า เพื่อล้างแค้นให้หายเจ็บใจ
  - บอกวิชาว่าอย่าไปดีกว่า แล้วค่อยแก้ตัวใหม่ในคราวหน้า
  - เกลี้ยกล่อมวิชาว่าไม่ควรไปก่อกวนทีมสีเขียว เพราะเป็นนักกีฬาต้องรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย และควรสามัคคีในฐานะที่เป็นนักเรียนโรงเรียนเดียวกัน
15. ในวันแม่แห่งชาติ ทางโรงเรียนขอความร่วมมือจากนักเรียนทุกห้องเรียนไปช่วยกันพัฒนาทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน สมจิตรชวนสมศรีเพื่อนร่วมชั้นไปร่วมพัฒนา สมศรีรู้สึกลังเลใจเพราะอยากอยู่บ้านดูรายการเพลงที่เสนอในวันหยุดพิเศษ ถ้านักเรียนเป็นสมศรีนักเรียนจะทำอย่างไร
- บอกสมจิตรว่าตนเองไม่มีเวลาว่างเลย เนื่องจากต้องอยู่ดูรายการเพลงที่ตนชอบ
  - รีบไปร่วมพัฒนาโรงเรียน เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนต้องช่วยกันพัฒนาโรงเรียนให้สะอาดสวยงาม
  - บอกสมจิตรว่าขอตนเองอยู่ดูรายการเพลงทางทีวีที่บ้านก่อน แล้วจึงจะไปร่วมพัฒนาโรงเรียน
16. ในการไปเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ - เนตรนารี ในห้องของสมปองตกลงกันว่า จะเก็บเงินคนละ 30 บาท เพื่อใช้ในกิจกรรมครั้งนี้โดยจะเก็บเงินในวันเดินทาง เมื่อถึงกำหนดวันเดินทางสมปองเกิดท้องร่วงไปร่วมกิจกรรมไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นสมปองนักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่จ่ายเงินเพราะไม่ได้ไปเข้าร่วมกิจกรรม

- ข. ผากเงินกับเพื่อนไปจ่ายเพียง 15 บาท เนื่องจากคนควรช่วยกิจกรรมครั้งนี้บ้าง
- ค. ผากเงินกับเพื่อนไปจ่าย 30 บาท เพื่อเป็นไปตามข้อตกลงและเพื่อให้กิจกรรมบรรลุผลสำเร็จ
17. สมควรเป็นหัวหน้าห้องป.5 ข ได้รับมอบหมายจากครูให้นัดเพื่อน ๆ มาช่วยทำความสะอาดห้องประชุมในวันเสาร์ เพื่อเตรียมไว้เป็นที่สำหรับประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านในวันอาทิตย์ แต่ปรากฏว่าในวันเสาร์มีเพียงสมควรและสมพรมาเท่านั้น ถ้านักเรียนเป็นสมควรนักเรียนควรทำอย่างไร
- ก. ชวนสมพรช่วยกันทำความสะอาดให้เรียบร้อย เนื่องจากได้รับมอบหมายหน้าที่นี้
- ข. ชวนสมพรช่วยกันทำความสะอาดเฉพาะหน้าที่ที่ตนได้รับ ถึงแม้ว่าห้องประชุมจะยังไม่สะอาดก็ตาม
- ค. ชวนสมพรกลับบ้าน เพราะไม่มีเพื่อน ๆ มาช่วยทำงาน
18. ในการแข่งขันกีฬา หัวหน้าสได้นัดหมายให้สมาชิกทุกคนไปซ้อมเพลงเชียร์ในวันนี้ สมศักดิ์หยุดเรียนหลายวันจึงจัดงานไม่ทัน จะต้องส่งสมุดงานให้ครูตรวจวันพรุ่งนี้ ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไปร่วมซ้อมเพลงเชียร์ในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสีแดง แล้วกลับไปจัดงานหลังซ้อมเสร็จ
- ข. ไม่ไปร่วมซ้อมเพลงเชียร์ เนื่องจากตนจะเร่งจัดงานหลังเลิกเรียน
- ค. ไปร่วมซ้อมเพลงเชียร์ประมาณ 1-2 เพลง แล้วรีบกลับมาจัดงาน
19. ครูให้นักเรียนทุกคนในห้องช่วยกันจัดป้ายนิเทศเรื่องวันแม่ สมคิดซึ่งเป็นหัวหน้าห้องได้รับมอบหมายจากครูให้เป็นผู้ประสานงานในการจัดป้ายนิเทศ

ถ้านักเรียนเป็นสมัคณิกเรียนจะทำอย่างไร

- ก. มอบหมายให้เฉพาะคนที่เก่ง ๆ ช่วยทำเท่านั้น
- ข. แบ่งงานให้ทุกคนรวมทั้งตนเองด้วย ให้ช่วยกันทำตามความสามารถของตน
- ค. ไม่ทำอะไร แต่บอกให้เพื่อน ๆ จัดป้าสนิทศกันเอง

20. ในชั่วโมงวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูต้องการให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเรื่องประวัติของชาติไทยในห้องสมุด โดยให้นักเรียนเลือกที่จะทำงานเดี่ยวหรือทำงานกลุ่ม ถ้านักเรียนเป็นสมัคณิกเรียนจะเลือกทำอย่างไร

- ก. เลือกทำงานกลุ่ม เพราะจะได้ช่วยเหลือกัน
- ข. เลือกทำงานเดี่ยว เพราะถ้าเลือกทำงานกลุ่มกลัวว่าเพื่อน ๆ จะไม่ช่วยทำงาน
- ค. เลือกทำงานกลุ่ม เพราะทำหลายคนสนุกกว่าและได้คุยกับเพื่อน ๆ ด้วย

21. วันนี้นำก่อนเข้าห้องเรียน ครูได้มอบหมายให้นักเรียนทุกคนช่วยกันเก็บเศษกระดาษและทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน แต่ประชาังไม่ได้ส่งการบ้าน จึงเกิดความลังเลใจว่าควรจะช่วยเพื่อน ๆ เก็บเศษกระดาษหรือรีบไปส่งการบ้านก่อน ถ้านักเรียนเป็นประธานักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ช่วยกันเก็บเศษกระดาษให้เรียบร้อยเสียก่อน เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องร่วมมือกันทำงาน
- ข. ช่วยเก็บเศษกระดาษ 2 - 3 ชิ้น แล้วรีบไปส่งการบ้าน
- ค. รีบไปส่งการบ้าน แล้วนั่งรอเพื่อน ๆ จนเพื่อน ๆ เก็บเศษกระดาษเรียบร้อยแล้ว

22. ในการเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูได้ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงานในกลุ่มของชาดาเธอได้รับเลือกจากสมาชิกกลุ่มให้เป็นหัวหน้า ในการทำงานกลุ่มครูบอกว่าหัวหน้ากลุ่มควรจะช่วยปรึกษาหารือและฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่มและร่วมกันทำงานจนสำเร็จ ถ้านักเรียนเป็นชาดา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่ขอคำปรึกษาหารือและฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่มเพราะตนเป็นหัวหน้าและเก่งกว่าใคร
  - ปรึกษาหารือและฟังความคิดเห็นเฉพาะคนที่มีความคิดเหมือนตน
  - ขอคำปรึกษาหารือ และฟังความคิดเห็นจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม เนื่องจากการทำงานกลุ่มควรให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ในการทำงานร่วมกัน
23. ในการทำงานกลุ่มของวิชาจริยศึกษา สมทรงประชุมสมาชิกในกลุ่มเพื่อวางแผนแบ่งหัวขั้รายงาน สมทรงขอให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึง มีสกาเวเดือนคนเดียวที่นิ่งเงียบเพราะมีเรื่องขัดใจกับสมทรง ถ้านักเรียนเป็นสมทรงนักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่สนใจสกาเวเดือน ปล่อยให้เขอนิ่งเฉย ๆ ดีแล้ว
  - พยายามกระตุ้นให้สกาเวเดือนแสดงความคิดเห็น เพราะกลัวเพื่อน ๆ จะว่าไม่ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม
  - พยายามกระตุ้นให้สกาเวเดือนแสดงความคิดเห็น เพราะการทำงานกลุ่มจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อสมาชิกในกลุ่มทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อประโยชน์ในการทำงาน
24. ในชั่วโมงวิชาภาษาไทย ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อร่วมกันหาข้อคิดที่ได้จากการอ่านหาความ แล้วให้ส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น พรธธาได้รับเลือก

เป็นผู้รายงาน เธออ่านคุณแล้วเห็นว่าความคิดเห็นของเธอดีกว่าเพื่อน ๆ เธอจึงเกิดความลังเลใจในการรายงาน ถ้านักเรียนเป็นพรรณิกเรียนจะทำอย่างไร

- ก. รายงานเฉพาะความคิดเห็นของตนเท่านั้น
- ข. รายงานของกลุ่มที่ช่วยกันแสดงความคิดเห็น เนื่องจากการทำงานกลุ่มควรให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ในการทำงานร่วมกัน
- ค. รายงานของกลุ่มที่ช่วยกันแสดงความคิดเห็น เพราะไม่อยากรู้ให้เพื่อน ๆ ว่าตนแพ้กิจการ

25. ในขณะที่มีผู้รวมกำลังถามความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ในกลุ่มเพื่อหาข้อยุติ สรุประเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมที่นอกเรื่อง ทำให้การหาข้อยุติต้องยืดเยื้อไปอีก ถ้านักเรียนเป็นมณิรวรณิกเรียนจะทำอย่างไร

- ก. รับฟังความคิดเห็นของสรุป เพราะการทำงานกลุ่มควรให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นในการทำงาน
- ข. ไม่สนใจความคิดเห็นของสรุป
- ค. รับฟังความคิดเห็นของสรุป เพราะกลัวว่าสรุปจะหาว่าล่าเอียง

26. สุพนเสนอที่ประชุมให้ไปเที่ยวพัทฐา เพราะเธอไม่เคยไป แต่เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่ลงความเห็นว่าจะไปบางแสน เพราะใกล้กว่า ถ้านักเรียนเป็นสุพนนิกเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปเที่ยวบางแสน เพราะเป็นมติของกลุ่มเธอจึงยอมรับ
- ข. ไปเที่ยวบางแสน เพราะถ้าไม่ไปกลัวเพื่อน ๆ จะว่าเอา
- ค. ไม่ไปบางแสน เพราะเพื่อน ๆ ไม่ยอมไปพัทฐา

27. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้หาข่าวมาเล่าในชั่วโมงโฮมรูม
ในกลุ่มของสุดาประชาเสนอว่าควรเล่าข่าวกีฬา เมตตาเสนอว่าควร
เล่าข่าวการเมือง ทั้งสองคนถกเถียงกันเพื่อให้กลุ่มทำตามความคิด
ของตน ถ้านักเรียนเป็นสุดานักเรียนจะทำอย่างไร
- ในฐานะหัวหน้ากลุ่ม เสนอให้ลงมติของกลุ่ม
  - ในฐานะหัวหน้ากลุ่ม ตนจะเป็นคนเลือกเองว่าจะเสนอข่าวใด
  - ในฐานะหัวหน้ากลุ่ม ตนจะฟังความคิดเห็นเฉพาะที่มีความคิดเหมือนตน
28. ในวิชางานบ้าน ปวีณาเป็นนักเรียนหญิงเพียงคนเดียวในกลุ่มที่มีชาติชาย
เป็นหัวหน้า ปกติเธอเป็นคนร่าเริง แต่เมื่อมาอยู่ในกลุ่มของชาติชาย
เธอกลับกลายเป็นคนเงิบขี้นมไม่ค่อยกล้าพูดคุยกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม
ถ้านักเรียนเป็นชาติชายนักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่สนใจปวีณา เพราะเธอไม่ยอมพูดคุยกับเพื่อน ๆ เอง
  - พยายามพูดคุยกับเธอ และแนะนำเพื่อนผู้ชายในกลุ่มให้เข้าใจและ
ให้ความสนใจกับปวีณาให้มาก
  - พยายามพูดคุยกับเธอ แต่ถ้าเธอไม่สนใจก็ช่วยอะไรไม่ได้
29. ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก ซึ่งมีนุสบาเป็นหัวหน้าห้อง ได้มีชลดานักเรียน
จากโรงเรียนอื่นย้ายเข้ามาใหม่ยังไม่คุ้นเคยกับเพื่อน ๆ ในห้องจึงไม่ค่อย
พูดคุยกับใคร เวลาเพื่อน ๆ ถามอะไรก็ไม่ตอบ ถ้านักเรียนเป็นนุสบา
นักเรียนจะทำอย่างไร
- พยายามชวนชลดาคู่คุยและให้ความสนิทสนมเป็นพิเศษ เนื่องจาก
ชลดานักเรียนใหม่อาจจะยังปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ไม่ได้
  - พยายามชวนชลดาคู่คุยมากขึ้น แต่ถ้าเธอทำเฉย ๆ ก็จะไม่สนใจ
  - ไม่สนใจชลดาคู่ เพราะเธอไม่ยอมพูดคุยกับใคร

กระดาษคำตอบ

ชื่อ..... นามสกุล.....

ชั้น..... โรงเรียน.....

1. ก ข ค	16. ก ข ค
2. ก ข ค	17. ก ข ค
3. ก ข ค	18. ก ข ค
4. ก ข ค	19. ก ข ค
5. ก ข ค	20. ก ข ค
6. ก ข ค	21. ก ข ค
7. ก ข ค	22. ก ข ค
8. ก ข ค	23. ก ข ค
9. ก ข ค	24. ก ข ค
10. ก ข ค	25. ก ข ค
11. ก ข ค	26. ก ข ค
12. ก ข ค	27. ก ข ค
13. ก ข ค	28. ก ข ค
14. ก ข ค	29. ก ข ค
15. ก ข ค	30. ก ข ค

ตาราง 5 แสดงโครงสร้างแบบสอบถามความสามัคคี

พฤติกรรม	จำนวนข้อ	ข้อที่
1. การมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน	8	1 2 3 4 5 6 12 13
2. การปรับตนเองให้เข้ากับ ผู้อื่นได้	2	28 29
3. การร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ได้รับ และร่วมมือกันทำงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อ ประโยชน์ของหมู่คณะ	7	15 16 17 18 19 20 21
4. การร่วมกันแสดงความคิดเห็น ในการทำงานหรือกิจกรรม ต่าง ๆ	6	22 23 24 25 26 27
5. การไม่ยอมให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และ ไม่อิจฉาริษยา แก่งแย่งชิงดี ชิงเด่นกัน	7	7 8 9 10 11 14 30
รวม	30	

ตาราง 6 แสดงคะแนนของแบบสอบถามความสามัคคี

ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค
1	0	1	2	16	0	1	2
2	0	1	2	17	2	1	0
3	0	1	2	18	2	0	1
4	0	1	2	19	1	2	0
5	0	1	2	20	2	0	1
6	2	1	0	21	2	1	0
7	2	0	1	22	0	1	2
8	2	0	1	23	0	1	2
9	2	0	1	24	0	2	1
10	2	0	1	25	2	0	1
11	2	0	1	26	2	1	0
12	0	2	1	27	2	0	1
13	2	1	0	28	0	2	1
14	0	1	2	29	2	1	0
15	0	2	1	30	0	2	1

หมายเหตุ คะแนน 2 หมายถึง นักเรียนมีความสามัคคีมาก

คะแนน 1 หมายถึง นักเรียนมีความสามัคคีบ้าง

คะแนน 0 หมายถึง นักเรียนไม่มีความสามัคคี

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสามัคคี

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	2.94	16	5.16
2	3.08	17	4.97
3	3.11	18	4.04
4	4.43	19	4.56
5	3.54	20	5.49
6	2.71	21	5.14
7	3.02	22	5.60
8	4.04	23	4.97
9	3.61	24	4.73
10	5.17	25	5.79
11	4.80	26	4.82
12	3.90	27	6.76
13	3.67	28	5.32
14	3.33	29	4.58
15	3.60	30	3.61

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสามัคคีทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92

ตาราง 8 แสดงคะแนนความสามัคคีของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่าง. ยกกำลังสอง
1	9	54	45	2025
2	21	38	17	289
3	22	42	20	400
4	24	37	13	169
5	24	43	19	361
6	19	54	35	1225
7	21	54	33	1089
8	21	59	38	1444
9	24	56	32	1024
10	22	56	34	1156
	$\bar{X} = 20.7$	$\bar{X} = 49.3$	$\sum D = 286$	$\sum D^2 = 9182$

ตาราง 9 แสดงคะแนนความสำคัญของนักเรียนในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่าง ยกกำลังสอง
1	21	33	12	144
2	24	38	14	196
3	22	34	12	144
4	24	51	27	729
5	24	41	17	289
6	10	22	12	144
7	19	36	17	289
8	20	56	36	1296
9	21	47	26	676
10	22	39	17	289
	$\bar{X} = 20.7$	$\bar{X} = 39.7$	$\sum D = 190$	$\sum D^2 = 4396$

ภาคผนวก ค

1. โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำเพื่อพัฒนาความสามัคคี
(สำหรับกลุ่มทดลอง)
2. โปรแกรมการสอนแบบปกติเพื่อพัฒนาความสามัคคี
(สำหรับกลุ่มควบคุม)

1. โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำเพื่อพัฒนาความสามัคคี สำหรับกลุ่มทดลอง

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1. ประชุมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคย ครูแนะนำตนเองแล้วใช้กิจกรรมระหว่างนักเรียน และ เป็นสื่อในการสร้างความคุ้นเคยครูกับนักเรียน ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งกิจกรรม 2. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจ นี่มีชื่อว่า "งานเด็ด" โดยดำเนินจุดมุ่งหมายของการใช้ การ ดังนี้ ชุดการแนะนำเพื่อ 1. ครูให้นักเรียนเล่นเกม "งานเด็ด" โดยชี้แจงว่ามีอาหาร พัฒนาความสามัคคี 3. เพื่อให้นักเรียนทราบ หลากชนิดที่คนทั่วไปนิยม วิธีการของการใช้ รับประทานด้วยกัน ชุดการแนะนำ 2. ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ ตลอดจนช่วงเวลา 1 แผ่น ให้นักเรียนจับคู่กันตาม ระยะเวลา ที่กำหนด ดังนี้ จำนวนครั้ง และ น้ำพริก - ปลาทุ สถานที่ที่ใช้ในการ ขนมจีน - น้ำสา ทดลอง ไก่ย่าง - ส้มตำ ข้าวเหนียว - มะม่วง ขนมจีบ - ซาลาเปา เมื่อพบคู่แล้วให้ผลิตภัณฑ์ซักถาม ข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน ภายในเวลา 5 นาที โดย พยายามให้รู้จักกันมากที่สุด	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2-3	ความสัมพันธ์ในด้านการมี ความรักใคร่	เพื่อให้นักเรียนมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน	3. ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของตนที่รวบรวมได้ให้สมาชิกของกลุ่มฟัง 4. ครูสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ว่า เพื่อให้นักเรียนที่ไม่คุ้นเคยกันมาก่อนได้เปิดเผยตนเองเพื่อจะได้ทำความรู้จักกัน และสามารถแนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย 5. ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และลักษณะของชุดการแนะนำเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ และให้ความรู้ในเรื่องความสัมพันธ์และลักษณะสำคัญที่แสดงถึงความสัมพันธ์อย่างพอเข้าใจ 6. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและนัดหมายสถานที่ วัน เวลาที่จะพบกันในครั้งต่อไป <u>ครั้งที่ 2 การใช้บทบาทสมมติ</u> แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	กลมเกลียว และ เห็นอกเห็นใจกัน		ครูสนทนากลุ่มนักเรียนถึง ประสบการณ์ในการทำงานกลุ่ม ในชั้นเรียนของนักเรียน ว่า ดำเนินการอย่างไร 2. <u>ชั้นแสดง</u> 2.1 ครูหาอาสาสมัครเพื่อแสดง บทบาทสมมติ 2.2 ครูแจกเอกสารเรื่องสั้นและ บทบาทสมมติของแต่ละคนให้ ผู้แสดงอ่าน และเตรียมตัว แสดงพร้อมทั้งจัดสถานที่ 2.3 เริ่มแสดงบทบาทสมมติตาม บทบาทที่กำหนดให้ไว้ ใช้ เวลาประมาณ 15-20 นาที โดยมีผู้ชมเป็นผู้สังเกตการณ์ 3. <u>ชั้นอภิปราย</u> แบ่งนักเรียนออก เป็น 2 กลุ่มแล้ว 3.1 ครูแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับ เรื่องที่แสดง ให้นักเรียน อภิปรายแล้วเขียนลงในกระดาษ คำตอบของแต่ละกลุ่ม 3.2 ครูเก็บกระดาษคำตอบของ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			ตรวจสอบคำตอบโดยใช้เวลา อย่างรวดเร็ว 3.3 นักเรียนร่วมกันอภิปราย ข้อคำถามเดียวกันกับที่ นักเรียนแต่ละกลุ่ม ได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปราย นี้ ครูจะช่วยซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ ใช้ความคิดพิจารณาความ รู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดง เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ความสามัคคีในด้านการมี ความรักใคร่กลมเกลียวและ เห็นอกเห็นใจกันสูงขึ้น และ สรุปความสอดคล้องกันของ คำตอบก่อนและหลังการร่วม อภิปราย 4. <u>ขั้นแสดงเพิ่มเติม</u> ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตาม ข้อเสนอแนะของกลุ่ม ซึ่งเป็นบทบาท ที่สอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			5. <u>ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป</u> เกี่ยวกับเรื่องการรักใคร่กลม เกี้ยวและเห็นอกเห็นใจกัน, ให้นัก เรียนสรุปตามจุดมุ่งหมายและสรุป เพิ่มเติม <u>ครั้งที่ 3 เกม</u> แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. <u>ชั้นการมีส่วนร่วม</u> 1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน โดยให้ เพลงรวมเงิน 1.2 ครูแจกอุปกรณ์ซึ่งได้แก่ ช้อน คนละ 1 คัน แก้วภายใน บรรจุน้ำเท่า ๆ กันคนละ 1 ใบ และแก้วใสขนาดใหญ่ สำหรับรองรับน้ำกลุ่มละ 1 ใบ พร้อมทั้งกำหนดตำแหน่งการ วางแก้ว การยืนของแต่ละ คนในกลุ่มให้มีระยะห่างจาก จุดรองรับน้ำของกลุ่มเท่า ๆ กัน 1.3 ครูอธิบายกติกาการเล่น ซึ่ง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			กำหนดให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มใช้ช้อนที่ได้รับตักน้ำในแก้วที่แจกให้ไปใส่ยังที่รองรับน้ำรวมของกลุ่มโดยมีเงื่อนไขดังนี้ 1.3.1 ใช้เวลาในการแข่งขัน 10 นาที 1.3.2 นักเรียนในกลุ่มที่ 1 ให้ทุกคนตักน้ำเฉพาะในแก้วของตนไปใส่ในแก้วรองรับน้ำของกลุ่มเท่านั้น ห้ามช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มตักน้ำ ถึงแม้ว่าจะตักน้ำในแก้วของตนเสร็จก่อนหมดเวลาก็ตาม 1.3.3 นักเรียนในกลุ่มที่ 2 ให้ทุกคนตักน้ำในแก้วของตนไปใส่ในแก้วที่รองรับน้ำรวมของกลุ่มเมื่อตักในส่วนของตนเสร็จแล้วสามารถจะ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			ช่วยเพื่อนคนอื่น ๆ ในกลุ่มที่ยังตกน้ำไม่ เสร็จได้ จนกว่าจะ หมดเวลา 1.3.4 ผลการแข่งขันจะวัด จากปริมาณน้ำที่แต่ละ กลุ่ม สามารถตักมา ใส่ไว้ในที่รองรับน้ำ รวมของกลุ่มได้ กลุ่ม ใดมีปริมาณน้ำมากกว่า จะเป็นฝ่ายชนะ 1.4 ครูเป่านกหวีดให้สัญญาณเริ่ม การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ทั้งสองกลุ่ม 2. <u>ขั้นวิเคราะห์</u> 2.1 ครูให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มร่วมกัน อภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ 2.1.1 ผลงานของกลุ่มตน เป็นอย่างไร 2.1.2 เพราะเหตุใดจึง เป็นเช่นนั้น 2.1.3 การมีความรักใคร่

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			กลมเกลียวกันและ เห็นอกเห็นใจกันมี ประโยชน์อย่างไร 2.2 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา มารายงานผลการอภิปราย 2.3 ครูช่วยสรุป ชักถาม และ ช่วยเชื่อมโยงเรื่องต่าง ๆ 3. <u>ขั้นสรุปและประสิทธิ์หลักการ</u> 3.1 ครูสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมและ ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับ จากกิจกรรม 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจาก การได้อภิปรายร่วมกัน รวมทั้ง จากการช่วยสรุปจากครู 3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับประโยชน์ของการ มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน เห็นอกเห็นใจกันและ สรุปวิธีในการนำไปปฏิบัติ 4. <u>ขั้นประเมิน</u> 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้า

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
4-5	ความสัมพันธ์ในด้านการร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับและร่วมมือกันทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ	เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับและร่วมมือกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ	ร่วมกิจกรรม 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการเข้าร่วมกิจกรรม <u>ครั้งที่ 4 การอภิปรายกลุ่ม</u> แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u> ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับหน้าที่ที่รับผิดชอบภายในโรงเรียนของนักเรียนว่านักเรียนได้ทำอะไรบ้าง 2. <u>ขั้นดำเนินการ</u> 2.1 ครูให้นักเรียนคู่วิเคราะห์ 2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้อภิปรายตามประเด็นที่กำหนดให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม 2.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจคำตอบโดยใช้เวลา

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			อย่างรวดเร็ว 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปราย ข้อคำถามเดียวกันกับที่ นักเรียนได้ตอบลงใน กระดาษ โดยในช่วงการ อภิปรายนี้ครูจะช่วยซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ ใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผล ในการตอบคำถาม เพื่อ นำไปสู่แนวทางปฏิบัติในการ รู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับและร่วมมือกันกับ เพื่อนหรือสมาชิกในการทำงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ และครูดูแลความสอดคล้องกัน ของคำตอบก่อนและหลังการ อภิปรายร่วมกัน 2.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งไว้ในครั้งนี้

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			3. <u>ขั้นสรุป</u> 3.1 ตัวแทนกลุ่มรายงานสรุป เรื่องที่กำหนดมาให้เพื่อเป็น แนวทางในการปฏิบัติ 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม <u>ครั้งที่ 5 การใช้สถานการณ์จำลอง</u> แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. <u>ขั้นเตรียมการ</u> 1.1 ครูเล่าเรื่องสถานการณ์ที่ นำมาใช้ บอกวัตถุประสงค์ ที่ต้องการให้นักเรียนได้ เรียนรู้ 1.2 ครูและนักเรียนช่วยกันเลือก ผู้แสดงบทบาท 2. <u>ขั้นดำเนินการกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทไปตามลำดับ เหตุการณ์ที่เตรียมไว้ใช้เวลา ประมาณ 10-15 นาที 3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล</u> 3.1 ครูให้นักเรียนทบทวนและ วิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ

ครั้งที่

วิธีดำเนินการ

ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม โดย
เน้นที่กระบวนการและ
บรรยากาศการแสดง

- 3.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2
กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจก
กระดาษข้อคำถามเกี่ยวกับ
เรื่องที่แสดง ให้นักเรียนแต่ละ
กลุ่มอภิปรายตามประเด็น
แล้วตอบลงในกระดาษคำตอบ
ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
- 3.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของ
นักเรียนแต่ละกลุ่มแล้วตรวจดู
คำตอบอย่างรวดเร็ว
- 3.4 นักเรียนร่วมกันอภิปราย
ข้อคำถามเดียวกันที่
นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบ
ลงในกระดาษ โดยในช่วง
อภิปรายนี้ครูช่วยซักถามเพื่อ
กระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้
ความคิดพิจารณาหาเหตุผล
ในการตอบคำถาม เพื่อนำ
ไปสู่แนวทางในการปฏิบัติตน

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
6-7	ความสัมพันธ์ในด้านการไม่ก่อให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท	เพื่อให้นักเรียนรู้จักวางตนโดยไม่กล่าวคำขู่ก่อให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่ฉ้อฉลโกงกัน	ในการรู้จักร่วมกันรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ตนได้รับและร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะและครูดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน 3.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ในเรื่องที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในครั้งนี้ 4. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยกันสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ แล้วครูสรุปเพิ่มเติม <u>ครั้งที่ 6 การใช้กรณีตัวอย่าง</u> แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u> ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม ว่า

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	และไม่มีอิจา วิชาแก่งแย่ง ซึ่งดีซึ่งเด่นกัน	ซึ่งดีซึ่งเด่นกัน	นักเรียนมีหลักและวิธีการปฏิบัติตน อย่างไรในการอยู่ร่วมกัน นักเรียนคงเคยเห็นคนที่ชอบยุยง ให้เกิดการแตกแยกในกลุ่ม ชอบก่อการทะเลาะวิวาท ชอบคุย โอ้อวดว่าตนเก่งและเด่นกว่าใคร ในกลุ่มหรือไม่ นักเรียนมีความรู้สึก อย่างไรกับคนเหล่านั้น <u>2. ขั้นตอนการ</u> 2.1 ครูแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง ให้นักเรียนทุกคน 2.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ปรึกษากันในการตอบปัญหา ทำกรณีตัวอย่าง 2.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของ นักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจ ดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่าง รวดเร็ว 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปราย ข้อคำถามเดียวกับที่ นักเรียนได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ครู

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			จะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามในแง่การเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติตนในการรู้จักวางตน โดยไม่กล่าวคำขอร้องให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน ทั้งนี้เพื่อความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน 2.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในครั้งนี้ 3. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติ และครูสรุปเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
8-9	ความสามัคคีใน ด้านการปรับ ตนเองให้เข้า กับผู้อื่นได้	เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่น ได้	<u>ครั้งที่ 7 การเข้าพบบาทสมมติ</u> ดำเนินการเช่นเดียวกับครั้งที่ 2 <u>ครั้งที่ 8 การอภิปรายกลุ่ม</u> ดำเนินการเช่นเดียวกับครั้งที่ 4
10-11	ความสามัคคีใน ด้านการร่วมกัน แสดงความ คิดเห็นในการ ทำงานหรือ กิจกรรมต่าง ๆ	เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วม กันแสดงความคิดเห็นใน การทำงานหรือกิจกรรม ต่าง ๆ	<u>ครั้งที่ 9 กรณีตัวอย่าง</u> ดำเนินการเช่นเดียวกับครั้งที่ 6 <u>ครั้งที่ 10 เกม</u> ดำเนินการเช่นเดียวกับครั้งที่ 3 <u>ครั้งที่ 11 การใช้สถานการณ์จำลอง</u> ดำเนินการเช่นเดียวกับครั้งที่ 5
12	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อเปิดโอกาสให้ นักเรียนแสดงความคิด เห็น 2. เพื่อให้นักเรียนสรุป บททวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ จากการใช้ชุดการ แนะแนวเพื่อพัฒนา	1. ให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิด เห็นเกี่ยวกับความสามัคคี 2. ให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการให้ ความสามัคคี พร้อมทั้งกล่าวถึง ประโยชน์ที่ได้รับการเรียนเรื่อง ความสามัคคี และครูสรุปเพิ่มเติม 3. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิด

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
		ความสามัคคี	คิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ 4. ครูกล่าวขอให้นักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้ และกล่าวปิดการทดลอง

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 50 นาที

การประเมินผล

1. การประเมินผลครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ

1.1 สังเกตความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการ

แนะแนว

1.2 สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย สนทนาซักถาม

2. การประเมินผลครั้งที่ 2 - 11

2.1 สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

2.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

3. การประเมินผลครั้งที่ 12 ปัจฉินิเทศ

3.1 สังเกตจากความตั้งใจของนักเรียน

3.2 สังเกตจากการร่วมอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

คู่มือครู

คำชี้แจงทั่วไป

ชุดการแนะแนวเรื่องความสามัคคี เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามัคคี โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ เกม การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายกลุ่ม พร้อมทั้งสื่อการสอนที่ใช้ ได้แก่ เอกสาร และวีดิทัศน์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคี ชุดการแนะแนวชุดนี้ใช้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามัคคีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นคู่มือสำหรับครูในการนำไปใช้ประกอบการสอน และพัฒนาความสามัคคี

วิธีการใช้

1. ศึกษาคู่มือการใช้ชุดการแนะแนว และทำความเข้าใจกับกิจกรรมที่นำไปใช้
2. สืบหาสื่อที่มีอยู่ในแต่ละเรื่อง และเตรียมสื่อให้พร้อม ก่อนที่จะนำไปใช้

ประกอบการสอน

3. จัดสถานที่และเตรียมเครื่องมือให้พร้อมก่อนเวลาสอน
4. เตรียมเอกสารให้พร้อม โดยแจกให้ตามจำนวนนักเรียน

เครื่องมือวัด

เครื่องมือที่ใช้วัดความสามัคคี คือ แบบสอบถามความสามัคคี

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 1

ชื่อกิจกรรม   ประมุขนิเทศ

เวลา   50 นาที

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียน และครูกับนักเรียน
  2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการใช้ชุดการแนะนำ เพื่อพัฒนาความสามัคคี
  3. เพื่อให้นักเรียนทราบวิธีการของการใช้ชุดการแนะนำ ตลอดจนช่วงเวลา ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการทดลอง
  4. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องความสามัคคี และลักษณะสำคัญที่แสดงถึงความสามัคคีอย่างพอเข้าใจ

วิธีดำเนินการ

1. ครูแนะนำตนเอง
2. ครูให้นักเรียนเล่นเกม "จานเด็ด" โดยดำเนินการดังนี้
  - 2.1 ครูให้นักเรียนเล่นเกม "จานเด็ด" โดยชี้แจงว่ามีอาหารหลายชนิดที่คนทั่วไปนิยมรับประทานด้วยกัน
  - 2.2 ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ให้นักเรียนจับคู่กันตามที่กำหนด ดังนี้

น้ำพริก - ปลาทุ

ขนมจีน - น้ำยา

ไก่ย่าง - ส้มตำ

ข้าวเหนียว - มะม่วง

ขนมจีบ - ซาลาเปา

เมื่อพบคู่แล้วผลิตกันซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน ภายในเวลา 5 นาที ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 ชอบสีอะไรมากที่สุด

2.2.2 ชอบเรียนวิชาอะไรมากที่สุด

2.2.3 ชอบกีฬาอะไรมากที่สุด

2.2.4 งานอดิเรกชอบทำอะไรมากที่สุด

2.3 ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของตนที่รวบรวมได้ ให้สมาชิกของกลุ่มฟัง

2.4 ครูสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ว่า เพื่อให้ให้นักเรียนที่ไม่คุ้นเคยกัน มาก่อนได้เปิดเผยตนเอง เพื่อจะได้ทำความรู้จักกัน และสามารถ แนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย

3. ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และลักษณะของชุดการแนะนำ เพื่อพัฒนาความสามัคคี และให้ความรู้ในเรื่องความสามัคคี ลักษณะสำคัญ ที่แสดงถึงความสามัคคีอย่างพอเข้าใจ

4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และนัดหมายสถานที่ วัน เวลาที่จะพบกัน ในครั้งต่อไป

- อุปกรณ์**
1. บัตรคำ จำนวน 10 แผ่น
  2. เนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคี

แนวสรุป

1. การจะรู้จักคนอื่นควรสนใจที่จะเข้าไปทักทาสักถาม นำไปสู่การพูดคุย เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนรู้จักเพื่อนมากขึ้น
2. เพื่อนของเราแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่เราจะอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่ม เพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในระยะเวลา 6 สัปดาห์ ขอให้ทุกคนตั้งใจที่จะฝึกฝน

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการแนะแนว
2. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย สันทนาซักถามของนักเรียน

เนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคี

ความสามัคคี หมายถึง การที่นักเรียนในกลุ่มแสดงออกซึ่งการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยแสดง พฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. การมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน
2. การปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้
3. การร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ และร่วมมือกันทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

4. การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ
5. การไม่ยอมให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยา

แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 2

ชื่อกิจกรรม "ร่วมแรงร่วมใจ"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ โดยมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มในชั้นเรียนของนักเรียนว่า นักเรียนดำเนินการอย่างไร

2. ขั้นแสดง

- 2.1 ทหาอาสาสมัคร เพื่อเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ร่วมแรงร่วมใจ"
- 2.2 ครูแจกเอกสารเรื่อง "ร่วมแรงร่วมใจ" และบทบาทสมมติของแต่ละคน ให้ผู้แสดงอ่าน และเตรียมตัวแสดงพร้อมทั้งจัดสถานที่
- 2.3 เริ่มแสดงบทบาทสมมติตามบทบาทที่กำหนดให้ไว้ ใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที โดยมีนักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์

3. ขั้นอภิปราย

- 3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่แสดง ให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่มตามหัวข้อที่กำหนดแล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม หัวข้อในการอภิปราย คือ
  - 3.1.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพฤติตนอย่างไร
  - 3.1.2 ถ้านักเรียนเป็น ศจิวรรณ นักเรียนจะทำอย่าง ศจิวรรณหรือไม่ เพราะเหตุใด

3.1.3 จากเรื่อง "ร่วมแรงร่วมใจ" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

- 3.2 ครูเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็วจึงนี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย
- 3.3 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงอภิปรายนี้ครูจะช่วยชี้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้แสดง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ในด้านการมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกันสูงขึ้น และตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการร่วมกันอภิปราย

4. ชั้นแสดงเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

5. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสรุป

- 5.1 ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกันที่ละคนจนครบ
- 5.2 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ร่วมแรงร่วมใจ" ด้านการมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน พร้อมกับวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน
- 5.3 ครูสรุปเพิ่มเติม

- อุปกรณ์
1. เอกสารเรื่องสถานการณ์แสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ร่วมแรงร่วมใจ"
  2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ

การประเมินผล

1. สิ่งเกิดจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สิ่งเกิดจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการแสดงบทบาทสมมติและการสอนแบบปกติ

เรื่อง "ร่วมแรงร่วมใจ"

ตัวละครในเรื่อง

1. อรารวม
2. ศจิวรรณ
3. สมพงษ์
4. ครูสมชาย

เค้าโครงเรื่อง

ในการไปเข้าค่ายลูกเสือ - เนตรนารี นักเรียนทุกคนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก. ตกลงกันว่าจะเก็บเงินคนละ 50 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเดินทาง ทุกคนตกลงจะจ่ายเงินและตั้งใจมากที่จะได้ไปเข้าค่ายในครั้งนี้ มีแต่อรารวมเท่านั้นที่นั่งเศร้าซึมอยู่หลังห้องคนเดียว เนื่องจากเธอรู้สึกมีปมด้อยที่หากจนกว่าเพื่อน ๆ เธออยากไปเข้าค่ายที่ค่ายลูกเสือวชิราวุธกับเพื่อน ๆ มาก เพราะเพื่อน ๆ ได้ไปกันทุกคน แต่เธอไม่มีเงิน 50 บาทจ่ายเพื่อเข้าค่าย สมพงษ์ซึ่งเป็นหัวหน้าห้องพยายามพูดปลอบใจเธอ แต่เธอก็ไม่พูดอะไรกับเขาเอาแต่ร้องไห้ และคิดว่าเพื่อน ๆ คงไม่มีใครช่วยเธอ โดยเฉพาะศจิวรรณซึ่งไม่ชอบเธอคอยกลั่นแกล้งเธอเป็นประจำ

สมพงษ์จึงนัดเพื่อน ๆ ในชั้นประชุมปรึกษากันว่าจะช่วยเหลืออรารวมอย่างไร เพื่อน ๆ หลายคนแสดงความคิดเห็นว่า ควรจะเฉลี่ยเงินเพิ่มอีกเพื่อออกค่าใช้จ่ายให้อรารวม แต่ศจิวรรณไม่เห็นด้วย จึงเกิดการขัดแย้งกันขึ้นในกลุ่ม ไม่สามารถตกลงกันได้ ดังนั้นทุกคนในห้องจึงเกิดการแตกแยกในกลุ่ม ทะเลาะกันอยู่บ่อย ๆ ศจิวรรณจึงไปพูดว่าอรารวมว่าเป็นเพราะอรารวมคนเดียวที่สร้างปัญหาทั้งหมด ถ้าไม่ได้ไปเข้าค่ายลูกเสือในครั้งนี้ครูจะต้องลงโทษแน่เพราะแตกความสามัคคี เป็นเพราะเธอคนเดียว ศจิวรรณด่าว่าอรารวมต่าง ๆ นานา จนอรารวมทนไม่ได้ เอาแต่นั่งร้องไห้ สมพงษ์ซึ่งเห็นเหตุการณ์พอดีจึงนำเรื่อง

ทั้งหมดไปปรึกษาครูสมชาย ครูสมชายจึงเรียกนักเรียนทุกคนไปพบ และพูดกับนักเรียนว่า ครูเสียใจและผิดหวังในตัวของพวกเขาเขามาก ปัญหาแค่นี้แก้ไขไม่ได้และทำไมนักเรียนบางคนไม่มีน้ำใจ เห็นแก่ตัว เพื่อนห้องเดียวกันไม่รักใคร่กลมเกลียว เห็นอกเห็นใจกัน แล้วการทำงานต่าง ๆ ร่วมกันจะสำเร็จอย่างไร หลังจากครูสมชายพูดจบแล้วก็หันไปถาม ศจิวรรณว่า "เข้าใจที่ครูพูดมาหรือไม่" ศจิวรรณตอบว่า "เข้าใจค่ะ" จากนั้นศจิวรรณก็เดินเข้าไปหาอรวรรณ และกล่าวขอโทษเรื่องที่แล้วมาพร้อมกับสัญญาว่าจะเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน สมพงษ์ก็เดินเข้ามาหาอรวรรณและบอกกับอรวรรณว่าทุกคนรักและเข้าใจอรวรรณ รวมทั้งการไปเข้าค่ายลูกเสือ - เนตรนารีที่ค่ายลูกเสือวชิราวุธ ทุกคนตกลงว่าจะออกเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้อรวรรณ อรวรรณดีใจจนน้ำตาไหล และขอบใจเพื่อน ๆ ทุกคนที่มีน้ำใจต่อเธอ

บทบาทของตัวละคร

บทบาทของอรวรรณ

สมมติว่าเธอชื่ออรวรรณ เธอเป็นนักเรียนชั้นป.5 ก ครอบครัวยากจนมาก เมื่อทางโรงเรียนจัดไปเข้าค่ายลูกเสือ - เนตรนารีที่ค่ายวชิราวุธ โดยทุกคนตกลงกันว่าจะเก็บเงินคนละ 50 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเดินทาง เธออยากไปมากแต่คงไม่ได้ไปเพราะไม่มีเงิน ศจิวรรณเพื่อนร่วมชั้นพูดถูกเธอต่าง ๆ นานา และเป็นต้นเหตุให้เพื่อน ๆ ในห้องทะเลาะกัน เธอเสียใจมากจึงร้องไห้ จนครูสมชายพูดกับนักเรียนทุกคนเกี่ยวกับความสามัคคี รักใคร่กลมเกลียวกัน และเห็นอกเห็นใจกัน ศจิวรรณขอโทษเธอทุกคนยินดีออกค่าใช้จ่ายให้เธอได้ไปทัศนศึกษากับเพื่อน ๆ เธอดีใจจนน้ำตาไหลและขอบใจเพื่อน ๆ ทุกคน

บทบาทของศจิวรรณ

สมมติว่าเธอชื่อศจิวรรณ เรียนอยู่ห้องเดียวกับอรวรรณ เธอไม่ชอบอรวรรณ เพราะว่ามีฐานะยากจน เธอไม่อยากให้อรวรรณไปเข้าค่ายลูกเสือที่ค่ายวชิราวุธ เธอจึง

พูดว่าอรวรรณให้อรวรรณเสียใจ เพราะอรวรรณคนเดียวที่สร้างปัญหาจนเพื่อน ๆ ในกลุ่มต้องทะเลาะกัน เกิดการขัดแย้งกันในกลุ่ม เพราะอรวรรณเกิดมาจน 50 บาทก็ไม่มีจ่าย ก็ไม่ควรไปกับเพื่อน ๆ เธอค่าจนอรวรรณร้องไห้ เมื่อครูสมชายเรียกไปพบและพูดให้ข้อคิดเกี่ยวกับการมีความรักใคร่กลมเกลียวและเห็นอกเห็นใจกัน เธอจึงรู้สึกตัวว่าผิด และขอโทษอรวรรณ อรวรรณยกโทษให้เธอ จากนั้นมาเธอกับอรวรรณก็กลายเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน

บทบาทของสมพงษ์

สมมติว่าเธอชื่อสมพงษ์ เป็นหัวหน้าชั้นป.5 ก. ในการไปเข้าค่ายลูกเสือที่ค่ายชิวราวุธ เธอได้เรียกเพื่อน ๆ เข้าประชุมเพื่อวางแผนงาน ที่ประชุมตกลงกันว่าจะเก็บเงินคนละ 50 บาท เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเดินทาง ทุกคนตกลงจะจ่ายเงิน เธอสังเกตเห็นอรวรรณนั่งเศร้าซึม ไม่แสดงความคิดเห็นใด ๆ เธอรู้สึกสงสารอรวรรณ จึงเรียกเพื่อน ๆ ในชั้นประชุมเพื่อหาทางช่วยเหลืออรวรรณ หลายคนแสดงความคิดเห็นว่าควรเฉลี่ยเงินเพิ่มอีก เพื่อออกค่าใช้จ่ายให้อรวรรณ แต่ศจิวรรณไม่เห็นด้วย เกิดการขัดแย้งขึ้นภายในกลุ่มไม่สามารถตกลงกันได้ เธอจึงเข้าไปปรึกษาครูสมชาย ครูจึงเรียกทุกคนเข้าไปพบและพูดให้ข้อคิดเกี่ยวกับการมีความรักใคร่กลมเกลียวและเห็นอกเห็นใจกัน ทุกคนเข้าใจเธอจึงปรึกษากับเพื่อน ๆ ทุกคนตกลงว่าจะออกเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้อรวรรณ เธอดีใจมากที่ช่วยเหลืออรวรรณให้ไปเข้าค่ายได้ในครั้งนี้

บทบาทของครูสมชาย

สมมติว่าเธอเป็นครูสมชาย เป็นครูประจำชั้นป.5 ก. วันหนึ่งสมพงษ์นำเรื่องศจิวรรณพูดต่อว่าอรวรรณมาปรึกษาเธอ เธอจึงเรียกให้นักเรียนป.5 ก. ทุกคนมาพบและพูดกับนักเรียนทุกคนเกี่ยวกับความสามัคคี ให้รักใคร่กลมเกลียวและเห็นอกเห็นใจกันโดยให้ทุกคนสามัคคีกัน

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 3

ชื่อกิจกรรม   เกม "น้ำเอ้อ น้ำใจ"

เวลา   50 นาที

วัตถุประสงค์   เพื่อให้นักเรียนมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน.

วิธีดำเนินการ

ผู้จัดใช้เทคนิคเกม โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน เพื่อเล่นเกม "น้ำเอ้อ น้ำใจ"
- 1.2 ครูแจกอุปกรณ์ซึ่งได้แก่ ข้อนคนละ 1 คัน แก้วภายในบรรจุน้ำเท่า ๆ กันคนละ 1 ใบ และแก้วใสขนาดใหญ่สำหรับรองรับน้ำกลุ่มละ 1 ใบ พร้อมทั้งกำหนดตำแหน่งการวางแก้ว การยืนของแต่ละคนในกลุ่ม ให้มีระยะห่างจากจุดรองรับน้ำของกลุ่มเท่า ๆ กัน
- 1.3 ครูอธิบายว่าการเล่นซึ่งกำหนดให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มใช้ข้อที่ได้รับ ดักน้ำในแก้วที่แจกให้ไปใส่ยังที่รองรับน้ำรวมของกลุ่ม โดยมีเงื่อนไข ดังนี้
  - 1.3.1 ใช้เวลาในการแข่งขัน 10 นาที
  - 1.3.2 นักเรียนในกลุ่มที่ 1 ให้ทุกคนดักน้ำเฉพาะในแก้วของตน ไปใส่ในแก้วรองรับน้ำของกลุ่มเท่านั้น ห้ามช่วยเหลือเพื่อน ในกลุ่มดักน้ำ ถึงแม้ว่าจะดักน้ำในแก้วของตนเสร็จก่อนหมด เวลาก็ตาม
  - 1.3.3 นักเรียนในกลุ่มที่ 2 ให้ทุกคนดักน้ำในแก้วของตนไปใส่ใน

แกว้รองรับน้ำรวมของกลุ่ม เมื่อตกในส่วนของตนเสร็จแล้ว
สามารถจะช่วยเพื่อนคนอื่น ๆ ในกลุ่มที่ยังตกน้ำไม่เสร็จได้
จนกว่าจะหมดเวลา

1.3.4 ผลการแข่งขันจะวัดจากปริมาณน้ำที่แต่ละกลุ่มสามารถตกมา
ใส่ไว้ในที่รองรับน้ำรวมของกลุ่มได้ กลุ่มใดมีปริมาณน้ำมาก
กว่าจะเป็นฝ่ายชนะ

1.4 ครูเป่านกหวีดให้สัญญาณเริ่มการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ครูให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 ผลงานของกลุ่มตนเป็นอย่างไร

2.1.2 เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

2.1.3 การมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน
มีประโยชน์อย่างไร

2.2 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย

2.3 ครูช่วยสรุป ชักถาม และช่วยเชื่อมโยงเรื่องต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและสรุปหลักการ

3.1 ครูสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมและประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรม

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการได้อภิปรายร่วมกัน รวมทั้งจาก
การช่วยสรุปจากครู

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการมีความรักใคร่
กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน และสรุปวิธีในการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมิน

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการเข้าร่วมกิจกรรม

- อุปกรณ์
1. ช้อน 10 คัน
  2. แก้วน้ำใสขนาดใหญ่ 2 ใบ
  3. แก้วน้ำใสขนาดเล็ก 10 ใบ
  4. นกหวีด

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายผล และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 4

ชื่อกิจกรรม "บทเรียนของศักดิ์ชาย"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับ และร่วมมือกับเพื่อน หรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบภายในโรงเรียนของนักเรียนว่านักเรียนได้ทำอะไรบ้าง

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เรื่อง "บทเรียนของศักดิ์ชาย"

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกใบกำหนดงานให้นักเรียนช่วยกันเลือกหัวหน้ากลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม

2.3 ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามใบกำหนดงาน โดยมีหัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปรายและมีเลขานุการเป็นผู้บันทึก ใช้เวลา 15 - 20 นาที โดยอภิปรายตามประเด็นที่กำหนด ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.3.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพฤติตนอย่างไร

2.3.2 ถ้านักเรียนเป็น ศักดิ์ชาย นักเรียนจะทำอย่าง ศักดิ์ชายหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.3.3 เรื่อง "บทเรียนของศักดิ์ชาย" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

- 2.4 ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายและสรุปหน้าชั้น แล้ว
ส่งงานต่อครู ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่มแล้วตรวจ
คำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว
- 2.5 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับในใบกำหนดงาน โดย
ในช่วงการอภิปรายนี้ครูจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้
ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่
แนวทางในการรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับ และร่วมมือ
กันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์
ของหมู่คณะ และครูดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการ
ร่วมอภิปรายร่วมกันกับครู
- 2.6 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการร่วมกันรับผิดชอบ
ต่อหน้าที่ที่ตนได้รับ และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงาน
หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ตัวแทนกลุ่มรายงานสรุปเรื่องที่กำหนดให้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ
- 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

- อุปกรณ์
1. วิดีทัศน์เรื่อง "บทเรียนของศักดิ์ชาย"
  2. เอกสารเรื่อง "บทเรียนของศักดิ์ชาย"

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนจากการดูวิดีโอ
2. สังเกตจากการอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

บทเรียนของศักดิ์ชาย

ในวันลอยกระทงปีนี้ ทางโรงเรียนได้จัดให้มีการประกวดกระทง ชาลี ชิดา และศักดิ์ชายร่วมมือกันจะทำกระทงเพื่อส่งเข้าประกวด ทั้งหมดประชุมปรึกษาและร่วมกันวางแผนการทำงานโดยทุกคนตกลงกันว่า ชาลีจะเป็นคนหาใบตอง ต้นกล้วย และไม้กลัด ศักดิ์ชายจะเป็นคนหาดอกไม้ที่ใช้ประดับกระทงและชูเทียน ส่วนชิดาซึ่งได้ชื่อว่าเป็นคนมีความสามารถในงานประดิษฐ์และเย็บปักถักร้อยมากที่สุดในห้องเป็นคนเย็บกระทงและตกแต่งกระทงทั้งหมด โดยทุกคนจะมาพบกันในวันเสาร์นี้

ในวันนั้น ชาลีมาถึงก่อนเพื่อน ๆ พร้อมอุปกรณ์ที่รับผิดชอบ ลักครู่ใหญ่ชิดาก็มาถึง ซึ่งตรงกับเวลาที่นัดหมายพอดี ชิดาถามชาลีถึงศักดิ์ชาย ชาลีตอบว่าศักดิ์ชายยังไม่มา แต่ศักดิ์ชายรับปากกับพวกเราแล้วว่าต้องมาแต่คงยังมาไม่ถึง และเสนอให้ชิดาเย็บกระทงไปก่อนในขณะที่รอศักดิ์ชาย จะได้ไม่เสียเวลา จนกระทั่งชิดาเย็บกระทงเสร็จศักดิ์ชายก็ยังไม่ถึง ทั้งสองคนรู้สึกโมโหมาก ชาลีจึงอาสาที่จะไปหาดอกไม้และชูเทียน ต้องใช้เวลานานและเหนื่อยมาก ทั้งชาลีและชิดาช่วยกันทำกระทงอย่างทุลักทุเลและเหนื่อยอ่อน เพราะดอกไม้บางชนิดมีไม่ครบ การจัดกุ่มวาวจนใกล้จะเสร็จแล้วศักดิ์ชายถึงได้มา โดยศักดิ์ชายอ้างเหตุผลว่าเขาอนดึก ตื่นสาย เลยมานำไม้กัน และลืมหาดอกไม้และชูเทียนด้วย

เมื่อถึงวันประกาศผลการประกวดกระทง ผลปรากฏว่า กระทงของชิดา ชาลี และศักดิ์ชายตกรอบเนื่องจากไม่ผ่านเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้ ชาลีและชิดาเสียใจมากจึงไม่ยอมพูดคุยกับศักดิ์ชายเลย

ใบกำหนดงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติดังนี้

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการอภิปรายกลุ่ม
2. เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึกผลงานของกลุ่ม
3. ทุกคนในกลุ่มร่วมกันอภิปราย ตามหัวข้อต่อไปนี้
  - 3.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพจน์ติดอย่างไร
  - 3.2 ถ้านักเรียนเป็น ศักดิ์ชาย นักเรียนจะทำอย่าง ศักดิ์ชาย หรือไม่
เพราะเหตุใด
  - 3.3 ในเรื่อง "บทเรียนของศักดิ์ชาย" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง
4. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม ๆ ละ 1 คน ออกไปรายงานหน้าชั้น
5. ส่งผลงานที่รายงานแล้วต่อครู

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 5

ชื่อกิจกรรม "ช่วยกันทำ"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ครูนำสู่กิจกรรมโดยการกล่าวถึงการรู้จักการรับผิดชอบต่อหน้าที่ และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงาน
- 1.2 ครูเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ช่วยกันทำ" ให้นักเรียนฟัง
- 1.3 ครูและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท

2. ขั้นตอนกิจกรรม

- 2.1 ครูแจกเอกสารและสถานการณ์จำลองเรื่อง "ช่วยกันทำ" ให้ผู้แสดงศึกษาและซักซ้อมก่อนแสดง
- 2.2 ให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
- 2.3 แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ช่วยกันทำ" ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ ใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

- 3.1 ครูให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากสถานการณ์นั้น ๆ โดยเน้นที่กระบวนการและบรรยากาศการแสดง
- 3.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษ

ข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่แสดง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็น แล้วตอบลงในกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่มในหัวข้อต่อไปนี้

- 3.2.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพจน์คิดอย่างไร
- 3.2.2 ถ้านักเรียนเป็น อารี นักเรียนจะทำอย่างไร อารี หรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3.2.3 จากเรื่อง "ช่วยกันทำ" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง
- 3.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบอย่างรวดเร็ว
- 3.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อความเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงอภิปรายนี้ครูจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติตนในการรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะสูงขึ้น และครูดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน
- 3.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ว่ามีผลดีอย่างไร และการไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่หรือร่วมมือกับสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ มีผลเสียอย่างไร

4. ขั้นสรุป

- 4.1 ให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองเรื่อง "ช่วยกันทำ" พร้อมนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน
- 4.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

- อุปกรณ์
1. เอกสารเรื่อง "ข้าวกันท่า"
  2. อุปกรณ์ที่ใช้ในสถานการณ์จำลอง

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองและการสอนแบบปกติ

เรื่อง "ช่วยกันทำ"

ฉากที่ 1 ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก

บรรยาย อารี เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก เธอเป็นเด็กที่เรียนหนังสือเก่ง สอบได้ที่ 1 ตลอด แต่เธอมีนิสัยขี้อาย คิดว่าตนเองเก่งกว่าเพื่อน ๆ ทุกคนในชั้นเรียน เธอชอบทำงานคนเดียวไม่ส่งสิ่งกับใคร ไม่ช่วยเหลือเพื่อน ๆ ในการทำงานต่าง ๆ เช่น ทำเวร ทำความสะอาดโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งในวันจันทร์ที่จะถึงนี้ทางโรงเรียนจะจัดประกวดตกแต่งห้องเรียน ในขณะที่เพื่อน ๆ กำลังช่วยกันทำความสะอาด อารีกลับนั่งอ่านหนังสืออยู่

สมใจ "อารี เธอมาช่วยพวกเราทำความสะอาดห้องเรียนก่อนสิ"

อารี "ไม่จำเป็น เสียเวลาอ่านหนังสือ ถ้าฉันมีเวลาไปทำความสะอาดช่วยพวกเธอ ฉันก็สอบไม่ได้คะแนนดีกว่าพวกเธอ และฉันคงอายคุณครูมากถ้าแพ้วพวกเธอ"

ฉากที่ 2 ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก ในวันต่อมา

บรรยาย ในวิชางานประดิษฐ์ ครูแก้วใจได้แบ่งกลุ่มให้นักเรียนประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุ กลุ่มละ 5 คน โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันตามใจชอบ ทุกคนต่างจับกลุ่ม โดยไม่มีใครชวนอารีมาเข้ากลุ่มด้วย อารีรู้สึกน้อยใจมาก

สมใจ "เป็นไงอารี ไม่มีใครให้เธอเข้ากลุ่มด้วยละสิ"

อารี "ฉันไม่เห็นจะต้องจ้อใครเลย ฉันเก่งและมีความสามารถพอ ถ้าฉันทำงานคนเดียว ผลงานของฉันอาจจะออกมาสวยงามกว่าของพวกเธอก็ได้"

มาลี "สนใจ อ้อ! ไปสนใจอารีเลย ปล่อยคนเก่งเขาทำไปคนเดียวนะ เราไปทำงานของเราดีกว่า"

อารี "แล้วเธอคอยดูนะ ฉันต้องได้รับคำชมเชยจากครูแน่ ๆ"

ฉากที่ 3 ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก

บรรดา ในตอนที่แต่ละกลุ่มกำลังช่วยกันประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุอยู่นั้น อารีรู้สึกเหนื่อยมาก เพราะต้องทำงานคนเดียว เธอมองดูเพื่อน ๆ ที่ช่วยกันทำงานอย่างสนุกสนาน ต่างคนต่างแบ่งหน้าที่กันทำ เธอพยายามคิดปเลบใจตนเองว่าต้องอดทนเพื่อคะแนน และคำชมเชยจากครู

สนใจ "เฮ้อ เสร็จซะทีนะมาลี เดี่ยวเราเอาผลงานของกลุ่มเราไปส่งครูกันดีกว่า"

มาลี "ดี ผลงานของกลุ่มเราเสร็จเร็วและสวยด้วยนะ คะแนนของกลุ่มเราคงจะดีแน่"

สนใจ "อารี ทำเสร็จหรือยังล่ะ ของกลุ่มเราเสร็จแล้วนะ ให้อันช่วยเธอดีไหม"

อารี "ไม่ต้องหรอกฉันทำคนเดียวได้ ถึงฉันทำเสร็จที่หลังยังงៃของฉันต้องสวยกว่า และคะแนนดีกว่าพวกเธอแน่"

ฉากที่ 4 ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก

ครูแก้วใจ ตรวจผลงานของนักเรียนทุกกลุ่มเรียบร้อยแล้ว ผลปรากฏว่า กลุ่มของสนใจได้คะแนนสูงที่สุด และของอารีได้คะแนนน้อยที่สุด อารีรู้สึกเสียใจมาก จึงวิ่งออกมานั่งร้องไห้อยู่ข้างอาคารเรียนด้วยความเสียใจ ครูแก้วใจเดินผ่านมาเห็นจึงเข้าไปพูดคุยกับอารี

ครูแก้วใจ "อารี หนูจำวันนะ เราอยู่กับคนหมู่่มากเราต้องช่วยเหลือกัน อย่าคิดว่าตัวเองเก่งและมีความสามารถมากกว่าคนอื่น การทำงานร่วมกันและช่วยกันรับผิดชอบ

ในงานที่ทำ ย่อมจะทำให้งานนั้นประสบผลสำเร็จได้ดีกว่าทำงานคนเดียว เพราะงานบางอย่างเราไม่อาจจะทำคนเดียวได้ เราอาจจะต้องขอความช่วยเหลือจากคนอื่น ช่วยกันคิดช่วยกันทำงานจึงจะประสบผลสำเร็จด้วยดี"

อารี "ขอบคุณคุณครูมากค่ะ หนูเริ่มจะรู้สึกว่าคุณครูทำผิดมาตลอด เห็นแก่ตัว ไม่ให้ความร่วมมือหรือช่วยเหลือเพื่อน ๆ เลย ต่อไปหนูจะไม่ทำอย่างนี้อีกแล้วล่ะค่ะ"

ครูแก้วใจ "ดีมาก ครูดีใจที่เห็นหนูคิดอย่างนี้"

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 6

ชื่อกิจกรรม "คำขุขง"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักวางตนโดยไม่กล่าวคำขุขงให้เกิดการแตกแยก
ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง โดยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับหลักและวิธีการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกัน

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ครูแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง "คำขุขง" ให้กับนักเรียน

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ประชุมกันในการตอบ
คำถามท้ายกรณีตัวอย่าง ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นดวงใจ นักเรียนจะทำอย่างดวงใจ หรือไม่
ถ้าไม่นักเรียนจะทำอย่างไร

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะเชื่อคำบอกเล่าและ
คำแนะนำของดวงใจหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.3 ถ้านักเรียนเป็นสมศรี นักเรียนจะมีปฏิริยาต่อสมศรี
เช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.4 ถ้านักเรียนเป็นสมศรี นักเรียนจะปฏิบัติตนได้เช่นเธอ
หรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.5 จากเรื่อง "คำขุขง" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

- 2.3 ครูเก็บกระดาษของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว
- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ครูจะช่วยชี้ถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักวางตนโดยไม่กล่าวคำขู่ขงให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยา แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันสูงขึ้น
- 2.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเกี่ยวกับการวางตนโดยไม่กล่าวคำขู่ขงให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยา แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน

3. ขั้นสรุป

- 3.1 นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง "คำขู่ขง"
- 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์ เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง "คำขู่ขง"

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างและการสอนแบบปกติ

เรื่อง "คำยอง"

สมศรี เป็นเด็กที่มีนิสัยเรียบร้อย เรียนหนังสือเก่งที่สุดในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เธอจึงเป็นที่รักของครูและเพื่อน ๆ รวมทั้งคุณแม่ และสมชาย ซึ่งเป็นน้องชายของเธอ ครูและเพื่อน ๆ มักจะพุดชมเชยสมศรีอยู่เสมอ ทำให้ดวงใจ เพื่อนร่วมชั้นของเธอ ซึ่งมีนิสัยเก๊ยจคร้าน ชอบนินทาและใส่ร้ายผู้อื่น รู้สึกอิจฉาสมศรีที่เรียนเก่งกว่าเธอและเป็นที่รักของทุกคน บ้านของดวงใจอยู่ข้าง ๆ บ้านของสมศรี แม่ของสมศรีมักจะพุดชมเชยสมศรีให้แม่ของดวงใจฟังเสมอ ทำให้คุณแม่ของดวงใจมักจะเปรียบเทียบดวงใจกับสมศรี ทำให้ดวงใจไม่พอใจจึงคิดแกล้งสมศรี โดยจะทำให้สมศรีและน้องแตกแยกกัน จึงได้ชวนดพบสมชายน้องชายของสมศรี เมื่อสมชายมาพบดวงใจที่บ้าน ดวงใจจึงเริ่มพุดซงโดยใส่ร้ายสมศรีให้สมชายฟังว่า คุณแม่ของสมชายไปคุยกับคุณแม่ของเธอที่บ้าน พุดชมเชยสมศรี และกล่าวหาว่าลูกคนอื่นว่านิสัยไม่ดี เก๊ยจคร้าน เรียนไม่เก่ง ทำความหนักใจให้กับแม่ และดวงใจก็แต่งเรื่องไม่ดีอีกมากมาย เช่น พุดว่าสมศรีชอบนินทาใส่ร้ายน้องให้ดวงใจฟังอยู่เสมอ เพื่อให้สมชายโกรธและเกลียดสมศรี

สมชายรู้สึกโกรธและเกลียดสมศรีขึ้นมาทันที และน้อยใจที่แม่ไปพุดเช่นนั้น จึงคิดว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับสมศรี และจะหาเรื่องกลั่นแกล้งสมศรีต่าง ๆ นานา เพราะสมศรีเป็นต้นเหตุให้แม่ตำหนิตน

สมศรีเห็นการกระทำของน้องเปลี่ยนไปจากเดิม รู้สึกแปลกใจ เธอถามถึงสาเหตุ น้องก็ไม่ยอมบอก เธอรู้สึกไม่สบายใจมาก แต่ไม่กล้าเอาเรื่องนี้ไปเล่าให้แม่ฟัง วันหนึ่งแม่ไปธุระและต้องค้างคืนที่อื่นอีก 1 คืน ก่อนไปได้เรียกลูก ๆ มาสั่งงานและกำชับให้ช่วยกันดูแลความเรียบร้อย ความปลอดภัยของบ้าน ก่อนนอนให้ช่วยกันปิดประตูหน้าต่างให้เรียบร้อย พอแม่ออกไปจากบ้านแล้ว สมศรีก็ทำงานตามที่แม่สั่ง แต่สมชายไม่ยอมช่วยงาน อ้างว่าไม่ว่างต้องทำการบ้าน ใครเป็นลูกคนโปรดของแม่ก็ทำไปคนเดียวเถอะ พร้อมกับแกล้งสมศรี โดยทำสิ่งของหล่นเรี่ยราดกับพื้นแล้วไม่ยอมเก็บ ตกเห็นทานข้าวเสร็จก็เข้านอน ไม่ช่วย

สมศรีดูแลสุขภาพเรียบร้อยของบ้าน แต่เธอก็ไม่ว่าอะไรนี่เองเพราะไม่อยากมีเรื่องทะเลาะกัน เธอจึงตั้งหน้าตั้งตาทำงานคนเดียว

วันนี้เป็นวันเสาร์ เธอจึงทำงานตลอดวันจึงนอนหลับไปด้วยความเหนื่อยอ่อนในตอนดึกคืนนั้นเอง ได้มีเสียงกุกกักจากชั้นล่าง สมศรีตกใจตื่น เงยหูฟังจนแน่ใจเธอจึงลุกขึ้นเดินไปปลุกสมชาย สมชายจำใจตื่นขึ้นมา สมศรีจึงเล่าให้ฟังว่า เธอได้ยินเสียงกุกกักที่ชั้นล่าง จึงชวนสมชายลงไปดู สมชายไม่พอใจที่พี่สาวมาปลุก นึกว่าพี่สาวแกล้งตน จึงไม่ลงไปดูเป็นเพื่อนสมศรี เสียงกุกกักดังขึ้นเรื่อย ๆ แต่สมชายกลับนอนต่ออย่างไม่วิตใจสมศรี สมศรีเสียใจมาก จึงตัดสินใจลงไปข้างล่างคนเดียว เธอค่อย ๆ เดินลงบันไดไปชั้นล่างด้วยความระมัดระวัง พอถึงชั้นล่างสมศรีเห็นเงาตะคุ่ม ๆ อยู่หน้าทีวี เธอรู้สึกแปลกใจมากจึงเอื้อมมือไปกดสวิตช์ไฟฟ้า ทันทีที่ไฟฟ้าสว่างขึ้น สมศรีเบิกตาโผล่ด้วยความตกใจ เธอมองเห็นชายรูปร่างสูงใหญ่ กำลังอุ้มทีวีออกไปทางหน้าต่างซึ่งเปิดอยู่ พอดังสติได้เธอจึงตะโกนขึ้นทันทีว่า "ขโมย ช่วยด้วย" ขโมยหันมาดูเธอทันที ตาวาวด้วยความโกรธ พร้อมกับขู่สมศรีว่าจะทำร้ายเธอ สมศรีหน้าซีด ตาเบิกโผล่ด้วยความกลัวสุดขีดจึงซัดแน่นิ่งไป ขโมยเห็นดังนั้นจึงรีบแบกทีวีหนีไปทางหน้าต่างทันที

สมชายได้ยินเสียงร้องของสมศรี รีบวิ่งลงมาดูที่ชั้นล่าง พอมาถึงชั้นล่างรู้สึกตกใจมากที่เห็นสมศรีนอนสลบ สำนวญสิ่งของปรากฏว่าสิ่งของถูกรื้อกระจุยกระจายและทีวีหายไประยะหนึ่ง สมชายตั้งสติได้ก็รีบวิ่งไปขอความช่วยเหลือจากบ้านของดวงใจ ทุกคนตกใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดวงใจรู้สึกสงสารสมศรีมาก ไม่คิดว่าเหตุการณ์จะรุนแรงถึงขนาดนี้ แม่ของดวงใจรีบพาสมศรีไปส่งโรงพยาบาลทันที

รุ่งเช้าวันอาทิตย์ แม่ของสมศรีกลับมาและทราบเรื่อง แม่ตกใจมาก รีบไปเยี่ยมสมศรีที่โรงพยาบาล สมศรีอาการดีขึ้น พุฒขอโทษแม่ที่เธอสะเพร่าไม่ลงกลอนหน้าต่างให้แข็งแรง ขโมยจึงเข้าบ้านได้ แม่พุดลอบใจว่า "ที่สมศรีปลอดภัยแม่ก็ดีใจแล้ว" และแม่ถามสมชายว่า "ทำไมไม่ช่วยพี่สาวปิดประตูหน้าต่าง" สมชายตอบแม่ว่า "เพราะน้อยใจที่แม่รักลูกไม่เท่ากัน" แม่ได้ยินรู้สึกตกใจจึงถามว่า "ลูกไปคิดความผิดนี้มาจากไหน" สมชายจึงเล่าเรื่องทุกอย่างที่ดวงใจมาเล่าให้ตนฟัง แม่พูดว่า "สมชายไม่น่าหุเบาเชื่อ

คนง่าย ๆ เลย” สมศรีเริ่มเข้าใจ และรู้ถึงสาเหตุที่น้องมินติงและกลั่นแกล้งคน แม่พูดอธิบายให้ลูก ๆ ฟังว่า “แม่ไม่ได้พูดเช่นนั้นให้ดวงใจฟังเลย เรื่องที่ลูกได้ยินมานั้นเป็นเรื่องที่ดวงใจปั้นขึ้นมาทั้งนั้น เพื่อต้องการให้พี่น้องแตกแยกกัน ครั้งนี้ถือว่าเป็นบทเรียนแล้วกันต่อไปอย่าเชื่อคำพูดของของคนง่ายนัก จงหัดเป็นคนหนักแน่นอย่าหุเบา ขอให้คิดพิจารณาให้ดีเสียก่อน” สมชายได้ฟังที่แม่พูดดังนั้น รู้สึกละอายใจมากที่เป็นคนหุเบาไม่หนักแน่น ไม่ได้ตรองให้ดีเสียก่อน พาลโกรธแม่และพี่สาวจนทำให้เกิดเรื่อง สมชายจึงเข้าไปไหว้ และขอโทษสมศรี สมศรีก็ยิ้มอย่างดีใจและยกโทษให้น้อง สมชายพูดกับสมศรีว่า “ผมจะไม่เป็นคนหุเบาเชื่อคำพูดของของคนอื่นอีกต่อไป จะประพฤติตนเป็นลูกที่ดีของแม่ และเป็นน้องที่ดีของพี่สมศรี”

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 7

ชื่อกิจกรรม "อิจฉาตาร้อน"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักวางตนโดยไม่กล่าวคำขู่ให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาวิชาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ โดยมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

ครูทบทวนถึงหลักและวิธีการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกัน

2. ขั้นแสดง

2.1 หาอาสาสมัคร เพื่อเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "อิจฉาตาร้อน"

2.2 ครูแจกเอกสารเรื่อง "อิจฉาตาร้อน" และบทบาทสมมติของแต่ละคนให้ผู้แสดงอ่าน และเตรียมตัวแสดงพร้อมทั้งจัดสถานที่

2.3 เริ่มแสดงบทบาทสมมติตามบทบาทที่กำหนดให้ไว้ ใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที โดยมีนักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์

3. ขั้นอภิปราย

3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่แสดง ให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่มแล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพฤติตนเช่นไร

3.1.2 นักเรียนคิดว่าบุคคลใดประพฤติตนดีที่สุด

3.1.3 ถ้านักเรียนเป็น สมบัติ นักเรียนจะทำอย่าง สมบัติ หรือไม่

เพราะเหตุใด

3.1.4 เรื่อง "อิจฉาตาร้อน" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

- 3.2 ครูเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็วก่อนหน้านี้ เพื่อดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการร่วมอภิปราย
- 3.3 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงอภิปรายนี้ ครูจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้แสดง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามัคคีในด้านการรู้จักวางตนโดยไม่กล่าวคำขู่ก่อให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยาแก่อย่างซึ่งดีซึ่งเด่นกันสูงขึ้น และครูดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน
4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม
ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม
5. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป
  - 5.1 ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการไม่กล่าวคำขู่ให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยาแก่อย่างซึ่งดีซึ่งเด่นกันทีละคนจนครบ
  - 5.2 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "อิจฉาตาร้อน" ด้านการไม่กล่าวคำขู่ให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยาแก่อย่างซึ่งดีซึ่งเด่นกันพร้อมกับวิถีการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน
  - 5.3 ครูสรุปเพิ่มเติม

- อุปกรณ์
1. เอกสารเรื่องสถานการณ์แสดงบทบาทสมมติเรื่อง "อิจฉาตาร้อน"
  2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนบทบาทสมมติและการสอนแบบปกติ

เรื่อง "อิจฉาจารย์"

ตัวละครในเรื่อง

1. สมบัติ
2. วิโรจน์
3. เสวก
4. ดำรง
5. ครูเชิดชาย

เค้าโครงเรื่อง

ในการคัดเลือกนักฟุตบอลทีมของโรงเรียนปีนี้ เพื่อไปแข่งขันกีฬาระดับจังหวัดซึ่งมีนักเรียนมาทำการคัดเลือกมากมาย ในจำนวนนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกนั้น มีนักเรียนห้องป.5 ก. ได้รับคัดเลือกทั้งหมด 4 คน ได้แก่ วิโรจน์ได้ตำแหน่งเป็นกัปตันทีม ส่วนสมบัติ เสวก และดำรง ก็ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้เล่นในทีม เรื่องนี้สร้างความไม่พอใจให้กับสมบัติ เพราะสมบัติอยากเป็นกัปตันทีมตามนิสัยของตนเองที่ชอบดูคนอื่น คิดว่าตัวเองเก่ง และเด่นกว่าคนอื่น สมบัติจึงพยายามทุกวิถีทางที่จะพยายามไม่ให้วิโรจน์เป็นกัปตันทีม จึงไปพูดยุยงให้เพื่อน ๆ ในทีมเกลียดและโกรธวิโรจน์ และพยายามชักชวนเสวก และดำรงให้ขัดขวางการซ้อมฟุตบอลของวิโรจน์ แต่ทั้งสองคนไม่เห็นด้วย เพราะกลัวคุณครูเชิดชายลงโทษ ดังนั้นสมบัติจึงวางแผนการเลวร้ายโดยจะไปดักทำร้ายวิโรจน์คนเดียว หลังซ้อมฟุตบอลเสร็จ เพราะคิดว่าถ้าวิโรจน์บาดเจ็บ ตนเองจะได้เป็นกัปตันทีมแทน หลังจากซ้อมฟุตบอลเสร็จ สมบัติจึงไปแอบข่มข้างประตูโรงเรียน ในขณะนั้นเองวิโรจน์เดินออกมาจากห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าเพื่อกลับบ้าน สมบัติออกมาขึ้นขวางพร้อมกับพวกก๊อแกวต่าง ๆ นานา จนวิโรจน์โกรธแต่พยายามระงับสติอารมณ์ไว้ เพราะไม่อยากมีเรื่องกับสมบัติ สมบัติเดินไปคว้ามือวิโรจน์เพื่อที่จะทำร้าย ทันใดนั้นเองที่สมบัติก้าวเท้าเพื่อจะเตะวิโรจน์ เท้า

ข้างซ้ายไปเหยียบก้อนหินขนาดใหญ่ ทำให้พลาดล้มลงกับพื้นได้รับบาดเจ็บร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวด วิโรจน์ตกใจมากและรีบเข้าไปประคองสมบัติไปห้องพยาบาล หลังจากนั้นวิโรจน์ก็รีบไปบอกครูเชิดชายว่าสมบัติได้รับอุบัติเหตุบาดเจ็บ ครูและเพื่อน ๆ รีบไปเยี่ยมสมบัติที่ห้องพยาบาล และพยายามพูดให้กำลังใจสมบัติให้หายเร็ว ๆ กันลงแข่งฟุตบอล ทำให้สมบัติรู้สึกดีใจซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อน ๆ ทุกคน สมบัติกล่าวขอบคุณเพื่อน ๆ และชมเชยว่าวิโรจน์เป็นคนดี และสัญญากับครูเชิดชายว่า ตนเองจะไม่พุดซุบซิบให้เพื่อน ๆ เกิดความแตกแยกก่อการทะเลาะวิวาท อิจฉาริษยาหรือแก่งแย่งชิงดีกัน เพราะจะทำให้เพื่อน ๆ แยกความสามัคคีกัน ครูเชิดชายยิ้มและเอามือตบไหล่สมบัติเบา ๆ

บทบาทของตัวละคร

บทบาทของสมบัติ

สมมติว่าเธอชื่อสมบัติ เป็นนักเรียนชั้นป.5 ก. เธอได้รับการคัดเลือกให้เป็นนักฟุตบอลของโรงเรียน แต่ไม่ได้รับเลือกให้เป็นกับตันทีม ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับเธอมาก เพราะนิสัยของเธอชอบดูถูกคนอื่น คิดว่าตัวเองเก่งและเด่นกว่าคนอื่น เธอจึงพยายามหาวิถีทางที่จะไม่ให้วิโรจน์ได้เป็นกับตันทีมจึงไปพุดซุบซิบกับเพื่อน ๆ ให้โกรธและเกลียดวิโรจน์ และพยายามดักทำร้ายวิโรจน์ ในขณะที่เธอกำลังจะเตะวิโรจน์ เธอกลับก้าวเท้าข้างซ้ายไปเหยียบก้อนหินขนาดใหญ่ ทำให้พลาดล้มลงกับพื้นได้รับบาดเจ็บร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวด วิโรจน์รีบพาเธอไปห้องพยาบาล เมื่อครูและเพื่อน ๆ ทราบก็รีบไปเยี่ยมเธอที่ห้องพยาบาล เธอดีใจมากและกล่าวขอบคุณเพื่อน ๆ พร้อมกับชมเชยว่าวิโรจน์เป็นคนดี และให้สัญญากับครูเชิดชายว่าตนเองจะไม่พุดซุบซิบให้เพื่อน ๆ เกิดความแตกแยก ก่อการทะเลาะวิวาท อิจฉาริษยาหรือแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน เพราะจะทำให้เพื่อน ๆ แยกความสามัคคีกัน

บทบาทของวิโรจน์

สมมติว่าเธอชื่อวิโรจน์ เป็นนักเรียนชั้นป.5 ก. ได้รับคัดเลือกให้เป็นกับตัน

ทีมฟุตบอล เธอต้องซ้อมฟุตบอลทุกวัน วันหนึ่งหลังจากที่เธอซ้อมฟุตบอลเสร็จ เธอเดินออกมาจากห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าเพื่อกลับบ้าน สมบัติออกมายืนขวางทางพร้อมกับพูดก่อกวนต่าง ๆ นานา จนเธอโกรธ แต่พยายามระงับสติอารมณ์ไว้ เพราะไม่อย่างก็มีเรื่อง สมบัติกลับเดินมาคว้ามือเธอ ทันใดนั้นเองสมบัติก็ก้าวเท้าเพื่อเตะเธอ เท้าซ้ายไปเหยียบก้อนหินขนาดใหญ่ ทำให้พลาคล้มลงกับพื้นได้รับบาดเจ็บร้องครวญคราง เธอตกใจมากและรีบเข้าไปประคองสมบัติไปห้องพยาบาล พร้อมกับไปบอกครูเชิดชาย ครูและเพื่อน ๆ รีบไปเยี่ยมที่ห้องพยาบาล เธอพยายามพูดให้กำลังใจสมบัติให้หายเร็ว ๆ ทันลงแข่งฟุตบอล ทำให้สมบัติกล่าวขอบคุณและชมเชยว่าเธอเป็นคนดี

บทบาทของเสวก

สมมติว่าเธอชื่อเสวก เป็นนักเรียนชั้นป.5 ก. ได้รับคัดเลือกให้เป็นนักฟุตบอลของโรงเรียน ขณะที่ซ้อมฟุตบอลสมบัติชอบมาพูดยุยงให้เธอโกรธและเกลียดวิโรจน์ และพยายามชักชวนเธอและดำรงให้ขัดขวางการซ้อมฟุตบอลของวิโรจน์ แต่เธอและดำรงไม่เห็นด้วย เพราะกลัวถูกครูเชิดชายลงโทษ ในวันหนึ่งวิโรจน์มาบอกครูและเพื่อน ๆ ว่าสมบัติได้รับอุบัติเหตุบาดเจ็บ เธอจึงรีบไปห้องพยาบาลพร้อมกับครูเชิดชายและเพื่อน ๆ และพยายามพูดให้กำลังใจสมบัติให้หายเร็ว ๆ ทันลงแข่งฟุตบอล

บทบาทของดำรง

สมมติว่าเธอชื่อดำรง เป็นนักเรียนชั้นป.5 ก. ได้รับคัดเลือกให้เป็นนักฟุตบอลของโรงเรียน ขณะที่ซ้อมฟุตบอลสมบัติชอบมาพูดยุยงให้เธอโกรธและเกลียดวิโรจน์ และพยายามชักชวนเธอและเสวกให้ขัดขวางการซ้อมฟุตบอลของวิโรจน์ แต่เธอและเสวกไม่เห็นด้วย เพราะกลัวถูกครูเชิดชายลงโทษ ในวันหนึ่งวิโรจน์มาบอกครูและเพื่อน ๆ ว่าสมบัติได้รับอุบัติเหตุบาดเจ็บ เธอจึงรีบไปห้องพยาบาลพร้อมกับครูเชิดชายและเพื่อน ๆ และพยายามพูดให้กำลังใจสมบัติให้หายเร็ว ๆ ทันลงแข่งฟุตบอล

บทบาทของครูเชิดชาย

สมมติว่าเธอคือครูเชิดชาย เป็นครูควบคุมการคัดเลือกและฝึกซ้อมนักฟุตบอลของโรงเรียน เมื่อเธอได้ยินวิทยุรายงานว่าสมบัติซึ่งเป็นนักฟุตบอลของโรงเรียนได้รับอุบัติเหตุบาดเจ็บ เธอก็รีบไปเยี่ยมพร้อมกับนักฟุตบอลคนอื่น ๆ เมื่อสมบัติกล่าวให้สัญญากับเธอเกี่ยวกับความประพฤติของเขาแล้ว เธอก็ยิ้มและเอามือตบไหล่สมบัติเบา ๆ

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 8

ชื่อกิจกรรม "เรื่องของมีนา"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่ามีวิธีการปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ครูให้นักเรียนอ่านเอกสารเรื่อง "เรื่องของมีนา"

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกใบกำหนดงานให้นักเรียนช่วยกันเลือกหัวหน้ากลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม

2.3 ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามใบกำหนดงาน โดยมีหัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย และมีเลขานุการเป็นผู้บันทึก ใช้เวลา 15 -20 นาที โดยอภิปรายตามประเด็นที่กำหนด ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.3.1 นักเรียนคิดว่าระหว่างเพื่อนกับมีนา ใครเป็นฝ่ายผิด

เพราะเหตุใด

2.3.2 นักเรียนคิดว่ามีนาทำถูกหรือไม่ได้ไปเที่ยวแล้วพาลโกรธเพื่อน ๆ

2.3.3 ถ้ามีน้ำและน้ำตาล ไม่มีโอกาสได้พูดคุยปรับความเข้าใจกัน
นักเรียนคิดว่าความสัมพันธ์ระหว่างมีน้ำกับเพื่อน ๆ จะเป็น
อย่างไร

2.3.4 เรื่อง "เรื่องของมีน้ำ" ให้ข้อคิดอะไรบ้าง

2.4 ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายและสรุปหน้าชั้นเรียนแล้ว
ส่งงานต่อครู ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้ว
ตรวจคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว

2.5 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับในใบกำหนดงานโดยใน
ช่วงการอภิปรายนี้ ครูจะช่วยชี้ถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้
ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่
แนวทางในการรู้จักปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้สูงขึ้นและดูความ
สอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกันกับครู

3. ขั้นสรุป

3.1 ตัวแทนกลุ่มรายงานสรุปเรื่องที่กำหนดให้ เพื่อเป็นแนวทางในการ
ปฏิบัติ

3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์ เอกสารเรื่อง "เรื่องของมีน้ำ"

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนจากการอ่านเอกสารเรื่องสั้น
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เรื่องของมินา

ครอบครัวของมินามี พ่อแม่ และน้อง ๆ อีก 2 คน พ่อเป็นกรรมกรก่อสร้าง แม่ขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ อยู่ใกล้บ้าน ที่โรงเรียนจะพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่บางแสน แต่นักเรียนจะต้องเสียค่ารถคนละ 20 บาท เด็ก ๆ หลายคนไม่มีเงินรวมทั้งมินาด้วย แต่มินารู้สึกอายที่จะบอกเพื่อน ๆ ว่าไม่มีเงิน เมื่อเพื่อน ๆ ถามว่า ทำไมมินาถึงไม่ไป มินาจึงแกล้งบอกเพื่อนว่า ตนเคยไปมาจนเบื่อแล้ว เมื่อถึงวันที่จะไปเด็ก ๆ พากันมาโรงเรียนแต่เช้าและยืนคอยรถที่หน้าโรงเรียน ส่วนพวกที่ไม่ได้ไปก็ต้องมาโรงเรียนด้วย เพราะไม่ใช่วันหยุดแต่ก็อดที่จะมาขึ้นส่งเพื่อน ๆ ไม่ได้ บางคนบ่นเสียดยศที่ไม่มีเงินไม่จิ้น คงได้สนุกกับเพื่อน ๆ ด้วย เพื่อน ๆ จึงเสนอความคิดที่จะให้ยืมเงินก่อน ในที่สุดทุกคนก็ได้ไปนอกจากมินาคนเดียวเท่านั้น หลังจากวันนั้นเป็นต้นมามีนาก็ไม่ยอมพูดหรือเล่นกับเพื่อน ๆ เพราะน้อยใจว่าเพื่อนไม่รัก และไม่มีใครช่วยออกเงินให้ หรือชวนไปด้วยเลยสักคำ เพื่อน ๆ เองก็แปลกใจที่เห็นมินาเปลี่ยนไป

ในตอนพักกลางวันวันหนึ่ง น้ำตาลซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของมินา ตามหามินาและพบว่ามินาแอบมานั่งเงยบ ๆ อยู่คนเดียว เพื่อน ๆ กำลังตามหาจะชวนไปเล่นด้วย มินาแกล้งทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้แต่ทว่าน้ำตาลรบเร้าไม่ไหวจึงพูดด้วยความน้อยใจว่าเพื่อน ๆ ไม่รักตน ทำให้น้ำตาลสงสัยว่าทำไมมินาจึงคิดเช่นนั้น มินาจึงเล่าให้ฟัง น้ำตาลจึงได้รู้สาเหตุที่ทำให้มินาเปลี่ยนไป และพูดให้มินาเข้าใจว่าเพื่อน ๆ รักมินา แต่ที่ไม่มีใครชวนหรือออกเงินให้เหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ ก็เพราะมินาบอกว่าไปมาจนเบื่อแล้ว เพื่อน ๆ จึงคิดว่ามินาคงไม่ออกไป หลังจากปรับความเข้าใจกันแล้วน้ำตาลก็ชวนมินาไปเล่นกับเพื่อน ๆ

ใบกำหนดงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติดังนี้

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการอภิปรายกลุ่ม
2. เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึกผลงานของกลุ่ม
3. ทุกคนในกลุ่มร่วมกันอภิปราย ตามหัวข้อต่อไปนี้
  - 3.1 นักเรียนคิดว่าระหว่างเพื่อนกับมีนา ใครเป็นฝ่ายผิด เพราะเหตุใด
  - 3.2 นักเรียนคิดว่ามีนาทำถูกหรือไม่ที่ไม่ได้ไปเทียวแล้วพาเลิกรากับเพื่อน ๆ
  - 3.3 ถ้ามีนาและน้ำตาลไม่มีโอกาสได้พูดคุยปรับความเข้าใจกัน นักเรียนคิดว่าความสัมพันธ์ระหว่างมีนากับเพื่อน ๆ จะเป็นอย่างไร
  - 3.4 เรื่อง "เรื่องของมีนา" ให้ข้อคิดอะไรบ้าง
4. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม ๆ ละ 1 คน ออกไปรายงานหน้าชั้น
5. ส่งผลงานที่รายงานแล้วต่อครู

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 9

ชื่อกิจกรรม "ใครผิด"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง โดยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

ครูทบทวนประโยชน์ในการปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ในกิจกรรมครั้งที่ 8

2. ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ครูแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง "ใครผิด" ให้กับนักเรียน
- 2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วปรึกษากันในการตอบคำถามทำกรณีตัวอย่าง ตามหัวข้อต่อไปนี้
  - 2.2.1 นักเรียนคิดว่า เทพ เป็นคนอย่างไร
  - 2.2.2 ถ้านักเรียนเป็น เทพ นักเรียนจะทำอย่าง เทพ หรือไม่ เพราะเหตุใด
  - 2.2.3 ในเรื่อง "ใครผิด" ให้ข้อคิดอะไรบ้าง
- 2.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบ โดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว
- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ครูจะช่วยซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้สูงขึ้น

2.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเกี่ยวกับการปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้

3. ขั้นสรุป

3.1 ตัวแทนกลุ่มรายงานสรุปเรื่องที่กำหนดให้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

อุปกรณ์ เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง "ใครผิด"

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนจากการอ่านเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง "ใครผิด"
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างและการสอนแบบปกติ

เรื่อง "โศกผิต"

เด็กชายเทพเป็นเด็กเกเรและชอบกลั่นแกล้งเพื่อน ๆ ตอนพักกลางวันหลังจากรับประทานอาหารแล้ว เด็ก ๆ ก็เล่นบ้าง อ่านหนังสือบ้าง และคุยกันบ้างอยู่ในสนามหน้าห้องเรียน เทพเห็นว่าในห้องเรียนไม่มีเพื่อน ๆ อยู่เลย จึงคิดแกล้งเพื่อนโดยแอบเอาชุดพละของนิคไปซ่อน พอถึงเวลาเข้าเรียน เด็ก ๆ ต่างก็เข้าห้องไปเปลี่ยนเสื้อผ้าเป็นชุดพละ แต่นิคหาชุดพละไม่พบจึงร้องโวยวายว่าชุดพละหาย ถามเพื่อนก็ไม่มีใครเห็น นิคแน่ใจว่าเทพจะต้องเอาไปแน่จึงเข้าไปถาม แต่เทพไม่ยอมรับจึงเกิดการถกเถียงกันขึ้นจนเสียงดังได้ยินไปถึงครู และหลังจากที่ซักถามเรื่องราวที่เกิดขึ้นแล้ว ครูก็ให้นักเรียนช่วยหาและพบถุงใส่ชุดพละอยู่ในตะกร้าหลังห้อง แต่ไม่มีใครยอมรับว่าเป็นคนเอาไปซ่อน ครูจึงลงโทษโดยบอกว่าเย็นนี้หลังเลิกเรียนแล้วให้ทุกคนอยู่ในห้อง ห้ามกลับบ้านนอกจากนิค เทพเห็นเพื่อน ๆ นั่งเงยบไม่มีใครพูดหรือเล่นกัน จนกระทั่งเย็นเพื่อนบางคนเริ่มบ่นว่าหิว เทพพยายามเข้าไปพูดด้วยแต่ไม่มีใครยอมพูดกับเทพสักคน เทพรู้ว่าเพื่อนโกรธและรู้สึกผิดที่ทำให้เพื่อนเดือดร้อน เทพจึงตัดสินใจเข้าไปหาครูประจำชั้นเพื่อขอโทษและยอมรับผิดที่เอาชุดพละของนิคไปซ่อน ครูบอกว่าคนที่เทพควรขอโทษคือเพื่อน ๆ เพราะเพื่อนต้องคอยรับเคราะห์เพราะการกระทำของเทพ เทพจึงขอโทษเพื่อน ๆ และสัญญาว่าจะไม่ทำให้เพื่อนเดือดร้อนอีก

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 10

ชื่อกิจกรรม "นิทานมหาสนุก"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ครูสนทนาชักถามนักเรียนว่า ในการทำงานกลุ่มนักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 1.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
- 1.3 ครูแจกอุปกรณ์ ได้แก่ กระดาษและปากกา ให้ทั้งสองกลุ่ม
- 1.4 ครูชี้แจงวิธีการเล่นเกม "นิทานมหาสนุก" ดังนี้
  - 1.4.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแต่งนิทานกลุ่มละ 1 เรื่อง โดยให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นผู้เริ่มต้นแต่งนิทานมา 1 ประโยค
  - 1.4.2 ให้นักเรียนคนต่อไปแต่งนิทานต่อจากคนแรก โดยเรื่องที่แต่งต่อนั้นจะต้องเข้ากันได้เป็นเรื่องเดียวกัน ปฏิบัติเช่นนี้จนครบทุกคน ๆ ละ 1 ประโยค
  - 1.4.3 เมื่อครบ 1 รอบแล้วให้นักเรียนที่เริ่มแต่งนิทานเป็นคนแรกแต่งนิทานต่อจากคนสุดท้ายของรอบแรก เป็นการขึ้นรอบที่สองและปฏิบัติเหมือนกับรอบแรก จนถึงคนสุดท้ายต้องแต่งนิทานเรื่องนั้นให้จบ โดยกำหนดเวลาไว้ประมาณ 15 นาที

1.5 ครูให้สังเกตและเริ่มการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 ผลงานของกลุ่มตนเป็นอย่างไร

2.1.2 เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

2.1.3 การแสดงความคิดเห็นในการทำงานมีประโยชน์อย่างไร

2.2 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย

2.3 ครูช่วยสรุป ชี้ถาม และช่วยเชื่อมโยงเรื่องต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ครูสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมและประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรม

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวความคิดจากการได้อภิปรายร่วมกัน รวมทั้งจากการช่วยสรุปจากครู

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ และสรุปวิธีในการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมิน

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการเข้าร่วมกิจกรรม

อุปกรณ์

1. กระดาษ 2 แผ่น
2. ปากกา 2 ด้าม
3. นาฬิกาจับเวลา

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายผล และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 11

ชื่อกิจกรรม "อย่าเอาเปรียบ"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ครูนำสู่กิจกรรมโดยทบทวนถึงประโยชน์ของการร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในกิจกรรมครั้งที่ 10
- 1.2 ครูเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "อย่าเอาเปรียบ" ให้นักเรียนฟัง
- 1.3 ครูและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท

2. ขั้นดำเนินการกิจกรรม

- 2.1 ครูแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "อย่าเอาเปรียบ" ให้ผู้แสดงศึกษาและซักซ้อมก่อนแสดง
- 2.2 ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
- 2.3 แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "อย่าเอาเปรียบ" ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ ใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

- 3.1 ครูให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากสถานการณ์นั้น ๆ โดยเน้นที่กระบวนการและบรรยากาศการแสดง
- 3.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษข้อคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่แสดง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตาม

ประเด็น แล้วตอบลงในกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ในหัวข้อต่อไปนี้

3.2.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพจน์ติดนอย่างไร

3.2.2 ถ้านักเรียนเป็น วจี นักเรียนจะทำอย่าง วจี หรือไม่

เพราะเหตุใด

3.2.3 จากเรื่อง "อย่าเอาเปรี๊ยะ" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

3.3 ครูเก็บกระดาษของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบอย่างรวดเร็ว

3.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ครูจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติตนในการรู้จักแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ สูงขึ้น และครูดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน

3.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

4. ขั้นสรุป

4.1 ให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองเรื่อง "อย่าเอาเปรี๊ยะ" พร้อมกับวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน

4.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

- อุปกรณ์
1. เอกสารเรื่อง "อย่าเอาเปรี๊ยะ"
  2. อุปกรณ์ที่ใช้ในสถานการณ์จำลอง

การประเมินผล

1. สิ่งเกิดการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง
2. สิ่งเกิดการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองและการสอนแบบปกติ

เรื่อง "อย่าเอาเปรียบ"

ฉากที่ 1 ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ข

บรรยาย ผกา ใสกิ อำภา และวจิ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผกา ใสกิและอำภา เป็นเด็กขยันและเรียนเก่ง จึงนั่งเรียนด้วยความตั้งใจและไม่คุยไม่เล่น สำหรับ วจิเป็นเด็กที่เกียจคร้าน ไม่ตั้งใจเรียน มักจะหลุดคุยในเวลาเรียน ในชั่วโมง ภาษาไทยครูอุ้มใจให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำรายงานกลุ่มละ 4 คน วจิไปขอเข้ากลุ่มกับเพื่อน ๆ แต่ไม่มีใครให้เข้ากลุ่มด้วย วจิจึงไปขอร้องผกา ใสกิและอำภา

วจิ "ผกา ใสกิและอำภาให้เรายู่กลุ่มเดียวกับเธอด้วยนะ เราสัญญาว่าจะช่วยเหลืองานกลุ่มทุกอย่าง"

ผกา "ใสกิและอำภาว่าอย่างไร ให้วจิอยู่กลุ่มเดียวกับเราไหม"

ใสกิ "ก็แล้วแต่ผกา"

อำภา "ให้อยู่ก็ได้ ถ้าเขาสัญญาอีกว่าจะเลิกประพฤติตัวเกเร ช่วยเหลืองานกลุ่ม"

วจิ "ตกลง เราให้สัญญาว่าจะช่วยเหลืองานกลุ่ม ไม่ประพฤติตัวเกเร เราดีใจที่พวกเธอให้เรายู่กลุ่มเดียวกับเธอ"

ฉากที่ 2 ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ข

บรรยาย ภายในห้องเรียน นักเรียนแต่ละกลุ่มกำลังปรึกษางานที่ครูมอบหมายให้ และแสดงความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม ซึ่งกลุ่มของผกาทุกคนตกลงกันว่าให้ผกาเป็นหัวหน้ากลุ่ม

ผกา "งานที่กลุ่มเราได้รับมอบหมายจากครูนั้น เราขอให้พวกเขาแสดงความคิดเห็นว่าเราควระวางแผนงานการทำรายงานอย่างไรดี"

- โสภี "เราขอเสนอแนะว่า ให้ทุกคนแบ่งหัวข้อกันไปค้นคว้าแล้วมารวบรวมข้อมูลทั้งหมด"
- ผกา "แล้วอำภาละมีความคิดเห็นอย่างไร"
- อำภา "เราเห็นด้วยกับโสภี และขอเสนอเพิ่มเติมว่าหลังจากได้ข้อมูลทั้งหมดแล้ว เราค่อยช่วยกันสรุปอีกครั้ง"
- ผกา "เราเห็นด้วย แล้ววจีมีความคิดเห็นอย่างไร"
- โสภี "วจีหลับซะแล้ว คงไม่มีความคิดเห็นใด ๆ"
- ผกา "สรุปว่าเราจะแบ่งหัวข้อกันไปค้นคว้ารวบรวมข้อมูลทั้งหมด แล้วค่อยมาช่วยกันสรุป"

ฉากที่ 3 ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ข

บรรยาย ผกา โสภี อำภา และวจีมาประชุมกลุ่มกันอีกครั้งหนึ่ง

- ผกา "วันนี้เราจะมาช่วยกันสรุป หวังว่าทุกคนมีข้อมูลตามหัวข้อที่ได้ไปศึกษาค้นคว้า"
- โสภี "หัวข้อของฉันทันค้นคว้ามาเรียบร้อยแล้ว"
- อำภา "ของฉันทันก็เสร็จเรียบร้อยแล้วเช่นกัน"
- ผกา "แล้ววจีละ"
- อำภา "วจีหลับอีกแล้วผกา"
- บรรยาย ผกา โสภี และอำภาทนไม่ได้จึงปลุกวจีขึ้นมา
- ผกา "วจี เธอจะไม่ช่วยพวกฉันทำงานหรือช่วยแสดงความคิดเห็นอะไรเลยหรือ"
- วจี "ฉันเรียนไม่เก่งเท่าพวกเธอ พุดแสดงความคิดเห็นออกไป พวกเธอคงไม่เชื่อถือหรืออาจหัวเราะเยาะฉันก็ได้ ฉันไม่พุดดีกว่า"
- บรรยาย พอวจีพุดจบก็เดินออกไปนอกห้องเรียน ปลอขให้ผกา โสภีและอำภาทำรายงานด้วยความน้อยใจมาก

ฉากที่ 4 ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บรรยาย ครูอ้อมใจกำลังแจกรายงานคืนให้นักเรียนทุกกลุ่มพร้อมทั้งบอกคะแนน ผลปรากฏว่ากลุ่มของพกา ใสกิ อำภาและวจีคะแนนต่ำสุด ไม่ผ่านเกณฑ์ที่ครูกำหนด ทั้งสี่คนรู้สึกเสียใจมาก พกา ใสกิ และอำภาร้องไห้

ครูอ้อมใจ "ทำไมผลงานของเธอจึงทำไม่ได้เท่าที่ควร"

พกา "หนูผิดเองค่ะคุณครู พวกหนูไม่ตั้งใจทำอย่างเต็มที่"

วจี "ครูคะ หนูขอสารภาพผิดทั้งหมด หนูเป็นต้นเหตุ หนูไม่ได้ช่วยเหลือเพื่อนทั้งสามเลย ปลอ่ยให้เพื่อนทั้งสามทำงานด้วยความเหนื่อยอ่อน หนูเอาเปรียบเพื่อนมากค่ะ"

ครูอ้อมใจ "ครูเข้าใจพวกเธอ วจีครูดีใจที่เธอคิดได้ หนูจำไว้นะการทำงานร่วมกัน เราต้องช่วยกันคิด ช่วยกันแสดงความคิดเห็น ช่วยกันวางแผนการทำงาน และช่วยกันทำงาน งานกลุ่มจึงจะประสบผลสำเร็จ"

บรรยาย วจีหันไปขอโทษพกา ใสกิ และอำภา ทั้งสามคนยินดียกโทษให้วจี จากวันนั้นเป็นต้นมาวจีได้กลับตัวกลับใจใหม่ คอยช่วยเหลือเพื่อน ๆ และร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม จึงทำให้การทำงานกลุ่มนั้นประสบผลสำเร็จด้วยดี

โปรแกรมการใช้ชุดการแนะนำ

ครั้งที่ 12

ชื่อกิจกรรม   ปัจฉิมนิเทศ

เวลา   50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
2. เพื่อให้นักเรียนสรุปบททวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้ชุดการแนะนำ เพื่อพัฒนาความสามัคคี

วิธีดำเนินการ

1. ให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามัคคี
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องความสามัคคี ในหัวข้อต่อไปนี้
  - 2.1 ความหมายของคำว่า ความสามัคคี
  - 2.2 คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนเรื่องความสามัคคี
  - 2.3 แนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
4. ครูกล่าวขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้ และกล่าวปิดการทดลอง

อุปกรณ์   เอกสารเนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจของนักเรียน
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การสรุป และการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

2. โปรแกรมการสอนแบบปกติเพื่อพัฒนาความสามัคคี สำหรับกลุ่มควบคุม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1.	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียน และครูกับนักเรียน 2. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการสอนตามปกติ เพื่อพัฒนาความสามัคคี 3. เพื่อให้ นักเรียนทราบวิธีการของการสอนตามปกติ ตลอดจนช่วงเวลา ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการทดลอง	ครูแนะนำตนเองแล้วใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสร้างความคุ้นเคยระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมนี้มีชื่อว่า "จานเด็ด" โดยดำเนินการ ดังนี้ 1. ครูให้นักเรียนเล่นเกม "จานเด็ด" โดยชี้แจงว่า มีอาหารหลายชนิดที่คนทั่วไปนิยมรับประทานด้วยกัน 2. ครูแจกบัตรคำนักเรียนคนละ 1 แผ่น ให้นักเรียนจับคู่กันตามที่กำหนด ดังนี้ น้ำพริก - ปลาทุ ขนมจีน - น้ำยา ไก่ย่าง - ส้มตำ ข้าวเหนียว - มะม่วง ขนมจีบ - ซาลาเปา เมื่อพบคู่แล้วให้พลัดกันซักถามเรื่องส่วนตัวของกันและกัน ภายใน 5 นาที โดยพยายามให้รู้จักกันมากที่สุด

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2-3	ความสามัคคีใน ด้านการมีความ รักใคร่	เพื่อให้ นักเรียนมีความรัก ใคร่กลมเกลียว และเห็น อกเห็นใจกัน	3. ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของตนที่รวบรวมได้ให้สมาชิกของกลุ่มฟัง 4. ครูสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ว่า เพื่อให้ นักเรียนที่ไม่คุ้นเคยกันมาก่อนได้เปิดเผยตนเอง เพื่อจะได้ทำความรู้จักกัน และสามารถแนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย 5. ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และลักษณะของชุดการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาความสามัคคี และให้ความรู้ในเรื่องความสามัคคีและลักษณะสำคัญที่แสดงถึงความสามัคคีอย่างพอเข้าใจ 6. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและนัดหมายสถานที่ วัน เวลาที่จะพบกันในครั้งต่อไป ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเช่นเดียวกันทุกครั้ง ดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
4-5	กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน ความสามัคคีในด้านการร่วมกันรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับและหน้าที่ที่ได้รับและร่วมมือกันทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ	เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับและร่วมมือกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ	ครูสนทนากับนักเรียนถึงความสำคัญของเรื่องที่สอนตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละชั้นตอน 2. <u>ขั้นสอน</u> 2.1 ครูอธิบายเกี่ยวกับหัวเรื่องในแต่ละครั้ง พร้อมทั้งใช้สื่อประกอบการสอน ได้แก่ เอกสาร และ วิดีทัศน์ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปรายและซักถาม 2.1 ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของแต่ละครั้ง
6-7	ความสามัคคีในด้านการไม่ยุ่งให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉา	เพื่อให้นักเรียนรู้จักวางตนโดยไม่กล่าวคำของให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยาแก่ผู้อื่นซึ่งดีซึ่งเด่นกัน	3. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่อภิปราย และครูสรุปเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
8-9	วิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งดีซึ่งเด่นกัน ความสัมพันธ์ในด้านการปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้	เพื่อให้ นักเรียนสามารถปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้	
10-11	ความสัมพันธ์ในด้านการร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำ งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ	เพื่อให้ นักเรียนรู้จักร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ	
12	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น 2. เพื่อให้นักเรียนสรุป ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์	1. ให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ 2. ให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการให้ ความสัมพันธ์ พร้อมทั้งกล่าวถึง ประโยชน์ที่ได้รับการเรียนเรื่อง ความสัมพันธ์ และครูสรุปเพิ่มเติม 3. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ 4. ครูกล่าวขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้ และกล่าวปิดการทดลอง

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 50 นาที

การประเมินผล

1. การประเมินผลครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ
  - 1.1 สังเกตความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนแบบปกติ
  - 1.2 สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย สันทนาซักถาม
2. การประเมินผลครั้งที่ 2 - 11
  - 2.1 สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
  - 2.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. การประเมินผลครั้งที่ 14 ปัจฉิมนิเทศ
  - 3.1 สังเกตจากความตั้งใจของนักเรียน
  - 3.2 สังเกตจากการร่วมอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 1

ชื่อกิจกรรม   ปฐมนิเทศ

เวลา   50 นาที

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียน และครูกับนักเรียน
  2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาความสามัคคี
  3. เพื่อให้นักเรียนทราบวิธีการของการสอนแบบปกติ ตลอดจนช่วงเวลา ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการทดลอง
  4. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องความสามัคคี และลักษณะสำคัญที่แสดงถึงความสามัคคีอย่างพอเข้าใจ

วิธีดำเนินการ

1. ครูแนะนำตนเอง
2. ครูให้นักเรียนเล่นเกม "จานเด็ด" โดยดำเนินการดังนี้
  - 2.1 ครูให้นักเรียนเล่นเกม "จานเด็ด" โดยชี้แจงว่ามีอาหารหลายชนิดที่คนทั่วไปนิยมรับประทานด้วยกัน
  - 2.2 ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ให้นักเรียนจับคู่กันตามที่กำหนด ดังนี้

น้ำพริก - ปลาทุ

ขนมจีน - น้ำยา

ไก่ย่าง - ส้มตำ

ข้าวเหนียว - มะม่วง

ขนมจีบ - ซาลาเปา

- เมื่อพบคู่แล้วผลักดันซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน ภายในเวลา 5 นาที ตามหัวข้อต่อไปนี้
- 2.2.1 ชอบสีอะไรมากที่สุด
  - 2.2.2 ชอบเรียนวิชาอะไรมากที่สุด
  - 2.2.3 ชอบกีฬาอะไรมากที่สุด
  - 2.2.4 งานอดิเรกชอบทำอะไรมากที่สุด
- 2.3 ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของตนที่รวบรวมได้ ให้สมาชิกของกลุ่มฟัง
- 2.4 ครูสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ว่า เพื่อให้นักเรียนที่ไม่คุ้นเคยกัน มาก่อนได้เปิดเผยตนเอง เพื่อจะได้ทำความรู้จักกัน และสามารถ แนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย
3. ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และลักษณะของการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาความสามัคคี และให้ความรู้ในเรื่องความสามัคคี ลักษณะสำคัญ ที่แสดงถึงความสามัคคีอย่างพอเข้าใจ
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และนัดหมายสถานที่ วัน เวลาที่จะพบกัน ในครั้งต่อไป

- อุปกรณ์**
1. บัตรคำ จำนวน 10 แผ่น
  2. เนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคี

แนวสรุป

1. การจะรู้จักคนอื่นควรสนใจที่จะเข้าไปทักทายซักถาม นำไปสู่การพูดคุย เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จะทำให้รู้จักเพื่อนมากขึ้น
2. เพื่อนของเราแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่เราจะอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่ม เพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในระยะเวลา 6 สัปดาห์ ขอให้ทุกคนตั้งใจที่จะฝึกฝน

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการการสอนแบบปกติ
2. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย สนทนาซักถามของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 2

ชื่อกิจกรรม "ร่วมแรงร่วมใจ"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มในชั้นเรียนของนักเรียนว่า นักเรียนดำเนินการอย่างไร

2. ขั้นสอน

2.1 ครูเล่าเรื่อง "ร่วมแรงร่วมใจ" ให้นักเรียนทุกคนฟัง

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่อง "ร่วมแรงร่วมใจ" ให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่ม แล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ

2.2.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพฤติดังไร

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็น ศจิวรรณ นักเรียนจะทำอย่าง ศจิวรรณหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.3 จากเรื่อง "ร่วมแรงร่วมใจ" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

2.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็วก่อนที่จะนำเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย

2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงอภิปรายนี้ครูจะช่วยชี้ถามเพื่อกระตุ้น

ให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม
เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามัคคีในด้านการมีความรักใคร่กลมเกลียว
และเห็นอกเห็นใจกันสูงขึ้น

- 2.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการมีความรักใคร่กลมเกลียว
และเห็นอกเห็นใจกัน

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง "ร่วมแรงร่วมใจ"
ด้านการมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน พร้อมกับ
วิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริงของนักเรียน
- 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์ เอกสารเรื่อง "ร่วมแรงร่วมใจ"

การประเมินผล

- สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง
- สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 3

ชื่อกิจกรรม "น้ำเอ๋ย น้ำใจ"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูทบทวนถึงประโยชน์ของการมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน
ในกิจกรรมครั้งที่ 2

2. ขั้นสอน

2.1 ครูเล่าเรื่อง "น้ำเอ๋ย น้ำใจ" ให้นักเรียนทุกคนฟัง

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษ
คำถามเกี่ยวกับเรื่อง "น้ำเอ๋ย น้ำใจ" ให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่ม
แล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ

2.2.1 นักเรียนคิดว่าผลงานของทั้งสองกลุ่มเป็นอย่างไร

2.2.2 เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

2.2.3 การมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน
มีประโยชน์อย่างไร

2.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจคำตอบโดยใช้เวลา
อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลัง
การอภิปราย

2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้
ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงอภิปรายนี้ครูจะช่วยชี้คำถามเพื่อกระตุ้น

ให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม
เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามัคคีในด้านการมีความรักใคร่กลมเกลียว
และเห็นอกเห็นใจกันสูงขึ้น

- 2.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการมีความรักใคร่กลมเกลียว
และเห็นอกเห็นใจกัน

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง "น้ำเอ้อ น้ำใจ"
ด้านการมีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจกัน พร้อมกับ
วิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริงของนักเรียน

- 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์ เอกสารเรื่อง "น้ำเอ้อ น้ำใจ"

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 4

ชื่อกิจกรรม "บทเรียนของศักดิ์ชาย"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับ และร่วมมือกับเพื่อน หรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบภายในโรงเรียนของนักเรียนว่านักเรียนได้ทำอะไรบ้าง

2. ขั้นสอน

2.1 ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เรื่อง "บทเรียนของศักดิ์ชาย"

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่อง "บทเรียนของศักดิ์ชาย" ให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่มแล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้คือ

2.2.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพฤติดนอย่างไ

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็น ศักดิ์ชาย นักเรียนจะทำอย่าง ศักดิ์ชายหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.3 เรื่อง "บทเรียนของศักดิ์ชาย" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

2.4 ครูเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย

2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้

ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงอภิปรายนี้ครูจะช่วยชี้ถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับ และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ และครูดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อน และหลังอภิปรายร่วมกันกับครู

- 2.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับ และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง "บทเรียนของศักดิ์ชาย" ด้านการรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับ และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ
- 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

- อุปกรณ์
1. วิดีทัศน์เรื่อง "บทเรียนของศักดิ์ชาย"
  2. เอกสารเรื่อง "บทเรียนของศักดิ์ชาย"

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนจากการดูวิดีโอทัศน์
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 5

ชื่อกิจกรรม "ช่วยกันทำ"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูนำสู่กิจกรรมโดยการทบทวนถึงการรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงาน ในกิจกรรมครั้งที่ 4

2. ขั้นสอน

2.1 ครูเล่าเรื่อง "ช่วยกันทำ" ให้นักเรียนทุกคนฟัง

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่อง "ช่วยกันทำ" ให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่ม แล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ

2.2.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพฤติดนอย่างไ

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็น อารี นักเรียนจะทำอย่าง อารี หรือไม่

เพราะเหตุใด

2.2.3 จากเรื่อง "ช่วยกันทำ" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

2.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย

- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงอภิปรายนี้ครูจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติตนในการรู้จักร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะสูงขึ้น และครุดูแลความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน
- 2.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการร่วมกันรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ และร่วมมือกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ว่ามีผลได้อย่างไร และการไม่รับผิดชอบหรือไม่ร่วมมือกับสมาชิกในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ มีผลเสียอย่างไร

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง "ช่วยกันทำ" พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน
- 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์ เอกสารเรื่อง "ช่วยกันทำ"

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 6

ชื่อกิจกรรม "คำสอง"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักวางตนโดยไม่กล่าวคำสองให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยาแก่คู่แข่งดีซึ่งเด่นกัน

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับหลักและวิธีการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกัน

2. ขั้นสอน

2.1 ครูเล่าเรื่อง "คำสอง" ให้นักเรียนทุกคนฟัง (มีเอกสารประกอบ)

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่อง "คำสอง" ให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่ม แล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ

2.2.1 ถ้านักเรียนเป็น ดวงใจ นักเรียนจะทำอย่าง ดวงใจหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็น สมชาย นักเรียนจะเชื่อคำบอกเล่าและคำแนะนำของ ดวงใจ หรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.3 ถ้านักเรียนเป็น สมชาย นักเรียนจะมีปฏิกิริยาต่อ สมศรี เช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- 2.2.4 ถ้านักเรียนเป็น สมศรี นักเรียนจะปฏิบัติตนได้เช่นเธอหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2.2.5 จากเรื่อง "คำขุสง" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง
- 2.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย
- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงอภิปรายนี้ครูจะช่วยชี้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักวางตนโดยไม่กล่าวคำขุสงให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันสูงขึ้น และตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน
- 2.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการรู้จักวางตน โดยไม่กล่าวคำขุสงให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน
3. ขั้นสรุป
- 3.1 ให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง "คำขุสง" พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน
- 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์ เอกสารเรื่อง "คำขุสง"

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 7

ชื่อกิจกรรม "อิจฉาตร้อน"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักวางตนโดยไม่กล่าวคำขู่ก่อให้เกิดการแตกแยก
ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาวิชาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูทบทวนถึงหลักและวิธีการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกัน

2. ขั้นสอน

2.1 ครูเล่าเรื่อง "อิจฉาตร้อน" ให้นักเรียนทุกคนฟัง (มีเอกสารประกอบ)

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษ
คำถามเกี่ยวกับเรื่อง "อิจฉาตร้อน" ให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่ม
แล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ

2.2.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพฤติดนเช่นไร

2.2.2 นักเรียนคิดว่าบุคคลใดประพฤติดนดีที่สุด

2.2.3 ถ้านักเรียนเป็น สมบัติ นักเรียนจะทำอย่าง สมบัติ หรือไม่
เพราะเหตุใด

2.2.4 จากเรื่อง "อิจฉาตร้อน" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

2.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลา
อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความสะดวกคล่องตัวของคำตอบก่อนและหลัง
การอภิปราย

- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงอภิปรายนี้ครูจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักวางตนโดยไม่กล่าวคำสูงทำให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันสูงขึ้น และครุฑความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน
- 2.5 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการรู้จักวางตน โดยไม่กล่าวคำสูงให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่อิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง "อิจฉาริษยา" พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน
- 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์ เอกสารเรื่อง "อิจฉาริษยา"

การประเมินผล

- สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง
- สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 8

ชื่อกิจกรรม "เรื่องของมินา"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูสนทนากลุ่มถามนักเรียนว่ามีวิธีการปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ขั้นสอน

2.1 ครูให้นักเรียนอ่านเอกสารเรื่อง "เรื่องของมินา"

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษคำถามเรื่อง "เรื่องของมินา" ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายและเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 นักเรียนคิดว่าระหว่างเพื่อนกับมินา ใครเป็นฝ่ายผิด
เพราะเหตุใด

2.2.2 นักเรียนคิดว่ามินาทำถูกหรือไม่ที่ไม่ได้ไปเทียวแล้วพาลโกรธเพื่อน ๆ

2.2.3 ถ้ามีมินาและน้ำตาล ไม่มีโอกาสได้พูดคุยปรับความเข้าใจกัน
นักเรียนคิดว่าความสัมพันธ์ระหว่างมินากับเพื่อน ๆ จะเป็น
อย่างไร

2.2.4 เรื่อง "เรื่องของมินา" ให้ข้อคิดอะไรบ้าง

2.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจคำตอบ

โดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว

- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ ครูจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้สูงขึ้นและดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกันกับครู

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง "เรื่องของมินา" พร้อมวิี้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิิตจริงของนักเรียน
- 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์ เอกสารเรื่อง "เรื่องของมินา"

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนจากการอ่านเอกสารเรื่องสั้น
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 9

ชื่อกิจกรรม "ใครผิด"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูทบทวนประโยชน์ในการปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ในกิจกรรมครั้งที่ 8

2. ขั้นสอน

2.1 ครูเล่าเรื่อง "ใครผิด" ให้กับนักเรียนฟัง (มีเอกสารประกอบ)

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษคำถามให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปราย และเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 นักเรียนคิดว่า เทพ เป็นคนอย่างไร

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็น เทพ นักเรียนจะทำอย่าง เทพ หรือไม่
เพราะเหตุใด

2.2.3 ในเรื่อง "ใครผิด" ให้ข้อคิดอะไรบ้าง

2.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบ โดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว

2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ครูจะช่วยซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้สูงขึ้น

กับผู้อื่นได้

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง "ใครผิด" พร้อม
วิธีนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน
- 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์ เอกสารเรื่อง "ใครผิด"

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนจากการอ่านเอกสารเรื่อง "ใครผิด"
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การตอบคำถาม และ
การสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 10

ชื่อกิจกรรม "นิทานมหาสนุก"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วมกันในการแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าในการทำงานกลุ่ม นักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือไม่ เพราะเหตุใด

2. ขั้นสอน

- 2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งนิทานกลุ่มละ 1 เรื่องโดยเขียนลงในกระดาษที่ครูแจกให้ ใช้เวลาประมาณ 15 นาที
- 2.2 ครูเก็บกระดาษของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูนิทานของนักเรียน โดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว
- 2.3 ครูให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มร่วมกันอภิปรายว่า "การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานมีประโยชน์อย่างไร" โดยในช่วงการอภิปรายนี้ ครูจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ สูงขึ้น
- 2.4 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเกี่ยวกับการร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน
- 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

- อุปกรณ์
1. กระดาษ 2 แผ่น
  2. ปากกา 2 ด้าม
  3. นาฬิกาจับเวลา

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 11

ชื่อกิจกรรม "อย่าเอาเปรี๊ยะ"

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูทบทวนถึงประโยชน์ของการร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในกิจกรรมครั้งที่ 10

2. ขั้นสอน

2.1 ครูให้นักเรียนอ่านเอกสารเรื่อง "อย่าเอาเปรี๊ยะ"

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วแจกกระดาษคำถามเรื่อง "อย่าเอาเปรี๊ยะ" ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายและเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพฤติดนเช่นไร

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็น วจี นักเรียนจะทำอย่าง วจี หรือไม่

เพราะเหตุใด

2.2.3 จากเรื่อง "อย่าเอาเปรี๊ยะ" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

2.3 ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว

2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ ครูจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบ

คำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักร่วมกันแสดงความคิดเห็นใน
การทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ สูงขึ้น และกระตุ้นความสอดคล้องกัน
ของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกันกับครู

3. ขั้นสรุป

3.1 ให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง "อย่าเอาเปรียบ"
พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน

3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์ เอกสารเรื่อง "อย่าเอาเปรียบ"

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนจากการอ่านเอกสารเรื่องสั้น
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 12

ชื่อกิจกรรม   ปัจจุบันนิเทศ

เวลา   50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
2. เพื่อให้นักเรียนสรุปบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาความสามัคคี

วิธีดำเนินการ

1. ให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามัคคี
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องความสามัคคี ในหัวข้อต่อไปนี้
  - 2.1 ความหมายของคำว่า ความสามัคคี
  - 2.2 คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนเรื่องความสามัคคี
  - 2.3 แนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
4. ครูกล่าวขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้ และกล่าวปิดการทดลอง

อุปกรณ์   เอกสารเนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจของนักเรียน
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การสรุป และการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวปณิดดา	ชื่อสกุล อัมสกุล
เกิดวันที่	28 มกราคม 2512
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 10/7/3 ถนนศรีโสธรตัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านท่ากลอย ตำบลท่าตะเียบ กิ่งอำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24160
ประวัติการศึกษา พ.ศ.2529	ม.6 จากโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ.2533	ค.บ.(ประถมศึกษา) จากวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
พ.ศ.2538	กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร